

Κατευθυντήριες γραμμές

**Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 σχετικά με τις έννοιες
του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την
επεξεργασία στον ΓΚΠΔ**

Έκδοση 2.0

Εγκρίθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Ιστορικό έκδοσης

Έκδοση 2.0	7 Ιουλίου 2021	Έγκριση κατευθυντήριων γραμμών μετά από δημόσια διαβούλευση
Έκδοση 1.0	2 Σεπτεμβρίου 2020	Έγκριση κατευθυντήριων γραμμών για δημόσια διαβούλευση

ΣΥΝΟΨΗ

Οι έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας, του από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εφαρμογή του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων 2016/679 (ΓΚΠΔ), καθόσον προσδιορίζουν τον υπεύθυνο για τη συμμόρφωση προς τους διάφορους κανόνες προστασίας δεδομένων, καθώς και τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων στην πράξη. Το ακριβές νόημα αυτών των εννοιών και τα κριτήρια για την ορθή ερμηνεία τους πρέπει να είναι επαρκώς σαφή και συνεκτικά σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

Οι έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας, του από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία είναι έννοιες *λειτουργικές* (υπό την έννοια ότι αποσκοπούν στην κατανομή των αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τους πραγματικούς ρόλους των μερών) και *αυτόνομες* (υπό την έννοια ότι θα πρέπει να ερμηνεύονται ιδίως σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων).

Υπεύθυνος επεξεργασίας

Καταρχήν, δεν υφίσταται κανένας περιορισμός ως προς το είδος της οντότητας που δύναται να αναλάβει τον ρόλο του υπευθύνου επεξεργασίας, αλλά στην πράξη πρόκειται κατά κανόνα για τον οργανισμό *per se* –και όχι για κάποιο φυσικό πρόσωπο που στελεχώνει τον εν λόγω οργανισμό (όπως είναι ο διευθύνων σύμβουλος, κάποιος υπάλληλος ή κάποιο μέλος του διοικητικού συμβουλίου)– που ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ο φορέας που λαμβάνει *αποφάσεις* για ορισμένα κρίσιμα στοιχεία της επεξεργασίας. Η ευθύνη επεξεργασίας μπορεί να καθορίζεται από τη νομοθεσία ή να απορρέει από ανάλυση των πραγματολογικών στοιχείων ή των περιστάσεων της υπόθεσης. Ορισμένες δραστηριότητες επεξεργασίας μπορούν να εκληφθούν ως εκ της φύσεώς τους συνδεδεμένες με τον ρόλο της εκάστοτε οντότητας (τον ρόλο του εργοδότη σε σχέση με τους εργαζόμενους, του εκδότη σε σχέση με τους συνδρομητές ή μιας ένωσης σε σχέση με τα μέλη της). Σε πολλές περιπτώσεις, οι συμβατικοί όροι μπορούν να συμβάλουν στον προσδιορισμό του υπευθύνου επεξεργασίας, καίτοι δεν είναι κρίσιμης σημασίας σε κάθε περίπτωση.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, ήτοι τον λόγο και τον τρόπο της επεξεργασίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει τις αποφάσεις που αφορούν τόσο τους σκοπούς όσο και τα μέσα. Ωστόσο, οι αποφάσεις που αφορούν ορισμένες πιο πρακτικές πτυχές της εφαρμογής («μέσα επουσιώδους σημασίας») είναι δυνατόν να λαμβάνονται από τον εκτελούντα την επεξεργασία. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι αναγκαίο να έχει πράγματι πρόσβαση στα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για να θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας.

Από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας

Το ζήτημα της αναγνώρισης ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας ενδέχεται να προκύψει σε περιπτώσεις επεξεργασίας στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι του ενός παράγοντες. Ο ΓΚΠΔ θεσπίζει ειδικούς κανόνες για τους από κοινού υπεύθυνους επεξεργασίας και καθορίζει το πλαίσιο που διέπει τις σχέσεις τους. Το πρωταρχικό κριτήριο για την ύπαρξη κοινής ευθύνης επεξεργασίας είναι η κοινή συμμετοχή δύο ή περισσότερων οντοτήτων στον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου της εκάστοτε δραστηριότητας επεξεργασίας. Η κοινή συμμετοχή μπορεί να λάβει τη μορφή *κοινής απόφασης* που λαμβάνεται από δύο ή περισσότερες οντότητες ή να προκύψει ως αποτέλεσμα *συγκλιουσών αποφάσεων* δύο ή περισσότερων οντοτήτων, όταν οι εν λόγω αποφάσεις

αλληλοσυμπληρώνονται και είναι αναγκαίες για την εκτέλεση της επεξεργασίας κατά τρόπον ώστε να έχουν από αντίκτυπο στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας. Ένα σημαντικό κριτήριο είναι ότι η επεξεργασία δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη συμμετοχή αμφοτέρων των μερών, υπό την έννοια ότι η επεξεργασία που εκτελείται από κάθε μέρος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο, ήτοι άρρηκτα συνδεδεμένο στοιχείο. Η κοινή συμμετοχή θα πρέπει να περιλαμβάνει τον καθορισμό των σκοπών και των μέσων.

Εκτελών την επεξεργασία

Ο εκτελών την επεξεργασία είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας. Για την αναγνώριση κάποιου φορέα ως εκτελούντος την επεξεργασία ισχύουν δύο βασικές προϋποθέσεις: ότι είναι χωριστή οντότητα σε σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας και ότι επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας.

Ο εκτελών την επεξεργασία δεν πρέπει να επεξεργάζεται τα δεδομένα με άλλον τρόπο, παρά μόνο σύμφωνα με τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας. Οι εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας είναι δυνατόν να παρέχουν κάποιο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο εξυπηρέτησης των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, επιτρέποντας στον εκτελούντα την επεξεργασία να επιλέγει τα πλέον κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέσα. Ωστόσο, ο εκτελών την επεξεργασία παραβαίνει τον ΓΚΠΔ εάν υπερβαίνει τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας και αρχίζει να καθορίζει ίδιους σκοπούς και μέσα επεξεργασίας. Σε μια τέτοια περίπτωση ο εκτελών την επεξεργασία θα θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας ως προς την επίμαχη επεξεργασία και ενδέχεται να υποστεί κυρώσεις για υπέρβαση των εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας.

Σχέση μεταξύ υπευθύνου επεξεργασίας και εκτελούντος την επεξεργασία

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιεί μόνο εκτελούντες την επεξεργασία που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις για την εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ώστε η επεξεργασία να πληροί τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ. Στοιχεία που θα μπορούσαν να λαμβάνονται υπόψη είναι οι εξειδικευμένες γνώσεις του εκτελούντος την επεξεργασία (π.χ. τεχνική εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας και τις παραβιάσεις δεδομένων), η αξιοπιστία του, οι πόροι του και η προσχώρησή του σε κάποιον εγκεκριμένο κώδικα συμπεριφοράς ή μηχανισμό πιστοποίησης.

Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον εκτελούντα την επεξεργασία θα πρέπει να διέπεται από σύμβαση ή άλλη νομική πράξη η οποία θα πρέπει να υφίσταται γραπτώς, μεταξύ άλλων σε ηλεκτρονική μορφή, και να είναι δεσμευτική. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία μπορούν να επιλέξουν να διαπραγματευθούν τη μεταξύ τους σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων όλων των υποχρεωτικών της στοιχείων, ή να βασιστούν, εν όλω ή εν μέρει, σε τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες.

Ο ΓΚΠΔ παραθέτει τα στοιχεία που πρέπει να καθορίζονται στη συμφωνία επεξεργασίας. Ωστόσο, η συμφωνία επεξεργασίας δεν πρέπει απλώς να επαναδιατυπώνει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ. Αντιθέτως, θα πρέπει να περιλαμβάνει πιο εξειδικευμένες, συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσης των απαιτήσεων και το επίπεδο ασφαλείας που απαιτείται για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της συμφωνίας επεξεργασίας.

Σχέση μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας

Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να καθορίζουν και να συμφωνούν με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ. Ο καθορισμός των αντίστοιχων ευθυνών τους πρέπει ειδικότερα να λαμβάνει υπόψη την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και τα καθήκοντα παροχής πληροφοριών. Επιπλέον, η κατανομή των ευθυνών θα πρέπει να καλύπτει τις άλλες υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, όπως εκείνες που αφορούν την τήρηση των γενικών αρχών προστασίας δεδομένων, τη νομική βάση, τα μέτρα ασφαλείας, την υποχρέωση γνωστοποίησης παραβίασης δεδομένων, τις εκτιμήσεις επιπτώσεων για την προστασία των δεδομένων, τη χρήση εκτελούντων την επεξεργασία, τις ανταλλαγές με τρίτες χώρες και τις συμβάσεις με υποκείμενα των δεδομένων και εποπτικές αρχές.

Κάθε από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας έχει καθήκον να διασφαλίζει ότι διαθέτει νομική βάση για την επεξεργασία και ότι τα δεδομένα δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο μη συνάδοντα με τους σκοπούς για τους οποίους αρχικώς συνελέγησαν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας που ανταλλάσσει τα δεδομένα.

Ο νομικός τύπος της συμφωνίας μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας δεν καθορίζεται στον ΓΚΠΔ. Για σκοπούς ασφάλειας δικαίου, και μεριμνώντας υπέρ της διαφάνειας και της λογοδοσίας, το ΕΣΠΔ συνιστά η εν λόγω συμφωνία να συνάπτεται υπό τη μορφή δεσμευτικού κειμένου, π.χ. συμβάσεως ή άλλης νομικής δεσμευτικής πράξης δυνάμει του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο υπάγονται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας.

Η συμφωνία θα πρέπει να αντανακλά δεόντως τους αντίστοιχους ρόλους και σχέσεις των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας έναντι των υποκειμένων των δεδομένων, η δε ουσία της συμφωνίας τίθεται στη διάθεση του υποκειμένου των δεδομένων.

Ανεξάρτητα από τους όρους της συμφωνίας, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του έναντι και κατά καθενός από τους υπευθύνους επεξεργασίας. Οι εποπτικές αρχές δεν δεσμεύονται από τους όρους της συμφωνίας όσον αφορά είτε το ζήτημα της αναγνώρισης των μερών ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας είτε το ορισθέν σημείο επικοινωνίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΟΨΗ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΜΕΡΟΣ Ι – ΕΝΝΟΙΕΣ	9
1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	9
2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	11
2.1 Ορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας.....	11
2.1.1 «Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας»	11
2.1.2 «Καθορίζουν»	12
2.1.3 «Μόνα ή από κοινού με άλλα»	16
2.1.4 «Τους σκοπούς και τον τρόπο».....	16
2.1.5 «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»	20
3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	22
3.1 Ορισμός των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας.....	22
3.2 Ύπαρξη κοινής ευθύνης επεξεργασίας	22
3.2.1 Γενικές σκέψεις	22
3.2.2 Εκτίμηση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας	23
3.2.3 Περιπτώσεις στις οποίες δεν υφίσταται κοινή ευθύνη επεξεργασίας.....	29
4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	31
5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ/ΑΠΟΔΕΚΤΗ	35
ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΡΟΛΩΝ	38
1 ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	38
1.1 Επιλογή του εκτελούντος την επεξεργασία	38
1.2 Μορφή της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης.....	39
1.3 Περιεχόμενο της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης	42
1.3.1 <i>Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να επεξεργάζεται τα δεδομένα μόνο βάσει καταγεγραμμένων εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ).....</i>	<i>44</i>
1.3.2 <i>Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας ή τελούν υπό τη δέουσα κανονιστική υποχρέωση τήρησης εμπιστευτικότητας, (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ).....</i>	<i>46</i>
1.3.3 <i>Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα δυνάμει του άρθρου 32 (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ).....</i>	<i>46</i>

1.3.4	Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να τηρεί τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 28 παράγραφοι 2 και 4 για την πρόσληψη άλλου εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του ΓΚΠΔ).	47
1.3.5	Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να επικουρεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την εκπλήρωση της υποχρέωσής του να απαντά σε αιτήματα για άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο ε του ΓΚΠΔ).	48
1.3.6	Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 32 έως 36 (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ).	48
1.3.7	Κατ' επιλογή του υπευθύνου επεξεργασίας, ο εκτελών την επεξεργασία διαγράφει ή επιστρέφει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον υπεύθυνο επεξεργασίας μετά το πέρας της παροχής υπηρεσιών επεξεργασίας και διαγράφει τα υφιστάμενα αντίγραφα (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ).	50
1.3.8	Ο εκτελών την επεξεργασία δεδομένων πρέπει να θέτει στη διάθεση του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων κάθε απαραίτητη πληροφορία προς απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 28 και επιτρέπει και διευκολύνει τους ελέγχους, περιλαμβανομένων των επιθεωρήσεων, που διενεργούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από άλλον ελεγκτή εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) του ΓΚΠΔ).	51
1.4	Εντολές που παραβιάζουν το δίκαιο περί προστασίας δεδομένων	52
1.5	Καθορισμός των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας από τον εκτελούντα την επεξεργασία	53
1.6	Υπεργολάβοι επεξεργασίας	53
2	ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	55
2.1	Καθορισμός με διαφανή τρόπο των αντίστοιχων ευθυνών των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ	55
2.2	Η κατανομή των ευθυνών πρέπει να γίνεται με συμφωνία	58
2.2.1	Τύπος της συμφωνίας	58
2.2.2	Υποχρεώσεις έναντι των υποκειμένων των δεδομένων	59
2.3	Υποχρεώσεις έναντι των αρχών προστασίας δεδομένων	61

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού 2016/679 (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (εφεξής «ΓΚΠΔ» ή «ο κανονισμός»),

Έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το παράρτημα XI και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 154/2018 της 6ης Ιουλίου 2018,¹

έχοντας υπόψη το άρθρο 12 και το άρθρο 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

Εκτιμώντας τις προπαρασκευαστικές εργασίες των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών οι οποίες περιελάμβαναν τη συλλογή στοιχείων από τα ενδιαφερόμενα μέρη, τόσο γραπτώς όσο και στο πλαίσιο εκδήλωσης για τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να προσδιοριστούν οι πιο πιεστικές προκλήσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι να παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία βάσει των κανόνων του άρθρου 4 του ΓΚΠΔ που αφορούν τους ορισμούς και των διατάξεων σχετικά τις υποχρεώσεις που περιέχονται στο κεφάλαιο IV. Ο κύριος στόχος είναι να διευκρινιστούν, αφενός, το νόημα αυτών των εννοιών και, αφετέρου, οι διάφοροι ρόλοι και η κατανομή των ευθυνών μεταξύ των εν λόγω παραγόντων.
2. Η έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας και η αλληλεπίδρασή της με την έννοια του εκτελούντος την επεξεργασία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εφαρμογή του ΓΚΠΔ, καθόσον προσδιορίζουν τους υπευθύνους για τη συμμόρφωση προς τους διάφορους κανόνες προστασίας δεδομένων, καθώς και τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων στην πράξη. Ο ΓΚΠΔ θεσπίζει ρητά την αρχή της λογοδοσίας, ήτοι ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση προς τις αρχές που άπτονται της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά το άρθρο 5 και πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του αυτή. Επιπλέον, ο ΓΚΠΔ θεσπίζει επίσης ειδικότερους κανόνες σχετικά με τη χρήση του/των εκτελούντος/-ων την επεξεργασία, ενώ ορισμένες διατάξεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απευθύνονται τόσο στους υπευθύνους επεξεργασίας όσο και στους εκτελούντες την επεξεργασία.
3. Ως εκ τούτου, είναι θεμελιώδους σημασίας το ακριβές νόημα αυτών των εννοιών και τα κριτήρια για την ορθή χρήση τους να αποσαφηνιστούν επαρκώς και να γίνουν αποδεκτά σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον ΕΟΧ.

¹ Οι αναφορές στα «κράτη μέλη» στο παρόν έγγραφο θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

4. Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 εξέδωσε έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία υπό τη μορφή της γνώμης 1/2010 (WP169)², προκειμένου να παράσχει διευκρινίσεις και συγκεκριμένα παραδείγματα σχετικά με τις έννοιες αυτές. Από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ ανέκυψαν πολλά ερωτήματα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο ο ΓΚΠΔ μετέβαλε τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία και τους αντίστοιχους ρόλους τους. Ειδικότερα, ανέκυψαν ερωτήματα σχετικά με την ουσία και τις συνέπειες της έννοιας της κοινής ευθύνης επεξεργασίας (π.χ. όπως ορίζεται στο άρθρο 26 του ΓΚΠΔ) και για τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις των εκτελούντων την επεξεργασία που προβλέπονται στο κεφάλαιο IV (π.χ. όπως ορίζονται στο άρθρο 28 του ΓΚΠΔ). Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι η συγκεκριμένη εφαρμογή των εννοιών δεν χρήζει περαιτέρω διευκρινίσεων, το ΕΣΠΔ φρονεί πλέον αναγκαίο να παράσχει αναλυτικότερη και πιο εξειδικευμένη καθοδήγηση προκειμένου να διασφαλίσει μια συνεπή και εναρμονισμένη προσέγγιση σε ολόκληρη την ΕΕ και τον ΕΟΧ. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αντικαθιστούν την προηγηθείσα γνώμη της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες αυτές (WP 169).
5. Στο μέρος I, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές πραγματεύονται τους ορισμούς των διαφορετικών εννοιών του υπευθύνου επεξεργασίας, των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και του τρίτου/αποδέκτη. Στο μέρος II, παρέχεται περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τις συνέπειες που απορρέουν από τους διαφορετικούς ρόλους του υπευθύνου επεξεργασίας, των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία.

ΜΕΡΟΣ I – ΕΝΝΟΙΕΣ

1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

6. Ο ΓΚΠΔ θεσπίζει ρητά στο άρθρο 5 παράγραφος 2 την αρχή της λογοδοσίας, η οποία έχει την έννοια ότι:
- ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη για τη συμμόρφωση προς το άρθρο 5 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, και
 - ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση προς το άρθρο 5 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ.

Η αρχή αυτή έχει παρουσιαστεί σε μια γνώμη της ομάδας εργασίας του άρθρου 29³ και θα εξεταστεί αναλυτικά στο παρόν έγγραφο.

7. Ο σκοπός της ενσωμάτωσης της αρχής της λογοδοσίας στον ΓΚΠΔ και της ανάδειξής της ως κεντρικής αρχής ήταν να τονιστεί ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων πρέπει να υλοποιούν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα και να είναι σε θέση να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους.⁴
8. Η αρχή της λογοδοσίας έχει αναλυθεί περαιτέρω στο άρθρο 24, το οποίο ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ. Τα εν λόγω μέτρα επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται όταν κρίνεται απαραίτητο. Η αρχή της λογοδοσίας

² Γνώμη 1/2010 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία», η οποία εκδόθηκε την 16η Φεβρουαρίου 2010, 264/10/EL, WP 169.

³ Γνώμη 3/2010 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την αρχή της λογοδοσίας, η οποία εκδόθηκε την 13η Ιουλίου 2010, 00062/10/EL WP 173.

⁴ Αιτιολογική σκέψη 74 του ΓΚΠΔ.

αντικατοπτρίζεται επίσης στο άρθρο 28, το οποίο καθορίζει τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας όταν προσλαμβάνει κάποιον εκτελούντα την επεξεργασία.

9. Η αρχή της λογοδοσίας απευθύνεται απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ωστόσο, ορισμένοι από τους ειδικότερους κανόνες απευθύνονται τόσο στους υπευθύνους επεξεργασίας όσο και στους εκτελούντες την επεξεργασία, όπως είναι οι κανόνες σχετικά με τις εποπτικές αρχές στο άρθρο 58. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις του ΓΚΠΔ που τους αφορούν, είναι δυνατή η επιβολή προστίμου τόσο στους υπευθύνους επεξεργασίας όσο και στους εκτελούντες την επεξεργασία, ενώ αμφότεροι είναι υπόλογοι ενώπιον των εποπτικών αρχών σχετικά με τις υποχρεώσεις να διατηρούν και να παρέχουν κατάλληλη γραπτή τεκμηρίωση κατόπιν αιτήματος, να συνεργάζονται σε περίπτωση έρευνας και να συμμορφώνονται προς τις διοικητικές εντολές. Ταυτόχρονα, υπενθυμίζεται ότι οι εκτελούντες την επεξεργασία πρέπει πάντοτε να συμμορφώνονται προς και να ενεργούν αποκλειστικά σύμφωνα με τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.
10. Ως εκ τούτου, η αρχή της λογοδοσίας, σε συνδυασμό με τους λοιπούς, ειδικότερους κανόνες σχετικά με τη συμμόρφωση προς τον ΓΚΠΔ και την κατανομή των ευθυνών, καθιστά αναγκαίο τον προσδιορισμό των διάφορων ρόλων των παραγόντων που συμμετέχουν στην εκάστοτε δραστηριότητα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
11. Μια γενική παρατήρηση σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ είναι ότι δεν έχουν μεταβληθεί σε σύγκριση με την οδηγία 95/46/EΚ και ότι, σε γενικές γραμμές, τα κριτήρια για την απόδοση των διάφορων ρόλων παραμένουν αμετάβλητα.
12. Οι έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία είναι λειτουργικές: αποσκοπούν στην κατανομή των αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τους πραγματικούς ρόλους των μερών.⁵ Αυτό σημαίνει ότι το νομικό καθεστώς ενός παράγοντα είτε ως «υπευθύνου επεξεργασίας» είτε ως «εκτελούντος την επεξεργασία» πρέπει, καταρχήν, να καθορίζεται βάσει των πραγματικών δραστηριοτήτων του στο πλαίσιο της εκάστοτε συγκεκριμένης κατάστασης, παρά με βάση κάποιον τυπικό προσδιορισμό ενός παράγοντα ως «υπευθύνου επεξεργασίας» ή ως «εκτελούντος την επεξεργασία» (π.χ. σε μια σύμβαση).⁶ Αυτό σημαίνει ότι η κατανομή των ρόλων θα πρέπει κατά κανόνα να απορρέει από την ανάλυση των πραγματολογικών στοιχείων ή των περιστάσεων της υπόθεσης και, ως εκ τούτου, δεν είναι διαπραγματεύσιμη.
13. Οι έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία είναι επίσης *αυτόνομες* υπό την έννοια ότι, καίτοι εξωτερικές νομικές πηγές μπορούν να συνδράμουν στον προσδιορισμό του υπευθύνου επεξεργασίας, εντούτοις η έννοια θα πρέπει να ερμηνεύεται κυρίως σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων. Η έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας δεν πρέπει να θίγεται από άλλες –ενίοτε συγκρουόμενες ή αλληλεπικαλυπτόμενες– έννοιες από άλλα πεδία του δικαίου, όπως είναι η έννοια του δημιουργού ή του κατόχου δικαιώματος στο δίκαιο δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ή στο δίκαιο του ανταγωνισμού.
14. Δεδομένου ότι ο απώτερος στόχος της απόδοσης του ρόλου του υπευθύνου επεξεργασίας είναι η διασφάλιση της λογοδοσίας και της αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η έννοια του «υπευθύνου επεξεργασίας» θα πρέπει να τυγχάνει επαρκώς διασταλτικής ερμηνείας, ευνοώντας, στο μέτρο του δυνατού, την αποτελεσματική και πλήρη

⁵ Γνώμη 1/2010 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, WP 169, σ. 9.

⁶ Βλ. επίσης προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi, στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:57, σκέψη 68 («Για τον καθορισμό του «υπευθύνου της επεξεργασίας» κατά την έννοια της οδηγίας 95/46, κλίνω [...] προς την άποψη ότι υπέρμετρη τυπολατρία θα καθιστούσε δυνατή την ευχερή καταστρατήγηση των διατάξεων της οδηγίας 95/46 και ότι, ως εκ τούτου, απαιτείται περισσότερο πραγματολογική παρά τυπική ανάλυση [...].»)

προστασία των υποκειμένων των δεδομένων⁷, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, η αποφυγή κενών και η πρόληψη ενδεχόμενων προσπαθειών καταστρατήγησης των κανόνων, χωρίς ταυτόχρονα να μειώνεται ο ρόλος του υπευθύνου επεξεργασίας.

2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

2.1 Ορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας

15. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ ως
- «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»** όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να **προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους»**.
16. Ο ορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας περιέχει πέντε κύρια συστατικά στοιχεία, τα οποία θα αναλυθούν χωριστά για τους σκοπούς των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών. Είναι τα εξής:
- «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας»
 - «καθορίζουν»
 - «μόνα ή από κοινού με άλλα»
 - «τους σκοπούς και τον τρόπο»
 - «επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

2.1.1 «Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας»

17. Το πρώτο συστατικό στοιχείο συνδέεται με τον τύπο της οντότητας που μπορεί να είναι υπεύθυνος επεξεργασίας. Βάσει του ΓΚΠΔ, υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να είναι *«φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλος φορέας»*. Αυτό σημαίνει ότι, καταρχήν, δεν υφίσταται κανένας περιορισμός ως προς τον τύπο της οντότητας που μπορεί να αναλάβει τον ρόλο του υπευθύνου επεξεργασίας. Θα μπορούσε να είναι οργανισμός, αλλά θα μπορούσε επίσης να είναι φυσικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών προσώπων.⁸ Ωστόσο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του ΓΚΠΔ ενεργεί συνήθως στην πράξη ο οργανισμός αυτός καθαυτός και όχι κάποιο άτομο στο πλαίσιο του οργανισμού (π.χ. ο διευθύνων σύμβουλος, κάποιος υπάλληλος ή κάποιο μέλος του διοικητικού συμβουλίου). Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων στο πλαίσιο ενός ομίλου εταιρειών, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αποδίδεται στο ερώτημα εάν κάποια εγκατάσταση μπορεί να ενεργεί ως

⁷ ΔΕΕ, υπόθεση C-131/12, Google Spain SL και Google Inc. κατά Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) και Mario Costeja González, απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, σκέψη 34, ΔΕΕ, υπόθεση C-210/16, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein, απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, σκέψη 28, ΔΕΕ, υπόθεση C-40/17, Fashion ID GmbH & Co. KG κατά Verbraucherzentrale NRW eV, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, σκέψη 66.

⁸ Για παράδειγμα, στην απόφασή του στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, σκέψη 75, το ΔΕΕ έκρινε ότι η θρησκευτική κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας, από κοινού με τα μέλη της. Απόφαση στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, σκέψη 75.

υπεύθυνος επεξεργασίας ή ως εκτελών την επεξεργασία, π.χ. όταν προβαίνει σε επεξεργασία δεδομένων για λογαριασμό της μητρικής εταιρείας.

18. Ενίοτε εταιρείες και δημόσιοι φορείς ορίζουν συγκεκριμένο πρόσωπο ως υπεύθυνο για την υλοποίηση της δραστηριότητας επεξεργασίας. Ακόμη και στην περίπτωση που συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο οριστεί ως υπεύθυνο για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τους κανόνες προστασίας δεδομένων, το πρόσωπο αυτό δεν είναι υπεύθυνος επεξεργασίας αλλά ενεργεί για λογαριασμό της νομικής οντότητας (της εταιρείας ή του δημόσιου φορέα), η οποία φέρει την τελική ευθύνη σε περίπτωση παράβασης των κανόνων υπό την ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας. Στο ίδιο πνεύμα, εάν συγκεκριμένο τμήμα ή μονάδα ενός οργανισμού φέρει την επιχειρησιακή ευθύνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης στο πλαίσιο συγκεκριμένης δραστηριότητας επεξεργασίας, αυτό δεν σημαίνει ότι το εν λόγω τμήμα ή η μονάδα (και όχι ο οργανισμός ως σύνολο) καθίσταται υπεύθυνος επεξεργασίας.

Παράδειγμα:

Το τμήμα μάρκετινγκ της εταιρείας ABC δρομολογεί διαφημιστική εκστρατεία για την προώθηση των προϊόντων της ABC. Το τμήμα μάρκετινγκ λαμβάνει τις αποφάσεις σχετικά με τη φύση της εκστρατείας, τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν (μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω κοινωνικής δικτύωσης ...), τους πελάτες στους οποίους θα απευθύνεται και το είδος των δεδομένων που θα χρησιμοποιηθούν για την επιτυχέστερη δυνατή κατάληξη της εκστρατείας. Ακόμη και αν το τμήμα μάρκετινγκ ενήργησε με σημαντικό βαθμό ανεξαρτησίας, ως υπεύθυνος επεξεργασίας που παρακολουθεί την πορεία της διαφημιστικής εκστρατείας που δρομολογήθηκε από την εταιρεία και υλοποιείται στο πεδίο των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων και προς επίτευξη των σκοπών της θα θεωρηθεί, καταρχήν, η εταιρεία ABC.

19. Καταρχήν, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εκτελείται από υπαλλήλους στο πεδίο των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού μπορεί να θεωρηθεί ότι εκτελείται υπό τον έλεγχο του εν λόγω οργανισμού.⁹ Σε εξαιρετικές περιστάσεις, ωστόσο, ενδέχεται κάποιος υπάλληλος να αποφασίσει τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ίδιους σκοπούς και, ως εκ τούτου, να υπερβεί παρανόμως τις εκχωρηθείσες στο πρόσωπό του αρμοδιότητες. (π.χ. για να ιδρύσει δική του εταιρεία ή για παρόμοιο σκοπό). Κατά συνέπεια, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ο οργανισμός έχει καθήκον να εξασφαλίσει ότι εφαρμόζονται κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της ενημέρωσης των υπαλλήλων, τα οποία θα διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τον ΓΚΠΔ.¹⁰

2.1.2 «Καθορίζουν»

20. Το δεύτερο συστατικό στοιχείο της έννοιας του υπευθύνου επεξεργασίας αναφέρεται στην *επιρροή* του υπευθύνου επεξεργασίας στην επεξεργασία με την *άσκηση αρμοδιοτήτων λήψης αποφάσεων*. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ο φορέας που λαμβάνει αποφάσεις για ορισμένα κρίσιμα στοιχεία της επεξεργασίας. Η ευθύνη επεξεργασίας μπορεί να καθορίζεται από τη νομοθεσία ή να απορρέει από ανάλυση των πραγματολογικών στοιχείων ή των περιστάσεων της υπόθεσης. Κατά την εξέταση των εκάστοτε συγκεκριμένων δραστηριοτήτων επεξεργασίας και την αναζήτηση του υπεύθυνου για τον προσδιορισμό τους, θα πρέπει καταρχάς να τεθούν τα ακόλουθα ερωτήματα: «για ποιον λόγο

⁹ Οι υπάλληλοι που έχουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο ενός οργανισμού δεν θεωρούνται εν γένει «υπεύθυνοι επεξεργασίας» ή «εκτελούντες την επεξεργασία», αλλά « πρόσωπα που ενεργούν υπό την εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία» κατά την έννοια του άρθρου 29 του ΓΚΠΔ.

¹⁰ Άρθρο 24 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ.

εκτελείται η συγκεκριμένη επεξεργασία;» και «ποιος αποφάσισε ότι η επεξεργασία θα έπρεπε να εκτελεστεί προς επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού;».

Περιστάσεις που συνεπάγονται έλεγχο

21. Βάσει της παραδοχής ότι η έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας έχει λειτουργικό χαρακτήρα, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η εν λόγω έννοια βασίζεται σε **πραγματολογική μάλλον παρά σε τυπική ανάλυση**. Προς διευκόλυνση της ανάλυσης, μπορεί να χρησιμοποιηθούν ορισμένοι εμπειρικοί κανόνες και πρακτικές παραδοχές που θα καθοδηγούν και θα απλοποιούν τη διαδικασία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο «αποφαινόμενος φορέας» μπορεί να προσδιοριστεί εύκολα και με τη δέουσα σαφήνεια με παραπομπή σε συγκεκριμένες νομικές ή/και πραγματολογικές περιστάσεις από τις οποίες, κατά κανόνα, μπορεί να προκύψει η «επιρροή», εκτός εάν άλλα στοιχεία υποδεικνύουν το αντίθετο. Μπορούν να διακριθούν δύο κατηγορίες περιπτώσεων: (1) έλεγχος που απορρέει από *νομικές διατάξεις*, και (2) έλεγχος που απορρέει από *πραγματολογική επιρροή*.
- 1) Έλεγχος που απορρέει από νομικές διατάξεις
22. Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο έλεγχος μπορεί να προκύψει από ρητή νομική αρμοδιότητα, π.χ. όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο ή το δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, το άρθρο 4 παράγραφος 7 ορίζει ότι «*όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους*» Μολονότι το άρθρο 4 παράγραφος 7 αναφέρεται στον «*υπεύθυνο επεξεργασίας*» σε ενικό αριθμό, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους είναι επίσης δυνατόν να ορίζει περισσότερους του ενός υπευθύνους επεξεργασίας, ενδεχομένως ακόμη και ως από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας.
23. Εάν τυχόν ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσδιορίζεται ρητά από τη νομοθεσία, η πρόνοια αυτή είναι κρίσιμη για τον προσδιορισμό του ενεργούντος ως υπεύθυνου επεξεργασίας. Η ύπαρξη τέτοιας πρόνοιας προϋποθέτει ότι ο νομοθέτης έχει ορίσει ως υπεύθυνο επεξεργασίας την οντότητα που διαθέτει πραγματική ικανότητα άσκησης ελέγχου. Σε ορισμένες χώρες το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι οι δημόσιες αρχές είναι αρμόδιες για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του πλαισίου των καθηκόντων τους.
24. Ωστόσο, συνηθέστερο είναι το φαινόμενο η νομοθεσία να καθορίζει μια υποχρέωση ή να επιβάλλει σε κάποιον φορέα το καθήκον να συλλέγει και να επεξεργάζεται συγκεκριμένα δεδομένα, παρά να ορίζει απευθείας τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή να καθορίζει τα κριτήρια για τον διορισμό του. Στις περιπτώσεις αυτές ο σκοπός της επεξεργασίας συχνά καθορίζεται από τη νομοθεσία. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται κατά κανόνα από τον νόμο για την επίτευξη αυτού του σκοπού, αυτού του δημόσιου καθήκοντος. Για παράδειγμα, αυτό συμβαίνει όταν μια οντότητα στην οποία έχουν ανατεθεί συγκεκριμένα δημόσια καθήκοντα (π.χ. κοινωνικής ασφάλισης), τα οποία δεν μπορεί να εκπληρώσει χωρίς να συλλέξει τουλάχιστον ορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, δημιουργεί μια βάση δεδομένων ή ένα μητρώο για την εκπλήρωσή τους. Στην περίπτωση αυτή, η νομοθεσία προσδιορίζει εμμέσως τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Γενικότερα, η νομοθεσία μπορεί επίσης να επιβάλει σε δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες την υποχρέωση να διατηρούν ή να παρέχουν συγκεκριμένα δεδομένα. Οι εν λόγω οντότητες θεωρούνται κατά κανόνα υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία που κρίνεται απαραίτητη για την εκπλήρωση της συγκεκριμένης υποχρέωσης.

Παράδειγμα: Νομικές διατάξεις

Το εθνικό δίκαιο της χώρας Α θεσπίζει την υποχρέωση των δημοτικών αρχών να χορηγούν κοινωνικές παροχές, όπως μηνιαία επιδόματα σε πολίτες αναλόγως της οικονομικής τους κατάστασης. Προκειμένου να πραγματοποιήσει αυτές τις πληρωμές, η δημοτική αρχή πρέπει να συλλέγει και να επεξεργάζεται δεδομένα σχετικά με την οικονομική κατάσταση των αιτούντων. Μολονότι η νομοθεσία δεν ορίζει ρητά ότι οι δημοτικές αρχές είναι υπεύθυνοι επεξεργασίας για την εκτέλεση της συγκεκριμένης επεξεργασίας, το συμπέρασμα αυτό προκύπτει εμμέσως από τις σχετικές νομικές διατάξεις.

2) Έλεγχος που απορρέει από πραγματολογική επιρροή

25. Εάν δεν υφίστανται νομικές διατάξεις από τις οποίες να προκύπτει καθήκον ελέγχου, η αναγνώριση ενός φορέα ως υπευθύνου επεξεργασίας πρέπει να στοιχειοθετείται βάσει της εκτίμησης των πραγματολογικών περιστάσεων που περιβάλλουν την επεξεργασία. Όλες οι σχετικές πραγματολογικές περιστάσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να διαπιστωθεί το εάν μια συγκεκριμένη οντότητα ασκεί κρίσιμη επιρροή όσον αφορά την επεξεργασία των εκάστοτε δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
26. Η ανάγκη πραγματολογικής εκτίμησης σημαίνει επίσης ότι ο ρόλος του υπευθύνου επεξεργασίας δεν απορρέει από τη φύση της οντότητας που επεξεργάζεται τα δεδομένα αλλά από τις συγκεκριμένες δραστηριότητές της εντός του συγκεκριμένου πλαισίου. Με άλλα λόγια, η ίδια οντότητα ενδέχεται να ενεργεί ταυτόχρονα ως υπεύθυνος επεξεργασίας για συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας και ως εκτελών την επεξεργασία για άλλες, η δε ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία πρέπει να εκτιμηθεί αναφορικά με κάθε επιμέρους δραστηριότητα επεξεργασίας δεδομένων.
27. Στην πράξη, συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας μπορούν να θεωρηθούν ως εκ της φύσεώς τους συνδεδεμένες με τον ρόλο ή τις δραστηριότητες μιας οντότητας που συνεπάγονται ευθύνες υπό το πρίσμα της προστασίας των δεδομένων. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε πιο γενικής φύσεως νομικές διατάξεις ή σε κάποια πάγια νομική πρακτική σε διάφορους τομείς (αστικό δίκαιο, εμπορικό δίκαιο, εργατικό δίκαιο, κ.λπ.). Στις περιπτώσεις αυτές, η συγκεκριμένη ευθύνη που κατά κανόνα προκύπτει από τους υφιστάμενους παραδοσιακούς ρόλους και την επαγγελματική εμπειρογνομosύνη συμβάλλει στον προσδιορισμό του υπευθύνου επεξεργασίας, για παράδειγμα: του εργοδότη αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των υπαλλήλων του, του εκδότη αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συνδρομητών του, ή μιας ένωσης προσώπων αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των μελών ή των συνεισφερόντων στο έργο της. Μια οντότητα που εκτελεί επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των αλληλεπιδράσεών της με τους υπαλλήλους, τους πελάτες ή τα μέλη της καθορίζει, κατά κανόνα, τον σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας και, ως εκ τούτου, ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας κατά την έννοια του ΓΚΠΔ.

Παράδειγμα: Δικηγορικά γραφεία

Η εταιρεία ABC προσλαμβάνει ένα δικηγορικό γραφείο για να την εκπροσωπήσει σε μια διαφορά. Για να εκτελέσει το καθήκον αυτό, το δικηγορικό γραφείο χρειάζεται να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την υπόθεση. Ο λόγος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η εντολή εκπροσώπησης του πελάτη του δικηγορικού γραφείου στο δικαστήριο. Ωστόσο, η εντολή αυτή δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το δικηγορικό γραφείο ενεργεί απολαύοντας σημαντικό βαθμό ανεξαρτησίας, για παράδειγμα όταν αποφασίζει τι είδους πληροφορίες θα χρησιμοποιήσει και τον

τρόπο χρήσης τους, ενώ η εταιρεία-πελάτης δεν έχει δώσει καμία εντολή αναφορικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, η επεξεργασία που εκτελεί το δικηγορικό γραφείο προκειμένου να εκπληρώσει το καθήκον του ως νομικός εκπρόσωπος της εταιρείας συνδέεται με τον λειτουργικό ρόλο του δικηγορικού γραφείου ώστε να θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για τη συγκεκριμένη επεξεργασία.

Παράδειγμα: Φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών¹¹:

Η παροχή υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως είναι η υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο πάροχος τέτοιων υπηρεσιών θεωρείται κατά κανόνα υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κρίνεται αναγκαία για την εκμετάλλευση της υπηρεσίας αυτής καθεαυτήν (π.χ. των δεδομένων κίνησης και χρέωσης). Εάν ο αποκλειστικός σκοπός και ρόλος του παρόχου είναι η διαβίβαση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο πάροχος δεν θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο μήνυμα αυτό καθεαυτό. Ως υπεύθυνος επεξεργασίας των τυχόν δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο μήνυμα θεωρείται κατά κανόνα το πρόσωπο από το οποίο προέρχεται το μήνυμα και όχι ο πάροχος υπηρεσιών που προσφέρει την υπηρεσία διαβίβασης.

28. Σε πολλές περιπτώσεις, η εκτίμηση των συμβατικών όρων μεταξύ των διάφορων συμμετεχόντων μερών μπορεί να διευκολύνει τον προσδιορισμό του μέρους (ή των μερών) που ενεργεί (-ούν) ως υπεύθυνος (-οι) επεξεργασίας. Ακόμη και αν η σύμβαση σιωπά σχετικά με τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ενδέχεται να περιέχει επαρκή στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ποιος ασκεί τον ρόλο του αρμόδιου για τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας. Ενδέχεται επίσης η σύμβαση να περιέχει ρητή δήλωση σχετικά με την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας. Εάν δεν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον η εν λόγω δήλωση ανταποκρίνεται επακριβώς στην πραγματικότητα, δεν συντρέχει κανείς λόγος μη τήρησης των όρων της σύμβασης. Ωστόσο, οι όροι μιας σύμβασης δεν έχουν αποφασιστική σημασία σε όλες τις περιστάσεις, καθώς αυτό θα επέτρεπε στα μέρη να αναθέτουν αρμοδιότητες κατά το δοκούν. Δεν είναι δυνατόν να καθίσταται κανείς υπεύθυνος επεξεργασίας ή να αποφεύγει τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας διαμορφώνοντας απλώς τη διατύπωση της σύμβασης κατά τρόπο που να μη συνάδει με τις πραγματολογικές περιστάσεις.
29. Εάν κάποιο μέρος όντως αποφασίζει τον λόγο και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το εν λόγω μέρος θα είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ακόμη και αν η σύμβαση το χαρακτηρίζει ως εκτελούντα την επεξεργασία. Ομοίως, το γεγονός ότι μια εμπορική σύμβαση χρησιμοποιεί τον όρο «υπεργολάβος» δεν σημαίνει ότι μια οντότητα θα πρέπει να θεωρηθεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας υπό το πρίσμα του δικαίου περί προστασίας των δεδομένων.¹²
30. Σύμφωνα με την πραγματολογική προσέγγιση, ο όρος «αποφασίζει» σημαίνει ότι η οντότητα που πράγματι ασκεί αποφασιστική επιρροή σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Κατά κανόνα, η συμφωνία επεξεργασίας καθορίζει ποιο είναι το αποφασίζον μέρος (ο υπεύθυνος επεξεργασίας) και ποιο το εντεταλμένο μέρος (ο εκτελών την επεξεργασία). Ακόμη και αν ο εκτελών την επεξεργασία παρέχει υπηρεσία η οποία ορίζεται εκ των

¹¹ Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι το αυτό το παράδειγμα, το οποίο προηγουμένως καταλάμβανε η αιτιολογική σκέψη 47 της οδηγίας 95/46/ΕΚ, παραμένει συναφές και υπό τον ΓΚΠΔ.

¹² Βλ., π.χ., Ομάδα προστασίας δεδομένων βάσει του άρθρου 29, Γνώμη 10/2006 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Παγκόσμια Εταιρεία Διατραπεζικών Χρηματοπιστωτικών Τηλεπικοινωνιών (SWIFT), 22 Νοεμβρίου 2006, WP128, σ. 11.

προτέρων με συγκεκριμένο τρόπο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να παρουσιάσει αναλυτική περιγραφή της υπηρεσίας και να λάβει την τελική απόφαση με την οποία θα εγκρίνεται θετικά ο τρόπος εκτέλεσης της επεξεργασίας, καθώς και να ζητεί τις απαραίτητες αλλαγές. Επιπλέον, ο εκτελών την επεξεργασία δεν μπορεί σε μεταγενέστερο στάδιο να αλλάξει τα ουσιαστικά στοιχεία της επεξεργασίας χωρίς την έγκριση του υπευθύνου επεξεργασίας.

Παράδειγμα: τυποποιημένη υπηρεσία αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος

Ένας μεγάλος πάροχος υπηρεσιών αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος παρέχει στους πελάτες του τη δυνατότητα να αποθηκεύουν μεγάλους όγκους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η υπηρεσία είναι πλήρως τυποποιημένη, οι δε πελάτες έχουν ελάχιστες δυνατότητες –ή καμία δυνατότητα– εξατομίκευσης της υπηρεσίας. Οι όροι της σύμβασης έχουν καθοριστεί και καταρτιστεί μονομερώς από τον πάροχο της υπηρεσίας του υπολογιστικού νέφους, παρέχονται δε στον πελάτη επί τη βάση της εξ ολοκλήρου αποδοχής ή απόρριψής τους. Η εταιρεία Χ αποφασίζει να χρησιμοποιήσει τον πάροχο της υπηρεσίας του υπολογιστικού νέφους για να αποθηκεύσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τους πελάτες της. Η εταιρεία Χ εξακολουθεί να λογίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεδομένης της απόφασής της να χρησιμοποιήσει τον συγκεκριμένο πάροχο της υπηρεσίας του υπολογιστικού νέφους προκειμένου να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της. Στο μέτρο που ο πάροχος της υπηρεσίας του υπολογιστικού νέφους δεν επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους δικούς του σκοπούς και αποθηκεύει τα δεδομένα αποκλειστικά για λογαριασμό των πελατών του και σύμφωνα με τις εντολές που έχει λάβει, λογίζεται ως εκτελών την επεξεργασία.

2.1.3 «Μόνα ή από κοινού με άλλα»

31. Το άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ αναγνωρίζει ότι οι «σκοποί και ο τρόπος» της επεξεργασίας μπορούν να καθορίζονται από περισσότερους του ενός παράγοντες. Η διάταξη ορίζει ότι υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το πρόσωπο το οποίο «μόν[ο] ή από κοινού με άλλα» καθορίζ[ει] τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι αρκετές διαφορετικές οντότητες ενδέχεται να ενεργούν ως υπεύθυνοι επεξεργασίας για την ίδια επεξεργασία, ενώ εκάστη εξ αυτών υπόκειται στις ισχύουσες διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων. Ως εκ τούτου, ένας οργανισμός μπορεί να εξακολουθεί να είναι υπεύθυνος επεξεργασίας ακόμη και αν δεν λαμβάνει όλες τις αποφάσεις σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα. Τα κριτήρια για την κοινή ευθύνη επεξεργασίας και τον βαθμό στον οποίο δύο ή περισσότεροι παράγοντες ασκούν από κοινού έλεγχο μπορούν να προσλάβουν διάφορες μορφές, όπως διευκρινίζεται κατωτέρω.¹³

2.1.4 «Τους σκοπούς και τον τρόπο»

32. Το τέταρτο συστατικό στοιχείο του ορισμού του υπευθύνου επεξεργασίας αναφέρεται στο αντικείμενο της επιρροής του υπευθύνου επεξεργασίας, ήτοι στους «σκοπούς και τον τρόπο» της επεξεργασίας. Το εν λόγω στοιχείο αποτελεί το ουσιαστικό μέρος της έννοιας του υπευθύνου επεξεργασίας: τι πρέπει να καθορίζει κάποιο μέρος προκειμένου να αναγνωριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας.
33. Τα λεξικά ορίζουν ως «σκοπό» το «αναμενόμενο αποτέλεσμα που επιδιώκεται συνειδητά ή που καθοδηγεί τις σχεδιαζόμενες δράσεις σας» και ως «τρόπο» τον «τρόπο με τον οποίο προκύπτει ένα αποτέλεσμα ή επιτυγχάνεται ένας σκοπός».

¹³ Βλ. Μέρος Ι, Ενότητα 3 («Ορισμός των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας»).

34. Ο ΓΚΠΔ ορίζει ότι τα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να μην υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία που δεν συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Ως εκ τούτου, ο καθορισμός των «σκοπών» της επεξεργασίας και των «μέσων» για την επίτευξή τους είναι ζωτικής σημασίας.
35. Ο καθορισμός των σκοπών και των μέσων ισοδυναμεί με τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον λόγο και τον τρόπο της επεξεργασίας:¹⁴ υπό το πρίσμα μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας επεξεργασίας, υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ο παράγοντας που έχει καθορίσει τον λόγο εκτέλεσης της επεξεργασίας (ήτοι, τον «σκοπό» ή τη «σκοπιμότητα») και τον τρόπο με το οποίο θα επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος (ήτοι ποια μέσα θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη του στόχου). Φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο επηρεάζει κατ' αυτόν τον τρόπο την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συμμετέχει στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της εν λόγω επεξεργασίας σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ.¹⁵
36. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αποφασίζει τόσο τον σκοπό όσο και τα μέσα της επεξεργασίας σύμφωνα με τα κατωτέρω. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να συμφωνεί να καθορίζει μόνο τον σκοπό. Πρέπει επίσης να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τα μέσα της επεξεργασίας. Αντίθετα, το μέρος που ενεργεί ως εκτελών την επεξεργασία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποφασίσει τον σκοπό της επεξεργασίας.
37. Στην πράξη, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσλάβει κάποιον εκτελούντα την επεξεργασία για να εκτελέσει την επεξεργασία για λογαριασμό του, αυτό συχνά σημαίνει ότι ο εκτελών την επεξεργασία θα έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει αυτοτελώς ορισμένες αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης της επεξεργασίας. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι δύναται να υπάρχει κάποιο περιθώριο χειρισμών του εκτελούντος την επεξεργασία ώστε να έχει και αυτός τη δυνατότητα να λαμβάνει ορισμένες αποφάσεις σχετικά με την επεξεργασία. Υπό το πρίσμα αυτό, παρίσταται ανάγκη καθοδήγησης σχετικά με τον **βαθμό επιρροής** ως προς τον λόγο και τον τρόπο τον οποίο συνεπάγεται η αναγνώριση μιας οντότητας ως υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και σχετικά με τον βαθμό αυτοτελούς λήψης αποφάσεων από τον εκτελούντα την επεξεργασία.
38. Όταν μια οντότητα καθορίζει σαφώς τους σκοπούς και τα μέσα και αναθέτει σε άλλη οντότητα δραστηριότητες επεξεργασίας που ισοδυναμούν με εκτέλεση των αναλυτικών εντολών της, η κατάσταση είναι σαφής και δεν χωρεί καμία αμφιβολία ότι η δεύτερη οντότητα θα πρέπει να θεωρηθεί εκτελών την επεξεργασία, ενώ η πρώτη υπεύθυνος επεξεργασίας.

Μέσα ουσιώδους σημασίας έναντι μέσων επουσιώδους σημασίας

39. Η διάκριση μεταξύ των αποφάσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας και εκείνων που είναι δυνατόν να επαφίνται στη διακριτική ευχέρεια του εκτελούντος την επεξεργασία αποτελεί καίριο ζήτημα. Αρμόδιος για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας είναι προφανώς και σε κάθε περίπτωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας.
40. Όσον αφορά τον καθορισμό των μέσων, είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ μέσων ουσιώδους και επουσιώδους σημασίας. Τα «μέσα ουσιώδους σημασίας» υπάγονται ανέκαθεν και ως εκ της φύσεώς τους στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ενώ τα μέσα επουσιώδους σημασίας μπορούν να καθορίζονται και από τον εκτελούντα την επεξεργασία, τα μέσα ουσιώδους σημασίας καθορίζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. «Μέσα ουσιώδους σημασίας» είναι τα μέσα που συνδέονται στενά με τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής της επεξεργασίας, όπως είναι το είδος των δεδομένων προσωπικού

¹⁴ Βλ. επίσης τις προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Υ. Bot στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2017:796, σκέψη 46.

¹⁵ Απόφαση στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, σκέψη 68.

χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία («Ποια δεδομένα υπόκεινται σε επεξεργασία;»), η διάρκεια της επεξεργασίας («Πόσο διαρκεί η επεξεργασία;»), οι κατηγορίες αποδεκτών («Ποιος θα έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;») και οι κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων («Ποιων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπόκεινται σε επεξεργασία;»). Εκτός από τον σκοπό της επεξεργασίας, τα μέσα ουσιώδους σημασίας συνδέονται επίσης στενά με το ερώτημα αν η επεξεργασία είναι σύννομη, αναγκαία και αναλογική. Τα «μέσα επουσιώδους σημασίας» αφορούν τις πιο πρακτικές πτυχές της υλοποίησης της επεξεργασίας, όπως είναι η επιλογή συγκεκριμένου είδους υλισμικού ή λογισμικού ή οι λεπτομέρειες των μέτρων ασφαλείας οι οποίες είναι δυνατόν να αποφασίζονται από τον εκτελούντα την επεξεργασία.

Παράδειγμα: Διαχείριση μισθοδοσίας

Ο εργοδότης Α προσλαμβάνει άλλη εταιρεία για να διαχειρίζεται τις πληρωμές των μισθών των εργαζομένων. Ο εργοδότης Α δίδει σαφείς εντολές σχετικά με τους δικαιούχους πληρωμών, τα πληρωτέα ποσά, τις ημερομηνίες πληρωμών, την τράπεζα, τη διάρκεια αποθήκευσης των δεδομένων, το είδος των δεδομένων που θα πρέπει να κοινολογούνται στη φορολογική αρχή κ.λπ. Στην περίπτωση αυτή, η επεξεργασία των δεδομένων εκτελείται για την επίτευξη του σκοπού της εταιρείας να καταβάλλει τους μισθούς των εργαζομένων της, ο δε διαχειριστής της μισθοδοσίας δεν μπορεί να χρησιμοποιεί τα δεδομένα για την επίτευξη ίδιων σκοπών. Ο τρόπος με τον οποίο ο διαχειριστής της μισθοδοσίας θα εκτελεί την επεξεργασία έχει καθοριστεί επί της ουσίας με σαφήνεια και αυστηρότητα. Ωστόσο, ο διαχειριστής της μισθοδοσίας μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις για συγκεκριμένες λεπτομέρειες που αφορούν την επεξεργασία, όπως είναι το λογισμικό που θα χρησιμοποιεί, τον τρόπο της πρόσβασης στο πλαίσιο του οργανισμού του, κ.λπ. Αυτό δεν αλλοιώνει τον ρόλο του ως εκτελούντος την επεξεργασία στον βαθμό που ο διαχειριστής δεν υπερβαίνει τις εντολές που έχει λάβει από την εταιρεία Α.

Παράδειγμα: Τραπεζικές πληρωμές

Βάσει των εντολών που έχει λάβει από τον εργοδότη Α, ο διαχειριστής μισθοδοσίας διαβιβάζει πληροφορίες στην τράπεζα Β, ώστε να εκτελεί τις πληρωμές προς τους εργαζομένους του εργοδότη Α. Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την τράπεζα Β, η οποία εκτελείται στο πλαίσιο επίτευξης του σκοπού της εκτέλεσης τραπεζικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, η τράπεζα αποφασίζει ανεξάρτητα από τον εργοδότη Α ποια δεδομένα θα υπόκεινται σε επεξεργασία για την παροχή της υπηρεσίας, τη διάρκεια της διατήρησής τους, κ.λπ. Ο εργοδότης Α δεν μπορεί να έχει καμία επιρροή αναφορικά με τον σκοπό και τα μέσα που μετέρχεται η τράπεζα Β κατά την επεξεργασία των δεδομένων. Ως εκ τούτου, η τράπεζα Β θα αντιμετωπιστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας για τη συγκεκριμένη επεξεργασία, η δε διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον διαχειριστή της μισθοδοσίας θα θεωρηθεί ως κοινολόγηση πληροφοριών μεταξύ δύο υπευθύνων επεξεργασίας, από τον εργοδότη Α προς την τράπεζα Β.

Παράδειγμα: Λογιστές

Ο εργοδότης Α προσλαμβάνει επίσης τη λογιστική εταιρεία Γ για να εκτελεί ελέγχους στο σύστημα τήρησης βιβλίων και, ως εκ τούτου, διαβιβάζει δεδομένων σχετικά με χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (μεταξύ των οποίων δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα) προς τη Γ. Η λογιστική εταιρεία Γ επεξεργάζεται τα εν λόγω δεδομένα χωρίς λεπτομερείς εντολές από τον Α. Η λογιστική εταιρεία Γ αποφασίζει αυτοτελώς –σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις που ρυθμίζουν την άσκηση των

καθηκόντων της στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων ελέγχου που εκτελεί και ορίζουν ότι τα δεδομένα που συλλέγει θα υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο για τον σκοπό του ελέγχου του Α– και καθορίζει τα απαιτούμενα δεδομένα, τις κατηγορίες προσώπων που πρέπει να καταχωρίζονται, την περίοδο διατήρησης των δεδομένων και τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η λογιστική εταιρεία Γ θα πρέπει να θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας που ενεργεί για ίδιο λογαριασμό όταν εκτελεί δραστηριότητες ελέγχου του Α. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή ενδέχεται να διαφοροποιείται ανάλογα με το εύρος των εντολών που έχουν δοθεί από τον Α. Σε περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία δεν επιτάσσει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τη λογιστική εταιρεία και η εταιρεία-πελάτης παρέχει πολύ αναλυτικές οδηγίες σχετικά με την επεξεργασία, η λογιστική εταιρεία θα μπορούσε πράγματι να θεωρηθεί ότι ενεργεί ως εκτελών την επεξεργασία. Θα μπορούσε να γίνει διάκριση μεταξύ της περίπτωσης κατά την οποία η επεξεργασία εκτελείται –σύμφωνα με τη νομοθεσία που ρυθμίζει τη συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα– στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας της λογιστικής εταιρείας και της περίπτωσης κατά την οποία η επεξεργασία έχει πιο περιορισμένο χαρακτήρα, συνιστώντας δευτερεύον καθήκον που εκτελείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας της εταιρείας-πελάτη.

Παράδειγμα: Υπηρεσίες φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου

Ο εργοδότης Α προσλαμβάνει τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου Η για την αποθήκευση κρυπτογραφημένων δεδομένων στους εξυπηρετητές του Η. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου Η δεν καθορίζει εάν τα δεδομένα που φιλοξενεί είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ούτε επεξεργάζεται δεδομένα καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο πέραν της αποθήκευσής τους στους εξυπηρετητές του. Καθώς η αποθήκευση αποτελεί παράδειγμα δραστηριότητας επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου Η επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του εργοδότη Α και, ως εκ τούτου, είναι εκτελών την επεξεργασία. Ο εργοδότης Α πρέπει να παρέχει τις απαραίτητες εντολές στον Η και πρέπει να συναφθεί συμφωνία επεξεργασίας δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 28, η οποία θα προβλέπει την εφαρμογή τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας από τον Η. Ο Η πρέπει να συνδράμει τον Α προκειμένου αυτός να διασφαλίζει ότι λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα ασφαλείας και να γνωστοποιεί τυχόν παραβιάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

41. Μολονότι η λήψη αποφάσεων για τα επουσιώδη μέσα επεξεργασίας είναι δυνατόν να επαφίεται στον εκτελούντα την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να καθορίζει συγκεκριμένα στοιχεία στη συμφωνία επεξεργασίας, όπως τα σχετικά με την απαίτηση ασφαλείας, π.χ. να παρέχει εντολή για τη λήψη όλων των μέτρων που απαιτούνται βάσει του άρθρου 32 του ΓΚΠΔ. Η συμφωνία πρέπει επίσης να ορίζει ότι ο εκτελών την επεξεργασία θα συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη διασφάλιση της συμμόρφωσης, για παράδειγμα, προς το άρθρο 32. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας παραμένει υπεύθυνος για την εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ (άρθρο 24). Στο πλαίσιο αυτό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με τα μέσα που χρησιμοποιούνται ώστε να μπορεί να λαμβάνει συναφώς τεκμηριωμένες αποφάσεις. Προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας να είναι σε θέση να αποδείξει τον σύννομο χαρακτήρα της επεξεργασίας, συνιστάται η γραπτή διατύπωση των ελάχιστων αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων στη σύμβαση ή σε

άλλη νομικά δεσμευτική πράξη μεταξύ του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία.

Παράδειγμα: Κέντρο κλήσεων

Η εταιρεία Χ αποφασίζει να αναθέσει μέρος των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των πελατών της σε κέντρο κλήσεων. Το κέντρο κλήσεων λαμβάνει ταυτοποιήσιμα δεδομένα σχετικά με τις αγορές πελατών, καθώς και στοιχεία επικοινωνίας. Το κέντρο κλήσεων χρησιμοποιεί το δικό του λογισμικό και τη δική του υποδομή ΤΠ για τη διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τους πελάτες της εταιρείας Χ. Η εταιρεία Χ συνάπτει συμφωνία επεξεργασίας με τον πάροχο των υπηρεσιών κέντρου κλήσεων σύμφωνα με το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ, αφού έκρινε ότι τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας που πρότεινε το κέντρο κλήσεων είναι κατάλληλα σε σχέση με τους οικείους κινδύνους και όρισε ότι το κέντρο θα επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο για τους σκοπούς της εταιρείας Χ και σύμφωνα με τις εντολές της. Η εταιρεία Χ δεν παρέχει καμία άλλη εντολή στο κέντρο κλήσεων σχετικά με το ειδικό λογισμικό που θα χρησιμοποιεί και καμία λεπτομερή εντολή σχετικά με τα εφαρμοστέα ειδικά μέτρα ασφαλείας. Στο παράδειγμα αυτό, η εταιρεία Χ παραμένει υπεύθυνος επεξεργασίας, καίτοι το κέντρο κλήσεων καθόρισε ορισμένα επουσιώδη μέσα της επεξεργασίας.

2.1.5 «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»

42. Οι σκοποί και ο τρόπος επεξεργασίας που καθορίζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρέπει να αφορούν την «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Το άρθρο 4 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ ορίζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται [...] σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Ως εκ τούτου, η έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας μπορεί να συνδέεται είτε με μεμονωμένη πράξη είτε με σειρά πράξεων επεξεργασίας. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι ο έλεγχος που ασκείται από συγκεκριμένη οντότητα μπορεί να επεκταθεί στο σύνολο της εκάστοτε επεξεργασίας, όμως επίσης και να περιοριστεί σε συγκεκριμένο στάδιο της επεξεργασίας.¹⁶
43. Στην πράξη, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι παράγοντες μπορεί να κατατμηθεί σε περισσότερες μικρότερες δραστηριότητες επεξεργασίας για τις οποίες θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι κάθε παράγοντας καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας αυτοτελώς. Εξάλλου, μια αλληλουχία ή μια σειρά πράξεων επεξεργασίας στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι παράγοντες μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί για τον ίδιο σκοπό/τους ίδιους σκοπούς, οπότε είναι πιθανό η επεξεργασία να περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Με άλλα λόγια, στο «μικροεπίπεδο» είναι πιθανό οι διάφορες επιμέρους πράξεις επεξεργασίας να εμφανιστούν ως αποσυνδεδεμένες η μια από την άλλη, δίδοντας την εντύπωση ότι κάθε επιμέρους πράξη ενδέχεται να εξυπηρετεί διαφορετικό σκοπό. Ωστόσο, επιβάλλεται να ελεγχθεί ενδελεχώς εάν στο «μακροεπίπεδο» οι εν λόγω πράξεις επεξεργασίας δεν θα πρέπει να θεωρηθούν ως «σειρά πράξεων» για την επιδίωξη κοινού σκοπού με τη χρήση από κοινού καθορισμένων μέσων.

¹⁶ Απόφαση στην υπόθεση *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:C:2019:629, σκέψη 74: «Όπως επισήμανε [...] ο γενικός εισαγγελέας [...] ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να είναι υπεύθυνο, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 95/46, από κοινού με άλλα πρόσωπα, για εργασίες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τις οποίες καθορίζει από κοινού τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας. Αντιθέτως, [...] το ως άνω φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υπεύθυνο, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για προγενέστερες ή μεταγενέστερες πράξεις στην αλληλουχία της επεξεργασίας για τις οποίες δεν καθορίζει ούτε τους σκοπούς ούτε τον τρόπο της επεξεργασίας».

44. Όποιος αποφασίζει να υποβάλει σε επεξεργασία δεδομένα πρέπει να εξετάζει εάν η εν λόγω επεξεργασία περιλαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, εάν αυτό συμβαίνει, ποιες υποχρεώσεις υπέχει σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ. Ένας παράγοντας θεωρείται «υπεύθυνος επεξεργασίας» ακόμη και αν δεν στοχεύει εκουσίως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αυτά καθεαυτά ή έχει εσφαλμένα εκτιμήσει ότι δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
45. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι αναγκαίο να έχει πράγματι πρόσβαση στα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία.¹⁷ Όποιος αναθέτει δραστηριότητες επεξεργασίας σε εξωτερικό πάροχο ασκώντας κρίσιμη επιρροή σχετικά με τον σκοπό και τα (ουσιώδη) μέσα της επεξεργασίας (π.χ. προσαρμόζοντας παραμέτρους της υπηρεσίας κατά τρόπον ώστε να ασκεί επιρροή ως προς την επιλογή των προσώπων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπόκεινται σε επεξεργασία) θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας, ακόμη και αν δεν έχει καμία πραγματική πρόσβαση στα δεδομένα.

Παράδειγμα: Έρευνα αγοράς 1

Η εταιρεία ΑΒΓ επιθυμεί να μάθει ποιοι τύποι καταναλωτών είναι πιθανότερο να ενδιαφερθούν για τα προϊόντα της και συνάπτει σύμβαση με πάροχο υπηρεσιών, τον ΧΨΩ, με σκοπό να αποκτήσει τις σχετικές πληροφορίες.

Η εταιρεία ΑΒΓ δίδει εντολές στον ΧΨΩ σχετικά με το είδος των πληροφοριών για τις οποίες ενδιαφέρεται και παρέχει κατάλογο ερωτημάτων που θα τεθούν στους συμμετέχοντες στην έρευνα αγοράς.

Η εταιρεία λαμβάνει μόνο στατιστικές πληροφορίες (π.χ. στοιχεία για τον προσδιορισμό των τάσεων των καταναλωτών ανά περιφέρεια) από τον ΧΨΩ και δεν έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αυτά καθεαυτά. Ωστόσο, η εταιρεία ΑΒΓ αποφάσισε να εκτελεστεί η επεξεργασία, η δε επεξεργασία εκτελείται για τους σκοπούς και τις δραστηριότητές της και ο ΧΨΩ έχει λάβει λεπτομερείς εντολές σχετικά με το είδος των πληροφοριών που πρόκειται να συλλέξει. Ως εκ τούτου, η εταιρεία ΑΒΓ εξακολουθεί να θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εκτελείται για την παροχή των πληροφοριών που έχουν ζητηθεί. Ο ΧΨΩ μπορεί να υποβάλει σε επεξεργασία τα δεδομένα μόνο για τους σκοπούς που έχει καθορίσει η εταιρεία ΑΒΓ και σύμφωνα με τις λεπτομερείς εντολές της και, ως εκ τούτου, θεωρείται εκτελών την επεξεργασία.

Παράδειγμα: Έρευνα αγοράς 2

Η εταιρεία ΑΒΓ επιθυμεί να μάθει ποιοι τύποι καταναλωτών είναι πιθανότερο να ενδιαφερθούν για τα προϊόντα της. Ο πάροχος υπηρεσιών ΧΨΩ είναι ένας οργανισμός διεξαγωγής ερευνών αγοράς ο οποίος έχει συλλέξει πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφέροντα των καταναλωτών μέσω ποικίλων ερωτηματολογίων τα οποία αφορούν ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών. Ο πάροχος υπηρεσιών ΧΨΩ έχει συλλέξει και αναλύσει τα δεδομένα αυτά αυτοτελώς, σύμφωνα με δική του μέθοδο και χωρίς να έχει λάβει καμία εντολή από την εταιρεία ΑΒΓ. Ανταποκρινόμενος στο αίτημα της εταιρείας ΑΒΓ, ο πάροχος υπηρεσιών ΧΨΩ θα προβεί στην παραγωγή στατιστικών στοιχείων, χωρίς όμως να λάβει καμία περαιτέρω εντολή που να προσδιορίζει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία υπόκεινται σε επεξεργασία ή τον τρόπο επεξεργασίας για την παραγωγή των εν λόγω στατιστικών στοιχείων. Στο παράδειγμα αυτό, ο πάροχος υπηρεσιών ΧΨΩ ενεργεί ως μοναδικός υπεύθυνος επεξεργασίας ο οποίος επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς

¹⁷ Απόφαση στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI :EU :C :2018 :388, σκέψη 38.

έρευνας αγοράς και καθορίζει αυτοτελώς τον τρόπο επεξεργασίας. Η εταιρεία ΑΒΓ δεν διαδραματίζει κανέναν ιδιαίτερο ρόλο ούτε υπέχει ευθύνη βάσει της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων αναφορικά με τις εν λόγω δραστηριότητες επεξεργασίας, καθώς λαμβάνει ανωνυμοποιημένα στατιστικά στοιχεία και δεν συμμετέχει στον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας.

3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

3.1 Ορισμός των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας

46. Το ζήτημα της αναγνώρισης ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας ενδέχεται να προκύψει σε περιπτώσεις επεξεργασίας στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι του ενός παράγοντες.
47. Μολονότι η έννοια δεν είναι νέα και ήδη υπήρχε βάσει της οδηγίας 95/46/ΕΚ, ο ΓΚΠΔ θεσπίζει στο άρθρο 26 ειδικούς κανόνες για τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας και ορίζει το πλαίσιο που διέπει τη σχέση τους. Επιπλέον, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έχει παράσχει σε πρόσφατες αποφάσεις του διευκρινίσεις σχετικά με την εν λόγω έννοια και τις έννομες συνέπειές της.¹⁸
48. Όπως αναλύεται περαιτέρω στο Μέρος ΙΙ, ενότητα 2, η αναγνώριση της ιδιότητας των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας έχει κυρίως συνέπειες όσον αφορά την κατανομή των υποχρεώσεων συμμόρφωσης προς τους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων και, ειδικότερα, όσους αφορούν τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων.
49. Υπό το πρίσμα αυτό, η επόμενη ενότητα αποσκοπεί να παράσχει καθοδήγηση σχετικά με την έννοια των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ και τη νομολογία του ΔΕΕ προκειμένου να συνδράμει τις οντότητες στον προσδιορισμό της ενδεχόμενης ιδιότητάς τους ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας και στην πρακτική εφαρμογή της εν λόγω έννοιας.

3.2 Ύπαρξη κοινής ευθύνης επεξεργασίας

3.2.1 Γενικές σκέψεις

50. Ο ορισμός του υπευθύνου επεξεργασίας στο άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ αποτελεί την αφετηρία για τον καθορισμό της κοινής ευθύνης επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, οι σκέψεις που διατυπώνονται στην παρούσα ενότητα συνδέονται απευθείας και συμπληρώνουν τις σκέψεις που διατυπώνονται στην ενότητα για την έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας. Κατά συνέπεια, η εκτίμηση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας αντικατοπτρίζει την εκτίμηση του «ενιαίου» ελέγχου που αναπτύσσεται ανωτέρω.
51. Το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ, το οποίο αντικατοπτρίζει τον ορισμό του άρθρου 4 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ, ορίζει ότι «[σ]ε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν από κοινού

¹⁸ Βλ. ειδικότερα, *Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein κατά Wirtschaftsakademie*, (C-210/16), *Tietosuojavaltutettu κατά Jehovan todistajat — uskonnollinen yhdyksunta* (C-25/17), *Fashion ID GmbH & Co. KG κατά Verbraucherzentrale NRW eV* (C-40/17). Επισημαίνεται ότι καίτοι οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν από το ΔΕΕ για την ερμηνεία της έννοιας των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας δυνάμει της οδηγίας 95/46/ΕΚ, εντούτοις παραμένουν σε ισχύ και στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι τα κρίσιμα στοιχεία της έννοιας αυτής βάσει της οδηγίας παραμένουν αμετάβλητα και βάσει του ΓΚΠΔ.

τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, αποτελούν από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας.» Σε γενικές γραμμές, η κοινή ευθύνη επεξεργασίας υφίσταται για συγκεκριμένη δραστηριότητα επεξεργασίας όταν διάφορα μέρη καθορίζουν από κοινού τον σκοπό και τα μέσα της εν λόγω δραστηριότητας επεξεργασίας. Συνεπώς, η εκτίμηση της ύπαρξης από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας επιβάλλει να εξεταστεί κατά πόσον ο καθορισμός των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας που αποτελεί το χαρακτηριστικό του υπευθύνου επεξεργασίας αποφασίζεται από περισσότερα του ενός μέρη. Η φράση «από κοινού» πρέπει να ερμηνεύεται ως «μαζί με» ή «όχι αυτοτελώς», σε διάφορες μορφές και συνδυασμούς, όπως εξηγείται στη συνέχεια.

52. Η εκτίμηση της ύπαρξης κοινής ευθύνης επεξεργασίας θα πρέπει να διενεργείται βάσει πραγματολογικής –και όχι τυπικής– ανάλυσης της πραγματικής επιρροής στους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας. Όλες οι υφιστάμενες ή οι προβλεπόμενες ρυθμίσεις θα πρέπει να ελέγχονται σε σχέση με τις πραγματολογικές περιστάσεις που αφορούν τη σχέση μεταξύ των μερών. Ένα απλώς τυπικό κριτήριο δεν αρκεί για τουλάχιστον δύο λόγους: ενίοτε ο τυπικός διορισμός του από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας –ο οποίος προβλέπεται, για παράδειγμα, από διάταξη νόμου ή σύμβασης– απουσιάζει· σε άλλες περιπτώσεις ο επίσημος διορισμός δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα των σχετικών ρυθμίσεων, καθώς ο ρόλος του υπευθύνου επεξεργασίας ανατίθεται επισήμως σε οντότητα η οποία δεν είναι σε θέση να «καθορίσει» τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας.
53. Εξάλλου, δεν συντρέχει περίπτωση κοινής ευθύνης επεξεργασίας σε όλες τις περιπτώσεις επεξεργασίας με συμμετοχή περισσότερων οντοτήτων. Το πρωταρχικό κριτήριο για την ύπαρξη κοινής ευθύνης επεξεργασίας είναι η **κοινή συμμετοχή δύο ή περισσότερων οντοτήτων στον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου** της επεξεργασίας. Ειδικότερα, η κοινή συμμετοχή θα πρέπει να περιλαμβάνει τον καθορισμό των σκοπών και των μέσων. Εάν ένα από τα στοιχεία καθορίζεται από το σύνολο των σχετικών οντοτήτων, οι εν λόγω οντότητες θα πρέπει να θεωρούνται εν προκειμένω από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας.

3.2.2 Εκτίμηση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας

54. Η κοινή ευθύνη επεξεργασίας όσον αφορά τον καθορισμό των σκοπών και των μέσων σημαίνει ότι περισσότερες από μία οντότητες ασκούν κρίσιμη επιρροή αναφορικά με τη σκοπιμότητα και τον τρόπο της επεξεργασίας. Στην πράξη, η κοινή ευθύνη επεξεργασίας μπορεί να προσλάβει διάφορες μορφές. Για παράδειγμα, η κοινή ευθύνη επεξεργασίας μπορεί να προσλάβει τη μορφή **κοινής απόφασης** που λαμβάνεται από δύο ή περισσότερες οντότητες ή να προκύψει ως αποτέλεσμα **συγκλιουσών αποφάσεων** δύο ή περισσότερων οντοτήτων αναφορικά με τους σκοπούς και τα ουσιαστικά μέσα της επεξεργασίας.
55. Η κοινή ευθύνη επεξεργασίας μέσω **κοινής απόφασης** έχει την έννοια της από κοινού λήψης των αποφάσεων και περιλαμβάνει την ύπαρξη κοινής πρόθεσης σύμφωνα με την πλέον κοινή αντίληψη του όρου «από κοινού» που αναφέρεται στο άρθρο 26 του ΓΚΠΔ.

Η περίπτωση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας μέσω **συγκλιουσών αποφάσεων** προκύπτει ειδικότερα από τη νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την έννοια των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας. Οι αποφάσεις μπορούν να θεωρηθούν ως συγκλίνουσες αναφορικά με τους σκοπούς και τα μέσα **εάν αλληλοσυμπληρώνονται και είναι αναγκαίες για την εκτέλεση της επεξεργασίας κατά τρόπον ώστε να έχουν από αντίκτυπο στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας**. Επισημαίνεται ότι η έννοια των συγκλιουσών αποφάσεων πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας και όχι με βάση άλλες πτυχές της εμπορικής

σχέσης μεταξύ των μερών.¹⁹ Ως εκ τούτου, ένα σημαντικό κριτήριο για τον προσδιορισμό συγκλινουσών αποφάσεων στο συγκεκριμένο πλαίσιο είναι το κατά πόσον η επεξεργασία δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη συμμετοχή αμφοτέρων των μερών στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων, υπό την έννοια ότι η επεξεργασία που εκτελείται από κάθε μέρος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο αυτής, ήτοι άρρηκτα συνδεδεμένο στοιχείο. Ωστόσο, η περίπτωση των από κοινού υπευθύνων επεξεργασιών που ενεργούν βάσει συγκλινουσών αποφάσεων θα πρέπει να διακρίνεται από την περίπτωση του εκτελούντος την επεξεργασία, καθώς αυτός –συμμετέχοντας στην εκτέλεση της επεξεργασίας– δεν επεξεργάζεται τα δεδομένα για ίδιους σκοπούς αλλά εκτελεί την επεξεργασία για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας.

56. Το ότι ένα από τα μέρη δεν έχει πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υπόκεινται σε επεξεργασία δεν αρκεί για να αποκλειστεί η περίπτωση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας.²⁰ Για παράδειγμα, στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, το ΔΕΕ έκρινε ότι μια θρησκευτική κοινότητα, από κοινού με τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα, πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη αυτά στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα.²¹ Το ΔΕΕ έκρινε ότι δεν ήταν απαραίτητο η εν λόγω κοινότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ούτε χρειάζεται να αποδειχθεί ότι έχει δώσει στα μέλη της γραπτές κατευθυντήριες γραμμές ή εντολές σχετικά με την επεξεργασία αυτή.²² Η κοινότητα συμμετείχε στον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου της επεξεργασίας οργανώνοντας και συντονίζοντας τις δραστηριότητες των μελών της, οι οποίες συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της κοινότητας των Μαρτύρων του Ιεχωβά.²³ Επιπλέον, η κοινότητα είχε γενική γνώση του ότι αυτή η επεξεργασία δεδομένων πραγματοποιείται για σκοπούς διάδοσης της πίστης της.²⁴
57. Είναι επίσης σημαντικό να επισημανθεί ότι, όπως διευκρίνισε το ΔΕΕ, μια οντότητα θεωρείται ως από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας με άλλη ή άλλες οντότητες μόνο αναφορικά με τις δραστηριότητες στο πλαίσιο των οποίων καθορίζει, από κοινού με άλλους, τα μέσα και τον τρόπο επεξεργασίας των ίδιων δεδομένων, ιδίως στην περίπτωση συγκλινουσών αποφάσεων. Εάν μία από τις εν λόγω οντότητες αποφασίζει μόνη σχετικά με τους σκοπούς και τα μέσα προγενέστερων ή μεταγενέστερων πράξεων στην αλληλουχία της επεξεργασίας, η εν λόγω οντότητα πρέπει να θεωρηθεί ως μοναδικός υπεύθυνος επεξεργασίας για τις συγκεκριμένες προγενέστερες ή μεταγενέστερες πράξεις επεξεργασίας.²⁵
58. Η ύπαρξη από κοινού ευθύνης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι η ευθύνη την οποία υπέχουν οι διάφοροι φορείς που εμπλέκονται στην ίδια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι ισοδύναμη. Αντιθέτως, το ΔΕΕ διευκρίνισε οι εν λόγω φορείς ενδέχεται να εμπλέκονται σε διαφορετικά στάδια της επεξεργασίας των δεδομένων και σε διαφορετικό βαθμό, με αποτέλεσμα το επίπεδο ευθύνης καθενός εξ αυτών να πρέπει να εκτιμάται αφού ληφθούν υπόψη όλες οι κρίσιμες περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.

¹⁹ Πράγματι, όλες οι εμπορικές συμφωνίες περιλαμβάνουν συγκλινουσες αποφάσεις ως μέρος της διαδικασίας σύναψης της εκάστοτε συμφωνίας.

²⁰ Απόφαση στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2018:388, σκέψη 38.

²¹ Απόφαση στην υπόθεση *Μάρτυρες του Ιεχωβά*, C-25/17, ECLI:EU:C:2018:551, σκέψη 75.

²² Ό.π.

²³ Ό.π., σκέψη 71.

²⁴ Ό.π.

²⁵ Απόφαση στην υπόθεση *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, σκέψη 74 «Αντιθέτως, και με την επιφύλαξη της τυχόν σχετικής αστικής ευθύνης που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, το ως άνω φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υπεύθυνο, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για προγενέστερες ή μεταγενέστερες πράξεις στην αλληλουχία της επεξεργασίας για τις οποίες δεν καθορίζει ούτε τους σκοπούς ούτε τον τρόπο της επεξεργασίας.»

3.2.2.1 Από κοινού καθορισμός του σκοπού/των σκοπών

59. Κοινή ευθύνη επεξεργασίας υφίσταται όταν οντότητες που συμμετέχουν στην ίδια επεξεργασία εκτελούν την εν λόγω επεξεργασία για από κοινού καθορισμένους σκοπούς. Αυτό συμβαίνει όταν οι συμμετέχουσες οντότητες επεξεργάζονται τα δεδομένα για τους ίδιους, ή για κοινούς, σκοπούς.
60. Επιπλέον, όταν οι οντότητες δεν επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό για την επεξεργασία, κοινή ευθύνη επεξεργασίας μπορεί επίσης να στοιχειοθετηθεί, υπό το πρίσμα της νομολογίας του ΔΕΕ, όταν οι οντότητες που συμμετέχουν στην επεξεργασία επιδιώκουν σκοπούς που συνδέονται στενά μεταξύ τους ή έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα. Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να συμβαίνει όταν προκύπτει αμοιβαίο όφελος από την ίδια δραστηριότητα επεξεργασίας, υπό τον όρο ότι κάθε συμμετέχουσα οντότητα συμμετέχει στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της σχετικής δραστηριότητας επεξεργασίας. Ωστόσο, η έννοια του αμοιβαίου οφέλους δεν είναι κρίσιμη και μπορεί μόνο να εκληφθεί ως ένδειξη. Στην υπόθεση Fashion ID, για παράδειγμα, το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι ο διαχειριστής ενός διαδικτυακού τόπου συμμετέχει στον καθορισμό των σκοπών (και του τρόπου) επεξεργασίας ενσωματώνοντας στον διαδικτυακό αυτό τόπο πρόσθετο μέσο κοινωνικής δικτύωσης με στόχο τη βελτιστοποίηση της δημοσιότητας των προϊόντων του διαδικτυακού τόπου μέσω της ενίσχυσης της προβολής τους στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Το ΔΕΕ έκρινε ότι οι επίμαχες δραστηριότητες επεξεργασίας έγιναν προς το οικονομικό συμφέρον αμφοτέρων, τόσο του διαχειριστή του διαδικτυακού τόπου όσο και του παρόχου του πρόσθετου του μέσου κοινωνικής δικτύωσης.²⁶
61. Στο ίδιο πνεύμα, όπως επεσήμανε το ΔΕΕ στην υπόθεση Wirtschaftsakademie, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω των στατιστικών για τους επισκέπτες σελίδας (fan page) έχει ως σκοπό να παρέχεται η δυνατότητα, αφενός, στο Facebook να βελτιώνει το σύστημα δημοσιεύσεως διαφημίσεων μέσω του δικτύου του και, αφετέρου, στον διαχειριστή της σελίδας να λαμβάνει στατιστικές προκειμένου να καθορίσει πώς θα προωθήσει τη δραστηριότητά του.²⁷ Κάθε οντότητα στην περίπτωση αυτή επιδιώκει ίδια συμφέροντα, όμως αμφότερα τα μέρη συμμετέχουν στον καθορισμό των σκοπών (και του τρόπου) επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τους επισκέπτες της σελίδας.²⁸
62. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τονιστεί ότι η απλή ύπαρξη αμοιβαίου οφέλους (π.χ. εμπορικού οφέλους) που απορρέει από τη δραστηριότητα επεξεργασίας δεν στοιχειοθετεί κοινή ευθύνη επεξεργασίας. Εάν η οντότητα που συμμετέχει στην επεξεργασία δεν επιδιώκει κανέναν ίδιο σκοπό ή σκοπούς σε σχέση με τη δραστηριότητα επεξεργασίας, αλλά απλώς λαμβάνει αμοιβή για τις υπηρεσίες που παρέχει, ενεργεί ως εκτελών την επεξεργασία και όχι ο από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας.

3.2.2.2 Από κοινού καθορισμός των μέσων

63. Η κοινή ευθύνη επεξεργασίας προϋποθέτει επίσης δύο ή περισσότερες οντότητες να ασκούν επιρροή αναφορικά με τα μέσα επεξεργασίας. Αυτό δεν σημαίνει ότι, προκειμένου να υπάρχει κοινή ευθύνη επεξεργασίας, κάθε οντότητα που συμμετέχει στην επεξεργασία πρέπει σε κάθε περίπτωση να καθορίζει το σύνολο των μέσων. Πράγματι, όπως διευκρίνισε το ΔΕΕ, διάφορες οντότητες ενδέχεται να συμμετέχουν σε διάφορα στάδια της επεξεργασίας σε διαφορετικό βαθμό. Ως εκ τούτου, διάφοροι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας ενδέχεται να καθορίζουν τα μέσα της επεξεργασίας σε διαφορετικό βαθμό, ανάλογα με τις πραγματικές δυνατότητες εκάστου εξ αυτών να το πράξει.

²⁶ Απόφαση στην υπόθεση Fashion ID, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, σκέψη 80.

²⁷ Απόφαση στην υπόθεση Wirtschaftsakademie, C-210/16, ECLI :EU :C :2018 :388, σκέψη 34.

²⁸ Απόφαση στην υπόθεση Wirtschaftsakademie, C-210/16, ECLI :EU :C :2018 :388, σκέψη 39.

64. Ενδέχεται επίσης μία από τις συμμετέχουσες οντότητες να διαθέτει τα μέσα της επεξεργασίας και να τα θέτει στη διάθεση των άλλων οντοτήτων για τις δραστηριότητες επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η οντότητα που αποφασίζει να κάνει χρήση αυτών των μέσων προκειμένου να μπορέσει να υποβάλει σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προς επιδίωξη συγκεκριμένου σκοπού συμμετέχει επίσης στον καθορισμό των μέσων της επεξεργασίας.
65. Το σενάριο αυτό μπορεί να προκύψει ιδίως στην περίπτωση πλατφορμών, τυποποιημένων εργαλείων ή άλλης υποδομής που παρέχει στα μέρη τη δυνατότητα να επεξεργάζονται τα ίδια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τα οποία έχουν ρυθμιστεί με συγκεκριμένο τρόπο από ένα από τα μέρη για να χρησιμοποιούνται από άλλους, οι οποίοι έχουν επίσης τη δυνατότητα να αποφασίζουν σχετικά με τις ρυθμίσεις τους.²⁹ Η χρήση ενός ήδη υφιστάμενου συστήματος δεν αποκλείει την κοινή ευθύνη επεξεργασίας όταν οι χρήστες του συστήματος μπορούν να αποφασίζουν σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εκτελείται στο πλαίσιο αυτό.
66. Ως παράδειγμα, το ΔΕΕ έκρινε στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie* ότι ο διαχειριστής σελίδας που φιλοξενείται στο Facebook πρέπει να θεωρηθεί ότι συμμετέχει, μέσω της επιλογής των σχετικών ρυθμίσεων η οποία αποτελεί συνάρτηση, μεταξύ άλλων, του κοινού-στόχου, καθώς και των σκοπών διαχείρισης ή προωθήσεως των δραστηριοτήτων του, στον καθορισμό του τρόπου επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των επισκεπτών της σελίδας που έχει δημιουργήσει.
67. Περαιτέρω, η επιλογή μιας οντότητας να χρησιμοποιήσει για ίδιους σκοπούς εργαλείο ή κάποιο άλλο σύστημα που έχει αναπτύξει άλλη οντότητα, το οποίο της παρέχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ενδέχεται να ισοδυναμεί με κοινή απόφαση σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας από τις εν λόγω οντότητες. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την απόφαση στην υπόθεση *Fashion ID*, όπου το ΔΕΕ έκρινε ότι, ενσωματώνοντας στον διαδικτυακό τόπο της την επιλογή «Μου αρέσει!» του Facebook, την οποία θέτει το Facebook στη διάθεση των διαχειριστών διαδικτυακών τόπων, η *Fashion ID* ασκούσε καθοριστική επιρροή σε δραστηριότητες που αφορούσαν τη συλλογή και τη διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των επισκεπτών του διαδικτυακού τόπου προς το Facebook και, ως εκ τούτου, είχε καθορίσει από κοινού με το Facebook τον τρόπο της εν λόγω επεξεργασίας.³⁰
68. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι **η χρήση συστήματος ή υποδομής κοινής επεξεργασίας των δεδομένων δεν οδηγεί σε κάθε περίπτωση στον χαρακτηρισμό των συμμετεχόντων μερών ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας**, ιδίως όταν η επεξεργασία που εκτελούν είναι διαχωρίσιμη και θα μπορούσε να εκτελεστεί από το ένα μέρος χωρίς παρέμβαση του άλλου ή όταν ο πάροχος είναι εκτελών την επεξεργασία που ενεργεί χωρίς κανένα ίδιο σκοπό (ή ύπαρξη εμπορικού και μόνο οφέλους των μερών που συμμετέχουν δεν αρκεί για να αναγνωριστεί ως σκοπός της επεξεργασίας).

Παράδειγμα: Ταξιδιωτικό γραφείο

Ένα ταξιδιωτικό γραφείο διαβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών του σε αεροπορική εταιρεία και σε αλυσίδα ξενοδοχείων με σκοπό την πραγματοποίηση κρατήσεων για ένα οργανωμένο ταξίδι. Η αεροπορική εταιρεία και το ξενοδοχείο επιβεβαιώνουν τη διαθεσιμότητα των θέσεων και των δωματίων που έχουν ζητηθεί. Το ταξιδιωτικό γραφείο εκδίδει τα ταξιδιωτικά έγγραφα και τα κουπόνια για τους πελάτες του. Κάθε φορέας επεξεργάζεται τα δεδομένα για την εκτέλεση

²⁹ Ο πάροχος του συστήματος μπορεί να είναι από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας εφόσον πληρούνται τα προαναφερθέντα κριτήρια, ήτοι εφόσον συμμετέχει στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων. Σε διαφορετική περίπτωση, ο πάροχος θα πρέπει να θεωρείται εκτελών την επεξεργασία.

³⁰ Απόφαση στην υπόθεση *Fashion ID*, C-40/17, ECLI:EU:2018:1039, σκέψεις 77-79.

ιδίων δραστηριοτήτων και με χρήση ιδίων μέσων. Σε κάθε περίπτωση, το ταξιδιωτικό γραφείο, η αεροπορική εταιρεία και το ξενοδοχείο είναι τρεις διαφορετικοί υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων οι οποίοι επεξεργάζονται τα δεδομένα για ίδιους και χωριστούς σκοπούς, ενώ δεν υφίσταται κοινή ευθύνη επεξεργασίας.

Το ταξιδιωτικό γραφείο, η αλυσίδα ξενοδοχείων και η αεροπορική εταιρεία αποφασίζουν στη συνέχεια να συμμετάσχουν από κοινού στη δημιουργία μιας διαδικτυακής κοινής πλατφόρμας με κοινό σκοπό την προσφορά συμμετοχών σε οργανωμένα ταξίδια. Συμφωνούν σχετικά με τα ουσιώδη μέσα που πρόκειται να χρησιμοποιούν, όπως είναι τα δεδομένα που θα αποθηκεύονται, ο τρόπος κατανομής και επιβεβαίωσης των κρατήσεων και οι έχοντες δικαίωμα πρόσβασης στις αποθηκευμένες πληροφορίες. Επιπλέον, αποφασίζουν να ανταλλάσσουν τα δεδομένα των πελατών τους προκειμένου να εκτελούν κοινές ενέργειες μάρκετινγκ. Εν προκειμένω, το ταξιδιωτικό γραφείο, η αεροπορική εταιρεία και η αλυσίδα ξενοδοχείων αποφασίζουν από κοινού τον λόγο και τον τρόπο με τον οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών τους θα υπόκεινται σε επεξεργασία. Ως εκ τούτου, θα είναι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με τις δραστηριότητες επεξεργασίας που αφορούν την κοινή διαδικτυακή πλατφόρμα κρατήσεων και τις κοινές ενέργειες μάρκετινγκ. Ωστόσο, έκαστος εξ αυτών εξακολουθεί να διατηρεί τον αποκλειστικό έλεγχο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας που εκτελούν εκτός της διαδικτυακής κοινής πλατφόρμας.

Παράδειγμα: Έργο έρευνας που υλοποιείται από ερευνητικά ινστιτούτα

Αρκετά ερευνητικά ινστιτούτα αποφασίζουν να συμμετάσχουν σε συγκεκριμένο κοινό έργο έρευνας και να χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτόν την υπάρχουσα πλατφόρμα ενός από τα συμμετέχοντα ινστιτούτα. Κάθε ινστιτούτο τροφοδοτεί την πλατφόρμα με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχει ήδη στην κατοχή του για τον σκοπό της κοινής έρευνας και χρησιμοποιεί μέσω της πλατφόρμας τα δεδομένα που έχουν παράσχει τα άλλα ινστιτούτα για τη διεξαγωγή της έρευνας. Εν προκειμένω, όλα τα ινστιτούτα αναγνωρίζονται ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εκτελείται μέσω της αποθήκευσης και της κοινολόγησης πληροφοριών από την εν λόγω πλατφόρμα, καθόσον έχουν αποφασίσει από κοινού τον σκοπό της επεξεργασίας και τα μέσα που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν (την υπάρχουσα πλατφόρμα). Ωστόσο, κάθε ινστιτούτο είναι χωριστός υπεύθυνος επεξεργασίας για κάθε άλλη επεξεργασία που ενδέχεται να εκτελεί εκτός της πλατφόρμας για ίδιους σκοπούς.

Παράδειγμα: Δραστηριότητα μάρκετινγκ

Οι εταιρείες Α και Β διαθέτουν στην αγορά το προϊόν Γ υπό κοινό εμπορικό σήμα και επιθυμούν να οργανώσουν μια εκδήλωση για την εμπορική προώθηση του εν λόγω προϊόντος. Για τον σκοπό αυτόν, αποφασίζουν να ανταλλάξουν τα δεδομένα από τις αντίστοιχες βάσεις δεδομένων πελατών τους και ενδεχόμενων μελλοντικών πελατών τους και αποφασίζουν βάσει αυτών σχετικά με τον κατάλογο των προσκεκλημένων στην εκδήλωση. Συμφωνούν επίσης τις λεπτομέρειες της αποστολής των προσκλήσεων για την εκδήλωση, τον τρόπο συλλογής των σχολίων κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης και τις επακόλουθες ενέργειες μάρκετινγκ. Οι εταιρείες Α και Β μπορούν να θεωρηθούν ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνδέονται με τη διοργάνωση της διαφημιστικής εκδήλωσης, καθόσον συναποφασίζουν σχετικά με τον από κοινού καθορισμένο σκοπό και τα ουσιώδη μέσα της επεξεργασίας των δεδομένων στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

Παράδειγμα: Κλινικές δοκιμές³¹

Ένας πάροχος υγειονομικής περίθαλψης (ο ερευνητής) και ένα πανεπιστήμιο (ο χορηγός) αποφασίζουν να διεξαγάγουν από κοινού μια κλινική δοκιμή για τον ίδιο σκοπό. Συνεργάζονται για να καταρτίσουν το πρωτόκολλο μελέτης (ήτοι, τον σκοπό, τη μεθοδολογία/σχεδιασμό της μελέτης, τα δεδομένα που πρόκειται να συλλεγούν, τα κριτήρια συμμετοχής/αποκλεισμού υποκειμένων, την επαναχρησιμοποίηση της βάσης δεδομένων (κατά περίπτωση) κ.λπ.). Μπορεί να θεωρηθούν ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας για την εν λόγω κλινική δοκιμή, καθόσον καθορίζουν από κοινού και συμφωνούν τον ίδιο σκοπό και τα ουσιώδη μέσα της επεξεργασίας. Η συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το ιατρικό αρχείο του ασθενούς για τον σκοπό της έρευνας θα πρέπει να διακρίνεται από την αποθήκευση και τη χρήση των ίδιων δεδομένων για τον σκοπό της περίθαλψης του ασθενούς, καθώς ο πάροχος υγειονομικής περίθαλψης παραμένει εν προκειμένω υπεύθυνος επεξεργασίας.

Σε περίπτωση που ο ερευνητής δεν συμμετέχει στην κατάρτιση του πρωτοκόλλου (και απλώς αποδέχεται το πρωτόκολλο που έχει ήδη καταρτίσει ο χορηγός), το δε πρωτόκολλο έχει σχεδιαστεί αποκλειστικά από τον χορηγό, ο ερευνητής θα πρέπει να θεωρηθεί εκτελών την επεξεργασία και ο χορηγός υπεύθυνος επεξεργασίας για τη συγκεκριμένη κλινική δοκιμή.

Παράδειγμα: Γραφεία ευρέσεως προσωπικού («κυνηγοί κεφαλών»)

Η εταιρεία X βοηθά την εταιρεία Y να πραγματοποιήσει προσλήψεις νέων υπαλλήλων με τη χρήση της περίφημης υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας «global matchz». Η εταιρεία X αναζητεί κατάλληλους υποψηφίους τόσο μεταξύ των προσώπων που κατέθεσαν βιογραφικό σημείωμα απευθείας στην εταιρεία Y όσο και μεταξύ των προσώπων που έχουν ήδη καταχωριστεί στη δική της βάση δεδομένων. Η εν λόγω βάση δεδομένων δημιουργήθηκε και διευθύνεται από την ίδια την εταιρεία X. Κατ' αυτόν τον τρόπο η εταιρεία X διασφαλίζει τη βελτίωση της αντιστοίχισης μεταξύ των προσφερόμενων θέσεων εργασίας και των αναζητούντων εργασία και, ως εκ τούτου, την αύξηση των εσόδων της. Καίτοι δεν έχουν λάβει επισήμως από κοινού σχετική απόφαση, οι εταιρείες X και Y συμμετέχουν από κοινού στην επεξεργασία με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων υποψηφίων βάσει συγκλινουσών αποφάσεων: της απόφασης της εταιρείας X για τη δημιουργία και τη διαχείριση της υπηρεσίας «global matchz» και της απόφασης της εταιρείας Y για τον εμπλουτισμό της βάσης δεδομένων με τα βιογραφικά σημειώματα που λαμβάνει απευθείας. Οι εν λόγω αποφάσεις αλληλοσυμπληρώνονται, αποτελούν η μία αναπόσπαστο στοιχείο της άλλης και είναι αναγκαίες για την επεξεργασία με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων υποψηφίων. Ως εκ τούτου, στην προκειμένη περίπτωση αμφότερες οι εταιρείες θα πρέπει να θεωρηθούν από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με τη συγκεκριμένη επεξεργασία. Ωστόσο, η εταιρεία X είναι ο αποκλειστικός υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία που κρίνεται αναγκαία για τη διαχείριση της οικείας βάσης δεδομένων, η δε εταιρεία Y είναι ο αποκλειστικός υπεύθυνος επεξεργασίας στο πλαίσιο της επακόλουθης διαδικασίας πρόσληψης για ίδιο σκοπό (οργάνωση συνεντεύξεων, σύναψη της σύμβασης και διαχείριση των δεδομένων του τομέα ανθρώπινων πόρων).

³¹ Το ΕΣΠΔ σχεδιάζει να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τις κλινικές δοκιμές στο πλαίσιο των επικείμενων Κατευθυντηρίων γραμμών για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ιατρικούς σκοπούς και σκοπούς επιστημονικής έρευνας.

Παράδειγμα: Ανάλυση δεδομένων υγείας

Η εταιρεία ΑΒΓ, η οποία έχει αναπτύξει μια εφαρμογή παρακολούθησης της αρτηριακής πίεσης, και η εταιρεία ΧΨΩ, πάροχος εφαρμογών σε επαγγελματίες του τομέα της υγείας, επιθυμούν από κοινού να εξετάσουν πώς οι μεταβολές της αρτηριακής πίεσης μπορούν να συμβάλουν στην πρόγνωση συγκεκριμένων ασθενειών. Οι εταιρείες αποφασίζουν να καταρτίσουν ένα κοινό σχέδιο και να επιδιώξουν να συμμετάσχει σε αυτό και το νοσοκομείο ΔΕΖ.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που θα υπόκεινται σε επεξεργασία στο πλαίσιο του εν λόγω σχεδίου συνίστανται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλουν χωριστά σε επεξεργασία η εταιρεία ΑΒΓ, το νοσοκομείο ΔΕΖ και η εταιρεία ΧΨΩ ως επιμέρους υπεύθυνοι επεξεργασίας. Η απόφαση για την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων με σκοπό την εκτίμηση των μεταβολών της αρτηριακής πίεσης ελήφθη από κοινού από τους τρεις φορείς. Η εταιρεία ΑΒΓ, το νοσοκομείο ΔΕΖ και η εταιρεία ΧΨΩ έχουν καθορίσει από κοινού τους σκοπούς της επεξεργασίας. Η εταιρεία ΧΨΩ προτείνει εξ ιδίας πρωτοβουλίας τα ουσιαστικά μέσα της επεξεργασίας. Τόσο η εταιρεία ΑΒΓ όσο και το νοσοκομείο ΔΕΖ αποδέχονται αυτά τα ουσιαστικά μέσα αφού, σε προγενέστερο στάδιο, αμφότεροι οι εν λόγω φορείς συμμετείχαν στην ανάπτυξη ορισμένων χαρακτηριστικών της εφαρμογής προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκ μέρους τους κατάλληλη χρήση των αποτελεσμάτων. Ως εκ τούτου, οι τρεις οργανισμοί συμφωνούν ως προς τον κοινό σκοπό της επεξεργασίας, ήτοι την εκτίμηση του τρόπου με τον οποίο οι μεταβολές της αρτηριακής πίεσης μπορούν να βοηθήσουν την πρόγνωση συγκεκριμένων ασθενειών. Μόλις η έρευνα ολοκληρωθεί, η εταιρεία ΑΒΓ, το νοσοκομείο ΔΕΖ και η εταιρεία ΧΨΩ μπορούν να αποκομίσουν οφέλη από την εκτίμηση, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματά της στις δραστηριότητές τους. Για όλους αυτούς τους λόγους, αναγνωρίζονται ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας αναφορικά με τη συγκεκριμένη κοινή επεξεργασία.

Εάν οι άλλοι φορείς είχαν ζητήσει από την εταιρεία ΧΨΩ να διενεργήσει την εν λόγω εκτίμηση χωρίς να επιδιώκει ίδιους σκοπούς και να υποβάλει απλώς σε επεξεργασία τα δεδομένα για λογαριασμό τους, τότε η εταιρεία ΧΨΩ θα αναγνωριζόταν ως εκτελών την επεξεργασία ακόμη και αν της είχε ανατεθεί ο καθορισμός των επουσιωδών μέσων.

3.2.3 Περιπτώσεις στις οποίες δεν υφίσταται κοινή ευθύνη επεξεργασίας

69. Η συμμετοχή αρκετών παραγόντων στην ίδια επεξεργασία δεν σημαίνει ότι ενεργούν κατ' ανάγκην ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας στο πλαίσιο της συγκεκριμένης επεξεργασίας. Δεν αναγνωρίζονται ως από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας οι συμμετέχοντες στο σύνολο των εταιρικών σχέσεων, των συμπράξεων ή των συνεργασιών, καθώς η εν λόγω αναγνώριση απαιτεί τη διενέργεια ανάλυσης για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση επεξεργασίας και εκτίμηση του ακριβούς ρόλου κάθε οντότητας στο πλαίσιο της εκάστοτε επεξεργασίας. Οι περιπτώσεις που ακολουθούν αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα καταστάσεων στις οποίες δεν υφίσταται κοινή ευθύνη επεξεργασίας.
70. Για παράδειγμα, η ανταλλαγή των ίδιων δεδομένων ή συνόλων δεδομένων μεταξύ δύο οντοτήτων χωρίς να έχουν καθορίσει από κοινού τους σκοπούς ή τα μέσα της επεξεργασίας θα πρέπει να θεωρηθεί ως διαβίβαση δεδομένων μεταξύ χωριστών υπευθύνων επεξεργασίας.

Παράδειγμα: Διαβίβαση δεδομένων υπαλλήλου σε φορολογικές αρχές

Μια εταιρεία συλλέγει και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των υπαλλήλων της με σκοπό τη διαχείριση των μισθών, των ασφαλίσεων υγείας, κ.λπ. Ένας νόμος επιβάλλει στην εταιρεία την υποχρέωση να διαβιβάζει όλα τα δεδομένα που αφορούν τους μισθούς στις φορολογικές αρχές με στόχο τη βελτίωση του φορολογικού ελέγχου.

Στην περίπτωση αυτή, καίτοι τόσο η εταιρεία όσο και οι φορολογικές αρχές επεξεργάζονται τα ίδια δεδομένα αναφορικά με τους μισθούς, εντούτοις η έλλειψη από κοινού καθορισμένων σκοπών και μέσων αναφορικά με τη συγκεκριμένη επεξεργασία των δεδομένων έχει ως αποτέλεσμα αμφότερες οι οντότητες να αναγνωρίζονται ως χωριστοί υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων.

71. Η κοινή ευθύνη επεξεργασίας μπορεί επίσης να αποκλειστεί σε περίπτωση κατά την οποία περισσότερες οντότητες χρησιμοποιούν κοινόχρηστη βάση δεδομένων ή κοινή υποδομή, εφόσον κάθε κάθε οντότητα καθορίζει ανεξάρτητα τους σκοπούς της.

Παράδειγμα: Δραστηριότητες μάρκετινγκ σε όμιλο εταιρειών που χρησιμοποιούν κοινόχρηστη βάση δεδομένων:

Όμιλος εταιρειών χρησιμοποιεί την ίδια βάση δεδομένων για τη διαχείριση πελατών και προοπτικών. Η εν λόγω βάση δεδομένων φιλοξενείται στους εξυπηρετητές της μητρικής εταιρείας η οποία, ως εκ τούτου, είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας των εταιρειών όσον αφορά την αποθήκευση των δεδομένων. Κάθε οντότητα του ομίλου εισάγει τα δεδομένα των πελατών της και των προοπτικών της και επεξεργάζεται τα εν λόγω δεδομένα αποκλειστικά για τους δικούς της σκοπούς. Επίσης, κάθε οντότητα αποφασίζει ανεξάρτητα σχετικά με την πρόσβαση, τις περιόδους διατήρησης, τη διόρθωση ή τη διαγραφή των δεδομένων των πελατών της και των προοπτικών της. Δεν μπορεί η μία εταιρεία να έχει πρόσβαση στα δεδομένα της άλλης. Το απλό γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρείες χρησιμοποιούν μια κοινόχρηστη βάση δεδομένων δεν συνεπάγεται, αυτό καθαυτό, κοινή ευθύνη επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, κάθε εταιρεία είναι χωριστός υπεύθυνος επεξεργασίας.

Παράδειγμα: Ανεξάρτητοι υπεύθυνοι επεξεργασία όταν χρησιμοποιούν κοινόχρηστη υποδομή

Η εταιρεία ΧΨΩ φιλοξενεί βάση δεδομένων και τη θέτει στη διάθεση άλλων εταιρειών για να επεξεργάζονται και να φιλοξενούν δεδομένα που αφορούν τους υπαλλήλους τους. Η εταιρεία ΧΨΩ είναι υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία και την αποθήκευση των δεδομένων των υπαλλήλων των άλλων εταιρειών, καθόσον οι εν λόγω δραστηριότητες εκτελούνται για λογαριασμό και σύμφωνα με τις εντολές των εν λόγω εταιρειών. Επιπλέον, οι άλλες εταιρείες επεξεργάζονται τα δεδομένα χωρίς καμία συμμετοχή της εταιρείας ΧΨΩ και για σκοπούς τους οποίους ουδόλως συμμερίζεται η εταιρεία ΧΨΩ.

72. Επίσης, μπορούν να προκύψουν περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων διάφοροι φορείς επεξεργάζονται διαδοχικά τα ίδια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μιας αλληλουχίας δραστηριοτήτων, έκαστος δε εξ αυτών έχει ανεξάρτητο σκοπό και ανεξάρτητα μέσα στο πλαίσιο της αλληλουχίας που τον αφορά. Εφόσον δεν υφίσταται κοινή συμμετοχή στον καθορισμό των σκοπών και των μέσων της ίδιας πράξης επεξεργασίας ή σειρά πράξεων επεξεργασίας, η κοινή ευθύνη επεξεργασίας θα πρέπει να αποκλειστεί και οι διάφοροι φορείς θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως διαδοχικοί ανεξάρτητοι υπεύθυνοι επεξεργασίας

Παράδειγμα: Στατιστική ανάλυση στο πλαίσιο καθήκοντος δημόσιου συμφέροντος

Δημόσια αρχή (Αρχή Α) έχει το νομικό καθήκον να διενεργεί εμπειριστατωμένη ανάλυση και να παράγει στατιστικές σχετικά με την εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, πολλές άλλες δημόσιες αρχές υπέχουν τη νομική υποχρέωση να γνωστοποιούν συγκεκριμένα δεδομένα στην Αρχή Α. Η αρχή Α αποφασίζει να χρησιμοποιεί συγκεκριμένο σύστημα επεξεργασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανόμενης της συλλογής τους. Αυτό σημαίνει επίσης ότι και οι άλλες μονάδες είναι υποχρεωμένες να χρησιμοποιούν το εν λόγω σύστημα για τη γνωστοποίηση των

δεδομένων τους. Στην περίπτωση αυτή, χωρίς να θίγεται οιαδήποτε απόδοση ρόλων που προβλέπεται από τη νομοθεσία, η Αρχή Α θα είναι ο μοναδικός υπεύθυνος επεξεργασίας που εκτελείται στο σύστημα για τον σκοπό της ανάλυσης και της παραγωγής στατιστικών σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης, καθόσον η εν λόγω αρχή καθορίζει τον σκοπό της επεξεργασίας και έχει αποφασίσει τον τρόπο οργάνωσής της. Φυσικά, οι άλλες δημόσιες οντότητες, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας των δικών τους δραστηριοτήτων επεξεργασίας, ευθύνονται για τη διασφάλιση της ακρίβειας των δεδομένων τα οποία έχουν επεξεργαστεί σε προγενέστερο στάδιο και εν συνεχεία γνωστοποιούν στην αρχή Α.

4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

73. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ, ο εκτελών την επεξεργασία είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας. Παρόμοιος με τον ορισμό του υπευθύνου επεξεργασίας, ο ορισμός του εκτελούντος την επεξεργασία καλύπτει ένα ευρύ φάσμα παραγόντων – μπορεί να είναι «*φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλος φορέας*». Αυτό σημαίνει ότι, καταρχήν, δεν υφίσταται κανένας περιορισμός ως προς το είδος των παραγόντων στους οποίους θα μπορούσε να ανατεθεί ο ρόλος του εκτελούντος την επεξεργασία. Θα μπορούσε να είναι οργανισμός, αλλά θα μπορούσε επίσης να είναι φυσικό πρόσωπο.
74. Ο ΓΚΠΔ θεσπίζει υποχρεώσεις που εφαρμόζονται απευθείας ειδικά στους εκτελούντες την επεξεργασία όπως προσδιορίζονται περαιτέρω στο Μέρος II ενότητα 1 των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών. Ο εκτελών την επεξεργασία μπορεί να κριθεί ότι υπέχει ευθύνη προς αποζημίωση ή μπορεί να του επιβληθεί πρόστιμο σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης προς τις εν λόγω υποχρεώσεις ή σε περίπτωση που ενεργεί εκτός ή αντίθετα προς τις σύννομες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.
75. Στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να συμμετέχουν πολλαπλοί εκτελούντες την επεξεργασία. Για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιλέξει την απευθείας συμμετοχή πολλαπλών εκτελούντων την επεξεργασία, αναθέτοντας σε διαφορετικούς εκτελούντες την επεξεργασία τα επιμέρους χωριστά στάδια της επεξεργασίας (πολλαπλοί εκτελούντες την επεξεργασία). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα μπορούσε επίσης να αποφασίσει να αναθέσει την επεξεργασία σε έναν εκτελούντα την επεξεργασία, ο οποίος, με τη σειρά του – με την άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας – αναθέτει το έργο σε έναν ή περισσότερους άλλους εκτελούντες την επεξεργασία (υπεργολάβο/-ους επεξεργασίας). Η δραστηριότητα επεξεργασίας που ανατίθεται στον εκτελούντα την επεξεργασία μπορεί να περιορίζεται σε πολύ συγκεκριμένο καθήκον ή πλαίσιο ή μπορεί να είναι αρκετά γενική και συνολική.
76. Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις για την αναγνώριση ενός παράγοντα ως εκτελούντος την επεξεργασία:
- α) να είναι *χωριστή οντότητα* σε σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας και
 - β) η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να διενεργείται *για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας*.
77. Ο όρος *χωριστή οντότητα* έχει την έννοια ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποφασίζει να αναθέσει εν όλω ή εν μέρει τις δραστηριότητες επεξεργασίας σε κάποιον εξωτερικό οργανισμό. Στο πλαίσιο ενός ομίλου εταιρειών, μία εταιρεία μπορεί να είναι ο εκτελών την επεξεργασία για λογαριασμό άλλης εταιρείας που ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας, καθώς αμφότερες οι εταιρείες είναι χωριστές

οντότητες. Ωστόσο, ένα τμήμα μιας εταιρείας δεν μπορεί να είναι εκτελών την επεξεργασία για λογαριασμό άλλου τμήματος της ίδιας οντότητας.

78. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποφασίσει να επεξεργάζεται ο ίδιος τα δεδομένα, χρησιμοποιώντας δικούς του πόρους στο πλαίσιο του οργανισμού του, για παράδειγμα μέσω του δικού του προσωπικού, τότε δεν στοιχειοθετείται περίπτωση εκτελούντος την επεξεργασία. Οι υπάλληλοι και άλλα πρόσωπα τα οποία ενεργούν υπό την άμεση εξουσία του υπευθύνου επεξεργασίας, όπως είναι το προσωρινά απασχολούμενο προσωπικό, δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εκτελούντες την επεξεργασία καθόσον επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενώ αποτελούν μέρος της οντότητας του υπευθύνου επεξεργασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 29, δεσμεύονται επίσης από τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.
79. Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας απαιτεί, πρώτον, την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς όφελος του υπευθύνου επεξεργασίας από χωριστή οντότητα. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2, η επεξεργασία ορίζεται ως έννοια που περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων οι οποίες κυμαίνονται από τη συλλογή, την αποθήκευση και την αναζήτηση πληροφοριών έως τη χρήση, τη διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης και την καταστροφή. Η έννοια της «επεξεργασίας» περιγράφεται αναλυτικά στην ενότητα 2.1.5 ανωτέρω.
80. Δεύτερον, η επεξεργασία πρέπει να εκτελείται για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, όχι όμως υπό την άμεση εξουσία ή τον έλεγχό του. Ο όρος «για λογαριασμό του» σημαίνει ότι ο εκτελών την επεξεργασία υπηρετεί τα συμφέροντα τρίτου και παραπέμπει στη νομική έννοια της «εξουσιοδότησης». Βάσει του δικαίου περί προστασίας των δεδομένων, ο εκτελών την επεξεργασία καλείται να εφαρμόσει τις εντολές που λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τουλάχιστον όσον αφορά τον σκοπό της επεξεργασίας και τα ουσιώδη στοιχεία του τρόπου επεξεργασίας. Η νομιμότητα της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 6 –και, εφόσον συντρέχει περίπτωση εφαρμογής, το άρθρο 9– του κανονισμού απορρέει από τη δραστηριότητα του υπευθύνου επεξεργασίας, ο δε εκτελών την επεξεργασία πρέπει να επεξεργάζεται τα δεδομένα αποκλειστικά σύμφωνα με τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας. Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, όπως εξηγήθηκε αναλυτικά ανωτέρω, οι εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας είναι δυνατόν να παρέχουν κάποιο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο εξυπηρέτησης των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, επιτρέποντας στον εκτελούντα την επεξεργασία να επιλέγει τα πλέον κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέσα.³²
81. Η έκφραση «για λογαριασμό» έχει επίσης την έννοια ότι ο εκτελών την επεξεργασία δεν δύναται να εκτελέσει επεξεργασία για ίδιο σκοπό/ίδιους σκοπούς. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 10, ο εκτελών την επεξεργασία παραβαίνει τον ΓΚΠΔ εάν υπερβαίνει τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας και αρχίζει να καθορίζει ίδιους σκοπούς και μέσα επεξεργασίας. Σε μια τέτοια περίπτωση ο εκτελών την επεξεργασία θα θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας ως προς την επίμαχη επεξεργασία και ενδέχεται να υποστεί κυρώσεις για υπέρβαση των εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας.

Παράδειγμα: Πάροχος υπηρεσιών αναφέρεται ως εκτελών την επεξεργασία αλλά ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας

Ο πάροχος υπηρεσιών MarketinZ παρέχει υπηρεσίες διαφημιστικής προώθησης και άμεσου μαρκετινγκ σε διάφορες εταιρείες. Η εταιρεία GoodProductZ συνάπτει σύμβαση με την MarketinZ, σύμφωνα με την οποία η δεύτερη παρέχει υπηρεσίες εμπορικής διαφήμισης που αφορούν τους

³² Βλ. Μέρος Ι, υποενότητα 2.1.4, όπου περιγράφεται η διάκριση μεταξύ ουσιαστών και επουσιωδών μέσων.

πελάτες της GoodProductZ και αναφέρεται ως εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων. Ωστόσο, η MarketinZ αποφασίζει να χρησιμοποιήσει τη βάση δεδομένων πελατών της GoodProducts και για άλλους σκοπούς εκτός από την παροχή διαφημιστικών υπηρεσιών στην GoodProducts, όπως είναι η ανάπτυξη ίδιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η απόφαση σχετικά με την προσθήκη ενός πρόσθετου σκοπού εκτός από εκείνον για τον οποίο πραγματοποιήθηκε η διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μετατρέπει τη MarketinZ σε υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων για το συγκεκριμένο σύνολο δραστηριοτήτων επεξεργασίας, η δε επεξεργασία που επιχειρεί για τον σκοπό αυτόν συνιστά παράβαση του ΓΚΠΔ.

82. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι δεν αποτελεί «εκτελούντα την επεξεργασία» κατά την έννοια του ΓΚΠΔ κάθε πάροχος υπηρεσιών που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο παροχής των υπηρεσιών του. Ο ρόλος του υπευθύνου επεξεργασίας δεν απορρέει από τη φύση της οντότητας που επεξεργάζεται τα δεδομένα αλλά από τις συγκεκριμένες δραστηριότητές της εντός του συγκεκριμένου πλαισίου. Με άλλα λόγια, η ίδια οντότητα ενδέχεται να ενεργεί ταυτόχρονα ως υπεύθυνος επεξεργασίας για συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας και ως εκτελών την επεξεργασία για άλλες, η δε ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία πρέπει να εκτιμηθεί αναφορικά με συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων ή δραστηριοτήτων επεξεργασίας. Η φύση της υπηρεσίας θα καθορίσει το κατά πόσον η δραστηριότητα επεξεργασίας συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας κατά την έννοια του ΓΚΠΔ. Στην πράξη, όταν η παρεχόμενη υπηρεσία δεν στοχεύει ειδικά στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή όταν η εν λόγω επεξεργασία δεν αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της υπηρεσίας, ο πάροχος της υπηρεσίας ενδέχεται να είναι σε θέση να καθορίσει ανεξάρτητα τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας που απαιτείται προκειμένου να παράσχει την υπηρεσία. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο πάροχος της υπηρεσίας θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ως χωριστός υπεύθυνος επεξεργασίας και όχι ως εκτελών την επεξεργασία.³³ Ωστόσο, απαιτείται η διεξαγωγή ανάλυσης για την εκάστοτε περίπτωση προκειμένου να διαπιστωθεί ο βαθμός της πραγματικής επιρροής που ασκεί κάθε οντότητα όσον αφορά τον καθορισμό των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας.

Παράδειγμα: Υπηρεσίες ταξί

Πάροχος υπηρεσιών ταξί προσφέρει διαδικτυακή πλατφόρμα η οποία παρέχει τη δυνατότητα σε εταιρείες να πραγματοποιήσουν κράτηση ταξί για τη μεταφορά υπαλλήλων ή επισκεπτών προς και από τον αερολιμένα. Όταν πραγματοποιεί κράτηση ταξί, η εταιρεία ΑΒΓ προσδιορίζει το όνομα του εργαζομένου που θα επιβιβαστεί από τον αερολιμένα, ώστε ο οδηγός ταξί να μπορεί να επιβεβαιώσει την ταυτότητα του υπαλλήλου κατά τον χρόνο επιβίβασής του. Στην περίπτωση αυτή, ο πάροχος υπηρεσιών ταξί επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υπαλλήλου στο πλαίσιο των υπηρεσιών που παρέχει στην υπηρεσία ΑΒΓ, όμως η επεξεργασία αυτή καθεαυτή δεν αποτελεί τον στόχο της υπηρεσίας. Ο πάροχος υπηρεσιών ταξί έχει σχεδιάσει τη διαδικτυακή πλατφόρμα κρατήσεων στο πλαίσιο της ανάπτυξης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών μεταφοράς, χωρίς να έχει λάβει καμία εντολή από την εταιρεία ΑΒΓ. Επίσης, ο πάροχος υπηρεσιών ταξί καθορίζει ανεξάρτητα τις κατηγορίες δεδομένων που συλλέγει και τον χρόνο διατήρησής τους. Ως εκ τούτου, ο πάροχος υπηρεσιών ταξί ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας για ίδιο λογαριασμό,

³³ Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 81 του ΓΚΠΔ, η οποία με τη φράση «οσάκις ανατίθενται σε εκτελούντα την επεξεργασία δραστηριότητες επεξεργασίας» υποδεικνύει ότι η δραστηριότητα επεξεργασίας αυτή καθεαυτή αποτελεί σημαντικό στοιχείο της απόφασης του υπευθύνου επεξεργασίας να ζητήσει από τον εκτελούντα την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του.

ανεξάρτητα από το γεγονός ότι η επεξεργασία εκτελείται κατόπιν αιτήματος παροχής υπηρεσιών από την εταιρεία ΑΒΓ.

83. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι ο πάροχος υπηρεσιών ενδέχεται να ενεργεί, παρ' όλα αυτά, ως εκτελών την επεξεργασία ακόμη και αν η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν αποτελεί το κύριο ή το πρωταρχικό αντικείμενο της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο πελάτης της υπηρεσίας εξακολουθεί να καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας στην πράξη. Κατά την εξέταση της σκοπιμότητας ανάθεσης της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να αξιολογούν με ιδιαίτερη προσοχή το κατά πόσον ο εν λόγω πάροχος υπηρεσιών τους παρέχει τη δυνατότητα άσκησης επαρκούς ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας καθώς και τους πιθανούς κινδύνους για τα υποκείμενα των δεδομένων.

Παράδειγμα: Κέντρο κλήσεων

Η εταιρεία Χ αναθέτει την υποστήριξη των πελατών της στην εταιρεία Υ, η οποία παρέχει υπηρεσίες κέντρου κλήσεων, προκειμένου να παράσχει στους πελάτες της συνδρομή σε σχέση με τα ερωτήματά τους. Η υπηρεσία υποστήριξης των πελατών έχει την έννοια ότι η εταιρεία Υ πρέπει να έχει πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων πελατών της εταιρείας Χ. Η εταιρεία Υ μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα μόνο για την παροχή της υποστήριξης που της έχει αναθέσει η εταιρεία Χ, ενώ δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα για κανέναν άλλο σκοπό πέραν εκείνων που αναφέρονται από την εταιρεία Χ. Η εταιρεία Υ θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως εκτελών την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ δε των εταιρειών Χ και Υ θα πρέπει να συναφθεί συμφωνία επεξεργασίας.

Παράδειγμα: Γενική υποστήριξη ΤΠ

Η εταιρεία Ζ προσλαμβάνει πάροχο υπηρεσιών ΤΠ για να παρέχει γενική υποστήριξη στα οικεία συστήματα ΤΠ, τα οποία περιλαμβάνουν τεράστιο όγκο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν αποτελεί το κύριο αντικείμενο της υπηρεσίας υποστήριξης, είναι όμως αναπόφευκτο ο πάροχος υπηρεσιών ΤΠ να έχει συστηματική πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικά χαρακτήρα κατά την παροχή των υπηρεσιών του. Ως εκ τούτου, η εταιρεία Ζ θεωρεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών ΤΠ –ο οποίος είναι χωριστή εταιρεία και αναπόφευκτα θα κληθεί να επεξεργαστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ακόμη και αν αυτό δεν είναι το κύριο αντικείμενο της υπηρεσίας που παρέχει– θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εκτελών την επεξεργασία. Ως εκ τούτου, συνάπτεται συμφωνία επεξεργασίας με τον πάροχο υπηρεσιών ΤΠ.

Παράδειγμα: Σύμβουλος ΤΠ επιδιορθώνει σφάλμα λογισμικού

Η εταιρεία ΑΒΓ προσλαμβάνει ειδικό ΤΠ από άλλη εταιρεία για να επιδιορθώσει σφάλμα του λογισμικού που χρησιμοποιεί. Ο σύμβουλος ΤΠ δεν προσλαμβάνεται για να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η δε εταιρεία ΑΒΓ αποφασίζει ότι η τυχόν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα έχει αποκλειστικώς παρεμπίπτοντα χαρακτήρα και, κατά συνέπεια, θα είναι πολύ περιορισμένη στην πράξη. Ως εκ τούτου, η ΑΒΓ θεωρεί ότι ο ειδικός ΤΠ δεν είναι εκτελών την επεξεργασία (ούτε υπεύθυνος επεξεργασίας ως αυτοτελής οντότητα) και αποφασίζει να λάβει κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 32 του ΓΚΠΔ προκειμένου να αποτρέψει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον σύμβουλο ΤΠ χωρίς εξουσιοδότηση.

84. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, τίποτε δεν εμποδίζει τον εκτελούντα την επεξεργασία από την παροχή υπηρεσίας η οποία ορίζεται εκ των προτέρων με συγκεκριμένο τρόπο, όμως ο υπεύθυνος

επεξεργασίας πρέπει να λάβει την οριστική απόφαση για την έγκριση του τρόπου εκτέλεσης της επεξεργασίας, τουλάχιστον στον βαθμό που αφορά τα ουσιώδη μέσα της επεξεργασίας. Κατά τα ανωτέρω, ο εκτελών την επεξεργασία έχει κάποιο περιθώριο χειρισμών όσον αφορά τα επουσιώδη μέσα (βλ. ανωτέρω στην υποενότητα 2.1.4.).

Παράδειγμα: Πάροχος υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους

Ένας δήμος αποφασίζει να χρησιμοποιήσει πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους για τη διαχείριση πληροφοριών που αφορούν τις σχολικές και εκπαιδευτικές του υπηρεσίες. Ο πάροχος υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους παρέχει υπηρεσίες μηνυμάτων, τηλεδιασκέψεων, αποθήκευσης εγγράφων, διαχείρισης ημερολογίου, επεξεργασίας κειμένου κ.λπ. και, κατά συνέπεια, επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν μαθητές και εκπαιδευτικούς. Ο πάροχος υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους έχει προσφέρει τυποποιημένες υπηρεσίες που προσφέρονται παγκοσμίως. Ωστόσο, ο δήμος πρέπει να διασφαλίσει ότι η ισχύουσα συμφωνία συμμορφώνεται προς το άρθρο 28 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ, δηλαδή ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τα οποία είναι υπεύθυνος επεξεργασίας υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο για τους σκοπούς που καθορίζει ο δήμος. Πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι ο πάροχος υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους συμμορφώνεται προς τις ειδικές εντολές του δήμου σχετικά με τις περιόδους διατήρησης, τη διαγραφή των δεδομένων κ.λπ., ανεξαρτήτως των εν γένει προσφερομένων στο πλαίσιο των τυποποιημένων υπηρεσιών.

5 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ/ΑΠΟΔΕΚΤΗ

85. Εκτός από τους ορισμούς του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, ο κανονισμός παρέχει επίσης τους ορισμούς του αποδέκτη και του τρίτου. Αντίθετα με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, ο κανονισμός δεν θεσπίζει ειδικές υποχρεώσεις ή ευθύνες για τους αποδέκτες και τους τρίτους. Θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ότι οι έννοιες αυτές είναι σχετικές υπό την έννοια ότι περιγράφουν τη σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία υπό τη συγκεκριμένη οπτική γωνία της γνωστοποίησης δεδομένων στον αποδέκτη από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία. Ο αποδέκτης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ο τρίτος θα μπορούσαν ταυτόχρονα να θεωρηθούν ως υπεύθυνος επεξεργασίας ή ως εκτελών την επεξεργασία υπό άλλες οπτικές γωνίες. Για παράδειγμα, οντότητες που θα πρέπει να θεωρούνται αποδέκτες ή τρίτοι υπό συγκεκριμένη οπτική γωνία είναι υπεύθυνοι επεξεργασίας για το πλαίσιο της οποίας καθορίζουν τον σκοπό και τα μέσα.

Τρίτος

86. Το άρθρο 4 παράγραφος 10 ορίζει τον «*τρίτο*» ως οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή φορέα, με εξαίρεση
- το υποκείμενο των δεδομένων,
 - τον υπεύθυνο επεξεργασίας,
 - τον εκτελούντα την επεξεργασία και
 - τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
87. Ο ορισμός αντιστοιχεί εν γένει στον προηγούμενο ορισμό του «*τρίτου*» στην οδηγία 95/46/ΕΚ.

88. Ενώ οι όροι «*δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*», «*υποκείμενο των δεδομένων*», «*υπεύθυνος επεξεργασίας*» και «*εκτελών την επεξεργασία*» ορίζονται στον κανονισμό, η έννοια «*πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*» δεν ορίζεται. Ωστόσο, γίνεται εν γένει αντιληπτή ως αναφερόμενη σε πρόσωπα τα οποία ανήκουν στη νομική οντότητα του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία (υπάλληλοι ή ρόλοι συγκρίσιμοι σε μεγάλο βαθμό με την υπαλληλική ιδιότητα, π.χ. προσωρινό προσωπικό που παρέχεται μέσω γραφείου ευρέσεως θέσεων προσωρινής απασχόλησης), όμως μόνο στον βαθμό που τους παρέχεται εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Υπάλληλος κ.λπ. που αποκτά πρόσβαση σε δεδομένα έναντι των οποίων δεν διαθέτει εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και για σκοπούς άλλους από αυτούς του εργοδότη δεν εμπίπτει σε αυτήν την κατηγορία. Αντίθετα, ο εν λόγω υπάλληλος θα πρέπει να θεωρηθεί τρίτος έναντι της επεξεργασίας που διενεργείται από τον εργοδότη. Στο μέτρο που ο υπάλληλος επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για ίδιο σκοπό ή ίδιους σκοπούς, διαφορετικούς από αυτούς του εργοδότη του, θα θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας και θα βαρύνεται με όλες τις έννομες συνέπειες και τις ευθύνες που συνδέονται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.³⁴
89. Κατά συνέπεια, ως τρίτος αναφέρεται όποιος, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν είναι υποκείμενο δεδομένων, υπεύθυνος επεξεργασίας, εκτελών την επεξεργασία ή υπάλληλος. Για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να προσλάβει εκτελούντα την επεξεργασία και να του δώσει εντολή να διαβιβάσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτο. Ο τρίτος θα θεωρείται πλέον υπεύθυνος επεξεργασίας ως αυτοτελής οντότητα αναφορικά με την επεξεργασία που εκτελεί για ίδιους σκοπούς. Επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο ενός ομίλου εταιρειών, εταιρεία που δεν είναι υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία είναι τρίτος, ακόμη και αν ανήκει στον ίδιο όμιλο με την εταιρεία που ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας ή ως εκτελών την επεξεργασία.

Παράδειγμα: Υπηρεσίες καθαριότητας

Η εταιρεία Α συνάπτει σύμβαση με εταιρεία παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για τον καθαρισμό των γραφείων της. Οι υπάλληλοι καθαριότητας υποτίθεται ότι δεν έχουν πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ούτε επεξεργάζονται καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Μολονότι ενδέχεται ενίοτε να έρχονται σε επαφή με τέτοια δεδομένα κατά τις μετακινήσεις τους στον χώρο των γραφείων, μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους χωρίς να αποκτήσουν πρόσβαση σε δεδομένα, ενώ απαγορεύεται συμβατικώς η πρόσβαση ή η καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διατηρεί η εταιρεία Α ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Οι υπάλληλοι καθαρισμού δεν έχουν εργοδότη την εταιρεία Α ούτε θεωρείται ότι τελούν υπό την άμεση εποπτεία της εταιρείας αυτής. Δεν υπάρχει καμία πρόθεση να ανατεθεί στην εταιρεία παροχής υπηρεσιών καθαριότητας ή σε υπαλλήλους της η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό της εταιρείας Α. Ως εκ τούτου, η εταιρεία παροχής υπηρεσιών καθαριότητας και οι υπάλληλοί της θα πρέπει να θεωρηθούν τρίτοι, ο δε υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα ασφαλείας που αποτρέπουν την πρόσβασή τους σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και να τους δεσμεύει με καθήκον εμπιστευτικότητας για την περίπτωση της τυχαίας επαφής τους με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

³⁴ Παρ' όλα αυτά, ο εργοδότης (ως αρχικός υπεύθυνος επεξεργασίας) θα μπορούσε να συνεχίσει να ευθύνεται εν μέρει σε περίπτωση που η νέα επεξεργασία διενεργήθηκε λόγω έλλειψης επαρκών μέτρων ασφαλείας.

Παράδειγμα: Όμιλοι εταιρειών – μητρική εταιρεία και θυγατρικές

Οι εταιρείες X και Y αποτελούν μέρος του ομίλου Z. Αμφότερες οι εταιρείες X και Y επεξεργάζονται δεδομένα που αφορούν τους οικείους υπαλλήλους για σκοπούς διαχείρισης του υπαλληλικού προσωπικού. Κάποια στιγμή η μητρική εταιρεία ZZ αποφασίζει να ζητήσει τα δεδομένα των υπαλλήλων από το σύνολο των θυγατρικών προκειμένου να καταρτίσει στατιστικές σε επίπεδο ομίλου. Κατά τη διαβίβαση των δεδομένων από τις εταιρείες X και Y προς τη ZZ η τελευταία θα πρέπει να θεωρείται τρίτος ανεξαρτήτως του ότι όλες οι εταιρείες αποτελούν μέρη του ίδιου ομίλου. Η εταιρεία ZZ θα θεωρηθεί υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με την επεξεργασία των δεδομένων για στατιστικούς σκοπούς.

Αποδέκτης

90. Το άρθρο 4 παράγραφος 9 ορίζει ότι ως «αποδέκτης» νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές πρέπει να θεωρούνται αποδέκτες όταν λαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο κάποιας ειδικής έρευνας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους (π.χ. φορολογικές και τελωνειακές αρχές, μονάδες οικονομικής έρευνας, κ.λπ.)³⁵
91. Ο ορισμός αντιστοιχεί εν γένει στον προηγούμενο ορισμό του «αποδέκτη» στην οδηγία 95/46/ΕΚ.
92. Ο ορισμός καταλαμβάνει οποιονδήποτε λαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ανεξαρτήτως του αν είναι ή δεν είναι τρίτος. Για παράδειγμα, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε άλλη οντότητα, ανεξαρτήτως του αν αυτή είναι υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, η εν λόγω οντότητα είναι αποδέκτης. Ο τρίτος αποδέκτης θα πρέπει να θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για κάθε επεξεργασία που εκτελεί για ίδιο σκοπό/ίδιους σκοπούς μετά την παραλαβή των δεδομένων.

Παράδειγμα: Γνωστοποίηση δεδομένων μεταξύ εταιρειών

Το ταξιδιωτικό γραφείο ExploreMore διοργανώνει ταξίδια κατόπιν αιτήματος μεμονωμένων πελατών του. Κατά την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας, διαβιβάζει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πελατών στις αεροπορικές εταιρείες, τα ξενοδοχεία και τους οργανισμούς διοργάνωσης εκδρομών προκειμένου αυτοί να παράσχουν τις σχετικές υπηρεσίες. Το ExploreMore, τα ξενοδοχεία και οι πάροχοι εκδρομικών υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι επεξεργασίας για τις δραστηριότητες επεξεργασίας που εκτελούν στο πλαίσιο παροχής των σχετικών υπηρεσιών. Δεν υφίσταται σχέση υπευθύνου επεξεργασίας-εκτελούντος την επεξεργασία. Ωστόσο, οι αεροπορικές εταιρείες, τα ξενοδοχεία και οι πάροχοι εκδρομικών υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρούνται αποδέκτες όταν λαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από το ExploreMore.

³⁵ Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 31 του ΓΚΠΔ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΡΟΛΩΝ

1 ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

93. Ένα διακριτό νέο χαρακτηριστικό του ΓΚΠΔ είναι οι διατάξεις που επιβάλλουν υποχρεώσεις απευθείας στους υπευθύνους επεξεργασίας. Για παράδειγμα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας (άρθρο 28 παράγραφος 3), ο δε εκτελών την επεξεργασία πρέπει να τηρεί αρχείο όλων των κατηγοριών δραστηριοτήτων επεξεργασίας (άρθρο 30 παράγραφος 2) και να εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα (άρθρο 32). Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει επίσης να ορίζει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων υπό συγκεκριμένους όρους (άρθρο 37) και να ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας αμελλητί, μόλις ανιληφθεί παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 33 παράγραφος 2). Επιπλέον, οι κανόνες για τις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες (Κεφάλαιο V) εφαρμόζονται τόσο στους εκτελούντες την επεξεργασία όσο και στους υπευθύνους επεξεργασίας. Υπό το πρίσμα αυτό, το ΕΣΠΔ φρονεί ότι το άρθρο 28 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ, ενώ απαιτεί η αναγκασία σύμβαση μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία να περιέχει συγκεκριμένες πρόνοιες, επιβάλλει απευθείας υποχρεώσεις στους εκτελούντες την επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένου του καθήκοντος να συνδράμουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη διασφάλιση της συμμόρφωσης.³⁶

1.1 Επιλογή του εκτελούντος την επεξεργασία

94. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιεί «μόνο εκτελούντες την επεξεργασία που παρέχουν επαρκείς διαβεβαιώσεις για την εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων», κατά τρόπο ώστε η επεξεργασία να πληροί τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ – συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας της επεξεργασίας– και να διασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.³⁷ Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να εκτιμήσει την επάρκεια των διαβεβαιώσεων που παρέχει ο εκτελών την επεξεργασία και θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι έχει λάβει σοβαρά υπόψη όλα τα στοιχεία που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ.
95. Οι διαβεβαιώσεις που «παρέχονται» από τον εκτελούντα την επεξεργασία είναι εκείνες για τις οποίες ο εκτελών την επεξεργασία δύναται να παράσχει **ικανοποιητικές αποδείξεις στον υπεύθυνο επεξεργασίας**, καθώς μόνον οι συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις μπορούν να ληφθούν αντικειμενικά υπόψη από τον υπεύθυνο επεξεργασίας κατά την εκτίμηση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις. Αυτό συχνά απαιτεί την ανταλλαγή σχετικών εγγράφων (π.χ. της πολιτικής απορρήτου, των όρων παροχής υπηρεσίας, του αρχείου δραστηριοτήτων επεξεργασίας, της πολιτικής διαχείρισης αρχείων, της πολιτικής ασφάλειας πληροφοριών, των εκθέσεων επί των εξωτερικών ελέγχων προστασίας των δεδομένων, των αναγνωρισμένων διεθνών πιστοποιήσεων, όπως η σειρά ISO 27000).

³⁶ Για παράδειγμα, ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να παρέχει συνδρομή στον υπεύθυνο επεξεργασίας, όταν χρειάζεται και αφού του ζητηθεί, ώστε να διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη διενέργεια εκτιμήσεων αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων (αιτιολογική σκέψη 95 του ΓΚΠΔ). Σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3 σημείο στ) του ΓΚΠΔ η σύμβαση μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία θα πρέπει να ικανοποιεί την ανάγκη αυτή.

³⁷ Άρθρο 28 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 81 του ΓΚΠΔ.

96. Η εκτίμηση του υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με την επάρκεια των διαβεβαιώσεων αποτελεί ένα είδος εκτίμησης κινδύνου, η οποία εν πολλοίς εξαρτάται από το είδος της επεξεργασίας που ανατίθεται στον εκτελούντα την επεξεργασία και πρέπει να διενεργείται σε περιπτώσιολογική βάση, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Κατά συνέπεια, το ΕΣΠΔ δεν μπορεί να παράσχει εξαντλητικό κατάλογο εγγράφων ή ενεργειών που ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να προσκομίσει ή να αποδείξει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, καθώς αυτό εν πολλοίς εξαρτάται από τις ειδικές περιστάσεις της επεξεργασίας.
97. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία³⁸ προκειμένου να εκτιμήσει την επάρκεια των διαβεβαιώσεων: τις **εξειδικευμένες γνώσεις** (π.χ. τεχνική εμπειρογνομosύνη όσον αφορά τα μέτρα ασφαλείας και τις παραβιάσεις των δεδομένων), την **αξιοπιστία** και τους **πόρους** του εκτελούντος την επεξεργασία. Η φήμη του εκτελούντος την επεξεργασία στην αγορά μπορεί επίσης να αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι υπεύθυνοι επεξεργασίας.
98. Επιπλέον, η προσχώρηση του εκτελούντος την επεξεργασία σε εγκεκριμένο κώδικα συμπεριφοράς ή εγκεκριμένο μηχανισμό πιστοποίησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως στοιχείο για να αποδειχθεί η επάρκεια των διαβεβαιώσεων του.³⁹ Ως εκ τούτου, οι εκτελούντες την επεξεργασία συνιστάται να ενημερώνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας σχετικά με την εν λόγω περίπτωση, καθώς και σχετικά με κάθε μεταβολή στην εν λόγω προσχώρηση.
99. Η υποχρέωση χρησιμοποίησης μόνο εκτελούντων την επεξεργασία που «παρέχουν επαρκείς διαβεβαιώσεις», η οποία περιέχεται στο άρθρο 28 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, είναι μια διαρκής υποχρέωση. Δεν παύει να υφίσταται κατά τον χρόνο σύναψης σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία. Τουναντίον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να επαληθεύει τις διαβεβαιώσεις του εκτελούντος την επεξεργασία σε ενδεδειγμένα χρονικά διαστήματα, μεταξύ άλλων με τη διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων κατά περίπτωση.⁴⁰

1.2 Μορφή της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης

100. Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον εκτελούντα την επεξεργασία πρέπει να διέπεται από σύμβαση ή άλλη νομική πράξη υπαγόμενη στο δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους, μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, σύμφωνα τη σχετική απαίτηση του άρθρου 28 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ.
101. Η εν λόγω σύμβαση πρέπει να υφίσταται **γραπτώς, περιλαμβανομένης της ηλεκτρονικής μορφής**.⁴¹ Ως εκ τούτου, οι συμφωνίες χωρίς τήρηση έγγραφου τύπου (ανεξαρτήτως της αρτιότητας ή της αποτελεσματικότητάς τους) δεν μπορούν να θεωρούνται επαρκείς ώστε να πληρούν τις απαιτήσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 28 του ΓΚΠΔ. Προς αποφυγή δυσχερειών όσον αφορά την απόδειξη της ύπαρξης ισχύουσας σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης, το ΕΣΠΔ συνιστά να διασφαλίζεται ότι η νομική πράξη περιέχει τις απαραίτητες υπογραφές, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο (π.χ. το δίκαιο των συμβάσεων).

³⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 81 του ΓΚΠΔ.

³⁹ Άρθρο 28 παράγραφος 5 και αιτιολογική σκέψη 81 του ΓΚΠΔ.

⁴⁰ Βλ. επίσης άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) του ΓΚΠΔ.

⁴¹ Άρθρο 28 παράγραφος 9 του ΓΚΠΔ.

102. Περαιτέρω, η σύμβαση ή η άλλη νομική πράξη που υπάγεται στο δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους πρέπει να έχει **δεσμευτικό χαρακτήρα για τον εκτελούντα την επεξεργασία**, ήτοι να καθιερώνει δεσμευτικές για τον εκτελούντα την επεξεργασία υποχρεώσεις βάσει του δικαίου της Ένωσης ή του κράτους μέλους. Επίσης, πρέπει να ορίζει τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις συνάπτεται σύμβαση, όμως ο κανονισμός αναφέρεται επίσης σε «άλλη νομική πράξη», π.χ. νομική πράξη του εθνικού δικαίου (πρωτογενούς ή δευτερογενούς) ή άλλη δικαιοπραξία. Εάν η νομική πράξη δεν περιλαμβάνει το ελάχιστο απαιτούμενο περιεχόμενο, πρέπει να συμπληρώνεται με σύμβαση ή άλλη νομική πράξη που θα περιλαμβάνει τα στοιχεία που λείπουν.
103. Καθόσον ο κανονισμός θεσπίζει σαφή υποχρέωση σύναψης γραπτής σύμβασης, εφόσον δεν ισχύει καμία άλλη σχετική νομική πράξη, η έλλειψη σύμβασης συνιστά παράβαση του ΓΚΠΔ.⁴² Τόσο ο υπεύθυνος επεξεργασίας όσο και ο εκτελών την επεξεργασία ευθύνονται για τη διασφάλιση της σύναψης σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης που διέπει την επεξεργασία.⁴³ Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ, η αρμόδια εποπτική αρχή έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο σε βάρος τόσο του υπευθύνου επεξεργασίας όσο και του εκτελούντος την επεξεργασία, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ΓΚΠΔ θα πρέπει να επικαιροποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3. Η μη επικαιροποίηση, προκειμένου μια προϋπάρχουσα σύμβαση να συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ, συνιστά παράβαση του άρθρου 28 παράγραφος 3.

Μια γραπτή σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ μπορεί να ενσωματωθεί σε μια ευρύτερη σύμβαση, π.χ. μια συμφωνία επιπέδου εξυπηρέτησης. Για να διευκολυνθεί η απόδειξη της συμμόρφωσης προς τον ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΑ συνιστά τα στοιχεία της σύμβασης που εφαρμόζουν την πρόνοια του άρθρου 28 του ΓΚΠΔ να προσδιορίζονται σαφώς σε συγκεκριμένο σημείο (για παράδειγμα σε παράρτημα).

104. Για να συμμορφωθούν προς την υποχρέωση σύναψης σύμβασης, **ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία μπορούν να επιλέξουν να διαπραγματευθούν τη μεταξύ τους σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων όλων των υποχρεωτικών της στοιχείων, ή να βασιστούν, εν όλω ή εν μέρει, σε τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του άρθρου 28.**⁴⁴

⁴² Ωστόσο, η ύπαρξη (ή η έλλειψη) γραπτής συμφωνίας δεν είναι κρίσιμη για την ύπαρξη σχέσης υπευθύνου επεξεργασίας-εκτελούντος την επεξεργασία. Εφόσον συντρέχουν λόγοι που υποδεικνύουν ότι η σύμβαση δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα όσον αφορά τον πραγματικό έλεγχο, η συμφωνία μπορεί να ακυρωθεί κατόπιν πραγματολογικής ανάλυσης των περιστάσεων που περιβάλλουν τη σχέση μεταξύ των μερών και την εκτελούμενη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εξάλλου, η σχέση υπευθύνου επεξεργασίας-εκτελούντος την επεξεργασία θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εξακολουθεί να υφίσταται ακόμη και ελλείψει γραπτής συμφωνίας επεξεργασίας. Ωστόσο, το γεγονός αυτό συνιστά παράβαση του άρθρου 28 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, η έλλειψη σαφούς καθορισμού της σχέσης μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία μπορεί να εγείρει το πρόβλημα της έλλειψης νομικής βάσης επί της οποίας θα πρέπει να βασίζεται κάθε επεξεργασία, π.χ. αναφορικά με την κοινολόγηση δεδομένων μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του φερόμενου ως εκτελούντος την επεξεργασία.

⁴³ Το άρθρο 28 παράγραφος 3 δεν εφαρμόζεται μόνο στους εκτελούντες την επεξεργασία. Σε περίπτωση που μόνον ο εκτελών την επεξεργασία υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, η υποχρέωση είναι αμέσως εφαρμοστέα μόνο σε αυτόν. Βλ. επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές 3/2018 του ΕΣΠΑ για το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, σ. 12.

⁴⁴ Άρθρο 28 παράγραφος 6 του ΓΚΠΔ. Το ΕΣΠΑ υπενθυμίζει ότι οι τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες για τους σκοπούς συμμόρφωσης προς το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ δεν είναι οι ίδιες τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες που αναφέρονται στο άρθρο 46 παράγραφος 2. Ενώ οι πρώτες εξειδικεύουν περαιτέρω και διευκρινίζουν τον τρόπο

105. Ένα σύνολο τυποποιημένων συμβατικών ρητρών (ΤΣΡ) μπορεί, εναλλακτικώς, να εγκριθεί από την Επιτροπή⁴⁵ ή από εποπτική αρχή, σύμφωνα με τον μηχανισμό συνεκτικότητας.⁴⁶ Οι εν λόγω ρήτρες θα μπορούσαν να αποτελούν μέρος πιστοποίησης που χορηγείται στον υπεύθυνο επεξεργασίας ή στον εκτελούντα την επεξεργασία σύμφωνα με τα άρθρα 42 ή 43.⁴⁷
106. Το ΕΣΠΔ θεωρεί σκόπιμο να διευκρινίσει ότι δεν υφίσταται καμία υποχρέωση των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία να συνάψουν σύμβαση βάσει των ΤΣΡ, η δε πρακτική αυτή δεν είναι απαραίτητα προτιμητέα έναντι της διαπραγμάτευσης ατομικής σύμβασης. Αμφότερες οι επιλογές είναι βιώσιμες για λόγους συμμόρφωσης προς το δίκαιο περί προστασίας δεδομένων, ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις, εφόσον πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 28 παράγραφος 3.
107. Εάν τα μέρη επιθυμούν να επωφεληθούν των τυποποιημένων συμβατικών ρητρών, οι ρήτρες περί προστασίας των δεδομένων της μεταξύ τους συμφωνίας πρέπει να είναι ταυτόσημες με εκείνες των ΤΣΡ. Οι ΤΣΡ συχνά αφήνουν κάποια κενά προς συμπλήρωση ή ορισμένες επιλογές που γίνονται από τα μέρη. Επίσης, όπως αναφέρθηκε ήδη ανωτέρω, οι ΤΣΡ κατά κανόνα ενσωματώνονται σε μια ευρύτερη συμφωνία που περιγράφει το αντικείμενο της σύμβασης, τους οικονομικούς της όρους και άλλες συμφωνημένες ρήτρες: τα μέρη είναι δυνατόν να προσθέσουν πρόσθετες ρήτρες (π.χ. σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία) εφόσον αυτές δεν αντιφάσκουν, άμεσα ή έμμεσα, προς τις ΤΣΡ⁴⁸ και δεν καταστρατηγούν την προστασία που παρέχεται από τον ΓΚΠΔ και το δίκαιο προστασίας δεδομένων της Ένωσης ή του κράτους μέλους.
108. Οι συμβάσεις μεταξύ των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία μπορούν ενίοτε να καταρτίζονται μονομερώς από ένα από τα μέρη. Η κατάρτιση της σύμβασης από κάποιο μέρος ή κάποια μέρη εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως, μεταξύ άλλων, τη θέση των μερών στην αγορά και τη διαπραγματευτική ισχύ τους κατά τη σύναψη συμβάσεων, την τεχνική τους

εκπλήρωσης των διατάξεων του άρθρου 28 παράγραφοι 3 και 4, οι δεύτερες παρέχουν κατάλληλες διασφαλίσεις σε περίπτωση διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό ελλείψει απόφασης επάρκειας σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 3.

⁴⁵ Άρθρο 28 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ. Άρθρο 28 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ. Άρθρο 28 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ. Άρθρο 28 παράγραφος 7 του ΓΚΠΔ. Βλ. κοινή γνώμη ΕΣΠΔ–ΕΕΠΔ 1/2021 για τις τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες μεταξύ υπευθύνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-12021-standard_el

⁴⁶ Άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ. Το αρχείο των αποφάσεων που εκδίδουν οι εποπτικές αρχές και τα δικαστήρια για ζητήματα που εξετάζονται στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένων των τυποποιημένων συμβατικών ρητρών για τους σκοπούς της συμμόρφωσης προς το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ, είναι προσβάσιμο στην ακόλουθη διεύθυνση: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/consistency-findings/register-for-decisions_el

⁴⁷ Άρθρο 28 παράγραφος 6 του ΓΚΠΔ.

⁴⁸ Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι ο ίδιος βαθμός ευελιξίας επιτρέπεται όταν τα μέρη επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν τις ΤΣΡ ως κατάλληλη εγγύηση για τις διαβιβάσεις σε τρίτες χώρες σύμφωνα με το άρθρο 46 παράγραφος 2 στοιχείο γ) ή το άρθρο 46 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του ΓΚΠΔ. Η αιτιολογική σκέψη 109 του ΓΚΠΔ διευκρινίζει ότι «Η δυνατότητα του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία να χρησιμοποιεί τυποποιημένες ρήτρες προστασίας των δεδομένων εγκεκριμένες από την Επιτροπή ή από ελεγκτική αρχή δεν θα πρέπει να εμποδίζει τους υπευθύνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία να ενσωματώνουν τις τυποποιημένες ρήτρες προστασίας δεδομένων σε ευρύτερη σύμβαση, όπως σε σύμβαση μεταξύ του εκτελούντος την επεξεργασία και άλλου εκτελούντος την επεξεργασία, ούτε να προσθέτουν άλλες ρήτρες ή πρόσθετες εγγυήσεις, εφόσον αυτές δεν αντιφάσκουν, άμεσα ή έμμεσα, προς τις [...] τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες ούτε θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα ή τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία θα πρέπει να ενθαρρύνονται να παράσχουν πρόσθετες εγγυήσεις μέσω συμβατικών δεσμεύσεων που δρουν συμπληρωματικά ως προς τις υφιστάμενες ρήτρες προστασίας δεδομένων».

εμπειρογνωμοσύνη, καθώς και την πρόσβασή τους σε νομικές υπηρεσίες. Για παράδειγμα, ορισμένοι πάροχοι υπηρεσιών τείνουν να καταρτίζουν τυποποιημένους όρους και προϋποθέσεις, οι οποίοι περιλαμβάνουν συμφωνίες επεξεργασίας δεδομένων.

109. Η συμφωνία μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία πρέπει να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του άρθρου 28 του ΓΚΠΔ προκειμένου να διασφαλίζεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συμμορφούμενος προς τον ΓΚΠΔ. Κάθε τέτοια συμφωνία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές αρμοδιότητες των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία. Μολονότι το άρθρο 28 προβλέπει έναν κατάλογο σημείων που πρέπει να ρυθμίζει κάθε σύμβαση η οποία διέπει τη σχέση μεταξύ των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία, εντούτοις καταλείπει κάποιο περιθώριο για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών των εν λόγω συμβάσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία ενδέχεται να μη διαθέτει τη διαπραγματευτική ισχύ που απαιτείται για την προσαρμογή της συμφωνίας για την προστασία των δεδομένων. Η προσφυγή στις τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες που εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 28 (παράγραφοι 7 και 8) δύναται να συμβάλει στην εξισορρόπηση των διαπραγματευτικών θέσεων και να διασφαλίσει ότι οι συμβάσεις συνάδουν με τον ΓΚΠΔ.
110. Η κατάρτιση της σύμβασης και των λεπτομερών κανόνων της από τον πάροχο της υπηρεσίας και όχι από τον υπεύθυνο επεξεργασίας δεν αποτελεί αυτή καθαυτή πρόβλημα ούτε παρέχει επαρκή βάση για να στοιχειοθετηθεί ότι ο πάροχος της υπηρεσίας θα πρέπει να λογίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Επίσης, η ανισορροπία της συμβατικής ισχύος που χαρακτηρίζει έναν μικρού μεγέθους υπεύθυνο επεξεργασίας έναντι των μεγάλου μεγέθους παρόχων της υπηρεσίας δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως δικαιολογία προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας να αποδέχεται ρήτρες και συμβατικούς όρους που δεν συμμορφώνονται προς το δίκαιο περί προστασίας δεδομένων, ούτε μπορεί να απαλλάξει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την προστασία των δεδομένων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αξιολογεί τους όρους, στο μέτρο δε που τους αποδέχεται ελεύθερα και κάνει χρήση της υπηρεσίας, αποδέχεται επίσης την ευθύνη της συμμόρφωσης προς τον ΓΚΠΔ. Κάθε τροποποίηση που προτείνει ο εκτελών την επεξεργασία σε συμφωνίες επεξεργασίας δεδομένων οι οποίες περιλαμβάνουν τυποποιημένους όρους και προϋποθέσεις θα πρέπει να γνωστοποιείται απευθείας και να εγκρίνεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, λαμβανομένου υπόψη του περιθωρίου ευελιξίας που απολαμβάνει ο εκτελών την επεξεργασία αναφορικά με τα επουσιώδη στοιχεία της επεξεργασίας (βλ. παραγράφους 40-41 ανωτέρω). Η απλή δημοσίευση αυτών των τροποποιήσεων στον διαδικτυακό τόπο του εκτελούντος την επεξεργασία δεν συνιστά συμμόρφωση προς το άρθρο 28.

1.3 Περιεχόμενο της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης

111. Προτού εστιάσουμε χωριστά σε κάθε λεπτομερή απαίτηση που θεσπίζει ο ΓΚΠΔ σχετικά με το περιεχόμενο της σύμβασης ή της άλλης νομικής πράξης, θεωρούμε αναγκαία τη διατύπωση ορισμένων γενικών παρατηρήσεων.
112. Μολονότι τα στοιχεία που καθορίζονται στο άρθρο 28 του κανονισμού συνιστούν το βασικό περιεχόμενο της, η σύμβαση θα πρέπει να αποτελεί ένα μέσο που παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας και στον εκτελούντα την επεξεργασία τη δυνατότητα να παράσχουν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων με τη διατύπωση λεπτομερών εντολών. Ως εκ τούτου, **η συμφωνία επεξεργασίας δεν θα πρέπει απλώς να επαναδιατυπώνει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ.** Αντιθέτως, θα πρέπει να περιλαμβάνει πιο εξειδικευμένες, συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσης των απαιτήσεων και το επίπεδο ασφαλείας που απαιτείται για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αποτελούν το

αντικείμενο της συμφωνίας επεξεργασίας. Πόρρω απέχοντας από το να είναι μια άσκηση pro-forma, η διαπραγματεύση και η εξειδίκευση του περιεχομένου της σύμβασης αποτελούν μια ευκαιρία για τον καθορισμό των λεπτομερειών της επεξεργασίας.⁴⁹ Πράγματι, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ η «[...] προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και η ευθύνη και η υποχρέωση αποζημίωσης των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων επεξεργασία [...] προϋποθέτει σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων».⁵⁰

113. Ταυτόχρονα, η σύμβαση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ειδικά καθήκοντα και αρμοδιότητες του εκτελούντος την επεξεργασία στο πλαίσιο της επεξεργασίας που πρόκειται να πραγματοποιηθεί και τον κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων.⁵¹ Κατά κανόνα, η σύμβαση μεταξύ των μερών θα πρέπει να καταρτίζεται με γνώμονα τη συγκεκριμένη δραστηριότητα επεξεργασίας των δεδομένων. Για παράδειγμα, δεν είναι αναγκαία η επιβολή ιδιαίτερα αυστηρών ρητρών προστασίας και διαδικασιών σε βάρος εκτελούντος την επεξεργασία στον οποίο έχει ανατεθεί δραστηριότητα επεξεργασίας που ενέχει ήσσονες μόνο κινδύνους: ενώ κάθε εκτελών την επεξεργασία πρέπει να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις που καθορίζει ο κανονισμός, τα μέτρα και οι διαδικασίες πρέπει να προσαρμόζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση, όλα τα στοιχεία του άρθρου 28 παράγραφος 3 πρέπει να καλύπτονται από τη σύμβαση. Ταυτόχρονα, η σύμβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει ορισμένα στοιχεία που ενδέχεται να συνδράμουν τον εκτελούντα την επεξεργασία στην κατανόηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων που προκύπτουν από την επεξεργασία: δεδομένου ότι η δραστηριότητα εκτελείται για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, συχνά ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει επίγνωση των περιστάσεων στο πλαίσιο των οποίων εκτελείται η επεξεργασία.
114. Όσον αφορά το απαιτούμενο περιεχόμενο της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι βάσει του άρθρου 28 παράγραφος 3 θα πρέπει να καθορίζονται:
- το αντικείμενο της επεξεργασίας (για παράδειγμα, καταγραφές μέσω συστήματος βιντεοπαρακολούθησης των ατόμων που εισέρχονται και εξέρχονται της εγκατάστασης ύψιστης ασφάλειας). Καίτοι το αντικείμενο της επεξεργασίας είναι ευρεία έννοια, εντούτοις πρέπει να διατυπώνεται βάσει επαρκών προδιαγραφών ώστε να καθίσταται σαφής ο ακριβής στόχος της επεξεργασίας·
 - τη διάρκεια⁵² της επεξεργασίας: πρέπει να καθορίζονται η ακριβής χρονική περίοδος ή τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της, για παράδειγμα, θα μπορούσε να γίνει μνεία στη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας επεξεργασίας·
 - τη φύση της επεξεργασίας: το είδος των δραστηριοτήτων που εκτελούνται στο πλαίσιο της επεξεργασίας (για παράδειγμα: «μαγνητοσκοπήση», «ηχογράφηση», «δημιουργία αρχείου εικόνων», ...) και τον σκοπό της επεξεργασίας (για παράδειγμα: εντοπισμός παράνομης εισόδου). Η περιγραφή πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη, ανάλογα με συγκεκριμένη δραστηριότητα επεξεργασίας, ώστε να παρέχει τη δυνατότητα στα εξωτερικά μέρη (π.χ. εποπτικές αρχές) να κατανοούν το περιεχόμενο και τους κινδύνους της επεξεργασίας που έχει ανατεθεί στον εκτελούντα την επεξεργασία.

⁴⁹ Βλ. επίσης γνώμη 14/2019 του ΕΣΠΔ σχετικά με το σχέδιο Τυποποιημένων Συμβατικών Ρητρών που υποβλήθηκε από την εποπτική αρχή της Δανίας (άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ), σ. 5.

⁵⁰ Αιτιολογική σκέψη 79 του ΓΚΠΔ.

⁵¹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 81 του ΓΚΠΔ.

⁵² Η διάρκεια της επεξεργασίας δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκην με τη διάρκεια της συμφωνίας (ενδέχεται να υφίστανται νομικές υποχρεώσεις που να επιτάσσουν τη διατήρηση των δεδομένων για μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική περίοδο).

- το **είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**: αυτό πρέπει να καθορίζεται με τον λεπτομερέστερο δυνατό τρόπο (για παράδειγμα: εικόνες βίντεο που παρουσιάζουν φυσικά πρόσωπα τα οποία εισέρχονται και εξέρχονται της εγκατάστασης). Δεν αρκεί να καθορίζεται απλώς ότι πρόκειται για «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ» ή ότι πρόκειται για «ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 9». Σε περίπτωση ειδικών κατηγοριών δεδομένων, η σύμβαση ή η νομική πράξη θα πρέπει τουλάχιστον να καθορίζει τα είδη των δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, για παράδειγμα, «πληροφορίες που αφορούν τα αρχεία υγείας», ή «πληροφορίες που αφορούν την ιδιότητα του υποκειμένου των δεδομένων ως μέλους συνδικαλιστικής οργάνωσης»·
- τις **κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων**: το στοιχείο αυτό πρέπει επίσης να καθορίζεται με επαρκώς συγκεκριμένο τρόπο (για παράδειγμα: «Επισκέπτες», «εργαζόμενοι», «υπηρεσίες διανομής», κ.λπ.)·
- τις **υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπευθύνου επεξεργασίας**: τα δικαιώματα του υπευθύνου επεξεργασίας εξετάζονται αναλυτικότερα στις επόμενες ενότητες (π.χ. το δικαίωμα του υπευθύνου επεξεργασίας να εκτελεί επιθεωρήσεις και ελέγχους). Μεταξύ των υποχρεώσεων του υπευθύνου επεξεργασίας περιλαμβάνονται η υποχρέωση να παρέχει στον εκτελούντα την επεξεργασία τα δεδομένα που αναφέρονται στη σύμβαση, η υποχρέωση να παρέχει και να τεκμηριώνει οποιαδήποτε εντολή αφορά την επεξεργασία δεδομένων από τον εκτελούντα την επεξεργασία, να διασφαλίζει, πριν και κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας, τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που καθορίζει ο ΓΚΠΔ αναφορικά με τον εκτελούντα την επεξεργασία, να εποπτεύει την επεξεργασία διενεργώντας ελέγχους και επιθεωρήσεις με τον εκτελούντα την επεξεργασία.

115. Δεδομένου ότι ο ΓΚΠΔ παραθέτει τα στοιχεία που πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνονται στη συμφωνία, ενδέχεται να κριθεί αναγκαία η συμπερίληψη και άλλων συναφών πληροφοριών, ανάλογα με το πλαίσιο και τους κινδύνους της επεξεργασίας, καθώς και κάθε πρόσθετης εφαρμοστέας απαίτησης.

1.3.1 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να επεξεργάζεται τα δεδομένα μόνο βάσει καταγεγραμμένων εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ)

116. Η ανάγκη εξειδίκευσης αυτής της υποχρέωσης πηγάζει από το γεγονός ότι ο εκτελών την επεξεργασία επεξεργάζεται τα δεδομένα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να παρέχουν στους εκτελούντες την επεξεργασία εντολές σχετικές με κάθε δραστηριότητα επεξεργασίας. Οι εν λόγω εντολές μπορούν να περιλαμβάνουν επιτρεπτούς και μη αποδεκτούς τρόπους χειρισμού δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, λεπτομερέστερες διαδικασίες, τρόπους εξασφάλισης της προστασίας των δεδομένων, κ.λπ. Ο εκτελών την επεξεργασία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις εντολές που λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ωστόσο, ο εκτελών την επεξεργασία δύναται να προτείνει στοιχεία, τα οποία, εφόσον γίνουν δεκτά από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ενσωματώνονται στις εντολές που έχει λάβει.
117. Όταν ο εκτελών την επεξεργασία επεξεργάζεται δεδομένα εκτός ή καθ' υπέρβαση των εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας και η ενέργειά του αυτή ισοδυναμεί με απόφαση καθορισμού των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας, παραβιάζει τις υποχρεώσεις του και θα μπορούσε να εκληφθεί ως

υπεύθυνος επεξεργασίας αναφορικά με την επίμαχη επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 10 (βλ. υποενότητα 1.5 κατωτέρω⁵³).

118. Οι εντολές που εκδίδει ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να είναι **καταγεγραμμένες**. Για τους σκοπούς αυτούς, συνιστάται να συμπεριλαμβάνονται διαδικασία και υπόδειγμα για περαιτέρω εντολές σε παράρτημα της σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης. Εναλλακτικά, οι εντολές είναι δυνατόν να δίδονται σε οποιαδήποτε γραπτή μορφή (π.χ. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), καθώς και σε οποιαδήποτε άλλη καταγεγραμμένη μορφή εφόσον είναι δυνατή η τήρηση αρχείων των εν λόγω εντολών. Σε κάθε περίπτωση και προς αποφυγή δυσχερειών όσον αφορά την απόδειξη του ισχυρισμού ότι οι εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας είναι προσηκόντως καταγεγραμμένες, το ΕΣΠΔ συνιστά την τήρηση των εν λόγω εντολών μαζί με τη σύμβαση ή την όποια άλλη νομική πράξη.
119. Το καθήκον του εκτελούντος την επεξεργασία να απέχει από οποιαδήποτε δραστηριότητα επεξεργασίας η οποία δεν βασίζεται στις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας καταλαμβάνει και τις **διαβιβάσεις** δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό. Η σύμβαση θα πρέπει να καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με τις διαβιβάσεις σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του Κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ.
120. Το ΕΣΠΔ συνιστά ο υπεύθυνος επεξεργασίας να επιδεικνύει τη δέουσα προσοχή ως προς το συγκεκριμένο σημείο, ιδίως όταν ο εκτελών την επεξεργασία προτίθεται να αναθέσει κάποιες δραστηριότητες επεξεργασίας σε άλλους εκτελούντες την επεξεργασία, καθώς και όταν ο εκτελών την επεξεργασία διαθέτει τμήματα ή μονάδες εγκατεστημένα σε τρίτες χώρες. Εάν οι εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας δεν επιτρέπουν τις διαβιβάσεις ή τις κοινολογήσεις σε τρίτες χώρες, ο εκτελών την επεξεργασία δεν επιτρέπεται να αναθέτει την επεξεργασία σε υπερβολάβο επεξεργασίας σε τρίτη χώρα ούτε να επεξεργάζεται τα δεδομένα σε κάποιο από τα εκτός ΕΕ τμήματά του.
121. Ο εκτελών την επεξεργασία μπορεί να επεξεργάζεται δεδομένα πέραν εκείνων που αναφέρονται στις καταγεγραμμένες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας **οσάκις ο εκτελών την επεξεργασία καλείται να επεξεργαστεί ή/και να διαβιβάσει δεδομένα βάσει του δικαίου της ΕΕ ή κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο εκτελών την επεξεργασία**. Η διάταξη αυτή αναδεικνύει περαιτέρω τη σημασία της προσεκτικής διαπραγμάτευσης και κατάρτισης των συμφωνιών επεξεργασίας, καθώς, για παράδειγμα, οποιοδήποτε μέρος ενδέχεται να χρειαστεί να αναζητήσει νομικές συμβουλές όσον αφορά την ύπαρξη οποιασδήποτε τέτοιας νομικής απαίτησης. Οι σχετικές ενέργειες πρέπει να γίνονται έγκαιρα, καθώς ο εκτελών την επεξεργασία υποχρεούται να ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας αναφορικά με την εν λόγω απαίτηση προτού ξεκινήσει την επεξεργασία. Η εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης δεν υφίσταται μόνον όταν το ίδιο δίκαιο (της Ένωσης ή κράτους μέλους) απαγορεύει στον εκτελούντα την επεξεργασία να ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας για «σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος». Σε κάθε περίπτωση, κάθε διαβίβαση ή κοινολόγηση μπορεί να πραγματοποιείται μόνο εφόσον παρέχεται σχετική εξουσιοδότηση από το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων εφόσον συνάδει με το άρθρο 48 του ΓΚΠΔ.

⁵³ Βλ. Μέρος II, υποενότητα 1.5 («Καθορισμός των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας από τον εκτελούντα την επεξεργασία»).

1.3.2 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας ή τελούν υπό τη δέουσα κανονιστική υποχρέωση τήρησης εμπιστευτικότητας, (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ)

122. Η σύμβαση πρέπει να αναφέρει ότι ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διασφαλίζει ότι κάθε πρόσωπο στο οποίο επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας. Αυτό μπορεί να γίνει είτε μέσω ειδικής συμβατικής συμφωνίας είτε λόγω ήδη ισχυουσών εκ του νόμου υποχρεώσεων.
123. Η ευρεία έννοια «πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα» περιλαμβάνει υπαλλήλους και προσωρινώς απασχολούμενο προσωπικό. Σε γενικές γραμμές, ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να καθιστά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαθέσιμα μόνο σε υπαλλήλους οι οποίοι πράγματι τα χρειάζονται για να εκτελέσουν τα καθήκοντα για τα οποία ο εκτελών την επεξεργασία προσελήφθη από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.
124. Η δέσμευση ή η υποχρέωση τήρησης εμπιστευτικότητας πρέπει να είναι «δέουσα», ήτοι πρέπει να απαγορεύει αποτελεσματικά τη χωρίς εξουσιοδότηση κοινολόγηση εμπιστευτικών πληροφοριών, ενώ πρέπει να είναι και επαρκώς ευρεία ώστε να περιλαμβάνει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία υπόκεινται σε επεξεργασία για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους εκτελείται η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

1.3.3 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα δυνάμει του άρθρου 32 (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ)

125. Το άρθρο 32 απαιτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα την επεξεργασία να εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας. Μολονότι η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται ήδη απευθείας στον εκτελούντα την επεξεργασία του οποίου οι δραστηριότητες επεξεργασίας εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, το καθήκον λήψης όλων των των απαιτούμενων μέτρων βάσει του άρθρου 32 θα πρέπει να αποτυπώνεται στη σύμβαση που αφορά τις δραστηριότητες επεξεργασίας που ανατίθενται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.
126. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, η σύμβαση επεξεργασίας δεν θα πρέπει απλώς να επαναδιατυπώνει τις διατάξεις του ΓΚΠΔ. Η σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνει ή να παραπέμπει σε πληροφορίες αναφορικά με τα υπό έγκριση μέτρα ασφαλείας, **την υποχρέωση του εκτελούντος την επεξεργασία να λαμβάνει την έγκριση του υπευθύνου επεξεργασίας προτού πραγματοποιήσει αλλαγές**, καθώς και πρόνοια για την ανά τακτά χρονικά διαστήματα αναθεώρηση των μέτρων ασφαλείας προκειμένου να διασφαλίζεται η καταλληλότητά τους αναφορικά με τους κινδύνους, οι οποίοι ενδέχεται να εξελίσσονται συν τω χρόνω. Ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας που αναμένεται να συμπεριληφθούν στη σύμβαση πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να ελέγχει την καταλληλότητα των μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ. Επιπλέον, είναι επίσης αναγκαία η περιγραφή τους προκειμένου να παρέχεται στον εκτελούντα την επεξεργασία δυνατότητα συμμόρφωσης προς το καθήκον λογοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 του άρθρου 24 του ΓΚΠΔ όσον αφορά τα μέτρα ασφαλείας που επιβάλλονται στον εκτελούντα την επεξεργασία. Αντίστοιχη υποχρέωση του εκτελούντος την επεξεργασία να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και να θέτει στη διάθεσή του όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την απόδειξη της συμμόρφωσης μπορεί να συναχθεί από το άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο στ) και η) του ΓΚΠΔ.

127. Το επίπεδο των εντολών που παρέχονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στον εκτελούντα την επεξεργασία σχετικά με τα μέτρα που πρόκειται να εφαρμοστούν εξαρτάται από τις συγκεκριμένες περιστάσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι πιθανό να παράσχει σαφή και λεπτομερή περιγραφή των μέτρων ασφαλείας που πρόκειται να εφαρμοστούν. Σε άλλες περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι πιθανό να περιγράψει τους ελάχιστους στόχους ασφαλείας που αναμένεται να επιτευχθούν, καλεί δε τον εκτελούντα την επεξεργασία να προτείνει την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων ασφαλείας. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να παρέχει στον εκτελούντα την επεξεργασία περιγραφή των δραστηριοτήτων επεξεργασίας και των στόχων ασφαλείας (βάσει της αξιολόγησης κινδύνου που έχει εκπονήσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας), καθώς και να εγκρίνει τα μέτρα που έχει προτείνει ο εκτελών την επεξεργασία. Οι σχετικές πρόνοιες θα μπορούσαν να περιληφθούν σε παράρτημα της σύμβασης. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ασκεί την αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων επί των κύριων χαρακτηριστικών των μέτρων ασφαλείας, είτε παραθέτοντας ρητά τα μέτρα είτε εγκρίνοντας τα μέτρα που έχουν προταθεί από τον εκτελούντα την επεξεργασία.

1.3.4 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να τηρεί τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 28 παράγραφοι 2 και 4 για την πρόσληψη άλλου εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του ΓΚΠΔ).

128. Η συμφωνία πρέπει να καθορίζει ότι ο εκτελών την επεξεργασία δεν δύναται να προσλάβει άλλον εκτελούντα την επεξεργασία χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και το αν η εν λόγω άδεια είναι ειδική ή γενική. Σε περίπτωση γενικής άδειας, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας για κάθε αλλαγή υπεργολάβου επεξεργασίας βάσει γραπτής άδειας και να παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να αντιταχθεί στο πρόσωπο του υπεργολάβου. Η σύμβαση συνιστάται να καθορίζει τη διαδικασία αντίταξης. Επισημαίνεται ότι το καθήκον του εκτελούντος την επεξεργασία να ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας για κάθε αλλαγή υπεργολάβου επεξεργασίας συνεπάγεται ότι ο εκτελών την επεξεργασία αποκαλύπτει ή επισημαίνει τις εν λόγω αλλαγές στον υπεύθυνο επεξεργασίας.⁵⁴ Επίσης, οσάκις απαιτείται ειδική άδεια, η σύμβαση θα πρέπει να καθορίζει τη διαδικασία χορήγησής της.

129. Όταν ο εκτελών την επεξεργασία προσλαμβάνει άλλον εκτελούντα την επεξεργασία, πρέπει να συνάπτεται σύμβαση μεταξύ τους, η οποία θα επιβάλλει τις ίδιες υποχρεώσεις προστασίας των δεδομένων που ισχύουν για τον αρχικό εκτελούντα την επεξεργασία, άλλως οι εν λόγω υποχρεώσεις πρέπει να επιβάλλονται από άλλη νομική πράξη βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους (βλ. επίσης κατωτέρω την παράγραφο 160). Το καθήκον αυτό περιλαμβάνει και την προβλεπόμενη στο άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) υποχρέωση να επιτρέπει και να διευκολύνει τους ελέγχους από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από άλλον ελεγκτή εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.⁵⁵ Ο εκτελών την επεξεργασία ευθύνεται έναντι του υπευθύνου επεξεργασίας για τη συμμόρφωση των λοιπών εκτελούντων την επεξεργασία προς τις υποχρεώσεις προστασίας των δεδομένων (για

⁵⁴ Υπό το πρίσμα αυτό, δεν αρκεί, για παράδειγμα, ο εκτελών την επεξεργασία να παρέχει απλώς στον υπεύθυνο επεξεργασίας γενική πρόσβαση σε κατάλογο υπεργολάβων επεξεργασίας ο οποίος ενδέχεται να επικαιροποιείται κατά καιρούς, χωρίς να επισημαίνει κάθε νέο υπεργολάβο επεξεργασίας που προτίθεται να προσλάβει. Με άλλα λόγια, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να ενημερώνει ενεργά τον υπεύθυνο επεξεργασίας για κάθε αλλαγή στον κατάλογο (ιδίως για κάθε νέο υπεργολάβο επεξεργασίας που προτίθεται να προσλάβει).

⁵⁵ Βλ. επίσης γνώμη 14/2019 του ΕΣΠΔ σχετικά με το σχέδιο Τυποποιημένων Συμβατικών Ρητρών που υποβλήθηκε από την εποπτική αρχή της Δανίας (άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ), 9 Ιουλίου 2019, παράγραφος 44.

περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το συνιστώμενο περιεχόμενο της συμφωνίας, βλ. υποενότητα 1.6 κατωτέρω⁵⁶).

1.3.5 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να επικουρεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την εκπλήρωση της υποχρέωσής του να απαντά σε αιτήματα για άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο ε του ΓΚΠΔ).

130. Καίτοι αρμόδιος για τη διασφάλιση της διεκπεραίωσης των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, η σύμβαση πρέπει να ορίζει ότι ο εκτελών την επεξεργασία υπέχει την υποχρέωση να παρέχει συνδρομή «με κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, στον βαθμό που αυτό είναι δυνατό». Η φύση αυτής της επικουρίας μπορεί να ποικίλλει, καθώς ο εκτελών την επεξεργασία «λαμβάνει υπόψη τη φύση της επεξεργασίας», ενώ εξαρτάται και από το είδος της δραστηριότητας που έχει ανατεθεί στον εκτελούντα την επεξεργασία. Οι λεπτομέρειες αναφορικά με την επικουρία που παρέχει ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη σύμβαση ή σε κάποιο παράρτημα αυτής.
131. Μολονότι η επικουρία ενδέχεται απλώς να συνίσταται στην άμεση προώθηση κάθε εισερχόμενου αιτήματος ή/και στην άμεση παροχή στον υπεύθυνο επεξεργασίας της δυνατότητας εξαγωγής και διαχείρισης των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σε ορισμένες περιστάσεις ο εκτελών την επεξεργασία καλείται να επιτελέσει ειδικότερα, τεχνικού χαρακτήρα καθήκοντα, ιδίως όταν είναι σε θέση να εξαγάγει και να διαχειριστεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
132. Καίτοι η πρακτική διαχείριση των επιμέρους αιτημάτων μπορεί να ανατεθεί σε εξωτερικό εκτελούντα την επεξεργασία, είναι ζωτικής σημασίας να μην παραβλέπεται το ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπέχει την ευθύνη της συμμόρφωσης αναφορικά με τα εν λόγω αιτήματα. Ως εκ τούτου, η εκτίμηση του παραδεκτού των αιτημάτων που υποβάλλονται από τα υποκείμενα των δεδομένων, καθώς και η εκπλήρωση των απαιτήσεων που θέτει ο ΓΚΠΔ, θα πρέπει να εκτελούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε κατά περίπτωση είτε μέσω των εντολών προς τον εκτελούντα την επεξεργασία που προβλέπονται με σαφήνεια στη σύμβαση πριν από την έναρξη της επεξεργασίας. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να παρατείνει τις προθεσμίες που καθορίζονται στο Κεφάλαιο III με το σκεπτικό ότι οι αναγκαίες πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από τον εκτελούντα την επεξεργασία.

1.3.6 Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 32 έως 36 (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ).

133. Στη σύμβαση πρέπει να αποφεύγεται η απλή αναδιατύπωση των εν λόγω καθιρόνων συνδρομής: **η συμφωνία θα πρέπει να περιέχει τις λεπτομέρειες σχετικά με την υποβολή αιτήματος παροχής συνδρομής από τον εκτελούντα την επεξεργασία προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας προκειμένου ο δεύτερος να πληροί τις παρατιθέμενες υποχρεώσεις.** Για παράδειγμα, οι διαδικασίες και τα υποδείγματα εντύπων μπορούν να προστεθούν στα παραρτήματα της συμφωνίας, παρέχοντας στον εκτελούντα την επεξεργασία τη δυνατότητα να παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας όλες τις αναγκαίες πληροφορίες.
134. Το είδος και ο βαθμός της συνδρομής που παρέχεται από τον εκτελούντα την επεξεργασία μπορεί να ποικίλλει «ανάλογα με τη φύση της επεξεργασίας και τις πληροφορίες που διαθέτει ο εκτελών την

⁵⁶ Βλ. Μέρος II, υποενότητα 1.6 («Υπεργολάβοι επεξεργασίας»).

επεξεργασία». Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να ενημερώνει επαρκώς τον εκτελούντα την επεξεργασία σχετικά με τους κινδύνους που ενέχει η επεξεργασία, καθώς και για κάθε άλλη περίπτωση που ενδέχεται να βοηθήσει τον εκτελούντα την επεξεργασία να επιτελέσει το καθήκον του.

135. Όσον αφορά τις ειδικές υποχρεώσεις, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει, πρώτον, να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στην εκπλήρωση της υποχρέωσης να καθιερώσει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας της επεξεργασίας.⁵⁷ Η απαίτηση αυτή ενδέχεται να αλληλοεπικαλύπτεται, σε κάποιο βαθμό, με την απαίτηση ο εκτελών την επεξεργασία να καθιερώσει επίσης κατάλληλα μέτρα ασφάλειας. Εντούτοις, οσάκις οι δραστηριότητες επεξεργασίας του εκτελούντος την επεξεργασία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΔΠ, εξακολουθούν να ισχύουν δύο διακριτές υποχρεώσεις, η πρώτη εκ των οποίων αναφέρεται στα μέτρα του εκτελούντος την επεξεργασία και η δεύτερη στα μέτρα του υπευθύνου επεξεργασίας.
136. Δεύτερον, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στην εκπλήρωση της υποχρέωσης να γνωστοποιεί τις παραβιάσεις των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην εποπτική αρχή και στα υποκείμενα των δεδομένων. Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να γνωστοποιεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας κάθε παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία επηρεάζει τις εγκαταστάσεις / τα συστήματα ΤΠ του εκτελούντος την επεξεργασία ή κάποιου υπεργολάβου επεξεργασίας και να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας ώστε να αποκτήσει τις πληροφορίες που θα πρέπει να αναφέρει στην έκθεσή του προς την εποπτική αρχή.⁵⁸ Ο ΓΚΠΔ απαιτεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να γνωστοποιεί την εκάστοτε παραβίαση αμελλητί προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι βλάβες των φυσικών προσώπων και να μεγιστοποιείται η πιθανότητα πρόσφορης αντιμετώπισης της παραβίασης. Ως εκ τούτου, η γνωστοποίηση από τον εκτελούντα την επεξεργασία προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας πρέπει να γίνεται αμελλητί.⁵⁹ Ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επεξεργασίας που έχει ανατεθεί στον εκτελούντα την επεξεργασία, ενδέχεται να είναι σκόπιμο τα μέρη να συμπεριλάβουν στη σύμβαση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα (π.χ. αριθμό ωρών) βάσει του οποίου ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να γνωστοποιεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, καθώς και στο σημείο επαφής που είναι αρμόδιο για τις εν λόγω γνωστοποιήσεις, τις λεπτομέρειες και το ελάχιστο περιεχόμενο που αναμένεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.⁶⁰ Η συμβατική συμφωνία μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία μπορούν επίσης να συμπεριλάβουν εξουσιοδότηση και απαίτηση ο εκτελών την επεξεργασία να γνωστοποιεί αμέσως την εκάστοτε παραβίαση των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 33 και 34, όμως η νομική ευθύνη για τη γνωστοποίηση εξακολουθεί να βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας.⁶¹ Εάν ο εκτελών την επεξεργασία γνωστοποιήσει αμέσως κάποια παραβίαση των δεδομένων στην εποπτική αρχή, και ενημερώσει τα υποκείμενα των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 33 και 34, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει επίσης να ενημερώσει τον

⁵⁷ Άρθρο 32 του ΓΚΠΔ.

⁵⁸ Άρθρο 33 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ.

⁵⁹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού 2016/679, WP250αναθ.01, 6 Φεβρουαρίου 2018, σ. 13-14.

⁶⁰ Βλ. επίσης γνώμη 14/2019 του ΕΣΠΔ σχετικά με το σχέδιο Τυποποιημένων Συμβατικών Ρητρών που υποβλήθηκε από την εποπτική αρχή της Δανίας (άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ), 9 Ιουλίου 2019, παράγραφος 40.

⁶¹ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού 2016/679, WP250αναθ.01, 6 Φεβρουαρίου 2018, σ. 14.

υπεύθυνο επεξεργασίας και να του παράσχει αντίγραφα της γνωστοποίησης και των πληροφοριών που παρέσχε στα υποκείμενα των δεδομένων.

137. Επιπλέον, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει επίσης να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη διενέργεια εκτιμήσεων αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων όταν κρίνονται αναγκαίες, καθώς και κατά τις διαβουλεύσεις με την εποπτική αρχή όταν το αποτέλεσμα της εκτίμησης δείχνει ότι υφίσταται υψηλός κίνδυνος που δεν επιδέχεται μετριασμό.
138. Το καθήκον συνδρομής δεν συνίσταται στη μεταβίβαση της ευθύνης, καθώς οι εν λόγω υποχρεώσεις επιβάλλονται στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Για παράδειγμα, μολονότι η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων μπορεί στην πράξη να διενεργηθεί από τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας παραμένει υπόλογος αναφορικά με τον καθήκον διενέργειας της εκτίμησης⁶² και ο εκτελών την επεξεργασία καλείται μόνο να συνδράμει τον υπεύθυνο επεξεργασίας «όταν χρειάζεται και αφού του ζητηθεί.»⁶³ Ως εκ τούτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι εκείνος που πρέπει να αναλάβει την πρωτοβουλία για τη διενέργεια της εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων και όχι ο εκτελών την επεξεργασία.

1.3.7 Κατ' επιλογή του υπευθύνου επεξεργασίας, ο εκτελών την επεξεργασία διαγράφει ή επιστρέφει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον υπεύθυνο επεξεργασίας μετά το πέρας της παροχής υπηρεσιών επεξεργασίας και διαγράφει τα υφιστάμενα αντίγραφα (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ).

139. Οι συμβατικοί όροι αποσκοπούν να διασφαλίσουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπάγονται σε κατάλληλο καθεστώς προστασίας μετά το πέρας της «παροχής των υπηρεσιών που σχετίζονται με την επεξεργασία»: ως εκ τούτου, εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αποφασίσει σε ποιες ενέργειες θα πρέπει να προβεί ο εκτελών των επεξεργασίας αναφορικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
140. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να αποφασίσει κατά την έναρξη της επεξεργασίας εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα διαγραφούν ή θα επιστραφούν εξειδικεύοντας τη σχετική πρόνοια στη σύμβαση μέσω γραπτής γνωστοποίησης που αποστέλλεται έγκαιρα στον εκτελούντα την επεξεργασία. Η σύμβαση ή η άλλη νομική πράξη θα πρέπει να αποτυπώνει το ενδεχόμενο ο υπεύθυνος επεξεργασίας να μεταβάλει την αρχική επιλογή του πριν από το πέρας της παροχής των υπηρεσιών που σχετίζονται με την επεξεργασία. Η σύμβαση θα πρέπει να καθορίζει τη διαδικασία παροχής αυτών των εντολών.
141. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιλέξει να διαγραφούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να διασφαλίσει την ασφαλή εκτέλεση της διαγραφής, συμμορφούμενος επίσης προς το άρθρο 32 του ΓΚΠΔ. Ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να επιβεβαιώσει στον υπεύθυνο επεξεργασίας την περάτωση της διαγραφής εντός του συμφωνημένου χρονοδιαγράμματος και σύμφωνα με τη συμφωνημένη διαδικασία.
142. Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διαγράψει όλα τα υφιστάμενα αντίγραφα των δεδομένων, εκτός εάν το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους απαιτεί την περαιτέρω αποθήκευσή τους. Εάν

⁶² Ομάδα εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων, Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679, WP 248 αναθ. 01, σ. 14.

⁶³ Αιτιολογική σκέψη 95 του ΓΚΠΔ.

ο εκτελών την επεξεργασία ή ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει επίγνωση οποιασδήποτε σχετικής νομικής απαίτησης, θα πρέπει να ενημερώνει το άλλο μέρος το συντομότερο δυνατόν.

1.3.8 Ο εκτελών την επεξεργασία δεδομένων πρέπει να θέτει στη διάθεση του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων κάθε απαραίτητη πληροφορία προς απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στο άρθρο 28 και επιτρέπει και διευκολύνει τους ελέγχους, περιλαμβανομένων των επιθεωρήσεων, που διενεργούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από άλλον ελεγκτή εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) του ΓΚΠΔ).

143. Η σύμβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τη συχνότητα και τη ροή των πληροφοριών μεταξύ του εκτελούντος την επεξεργασία και του υπευθύνου επεξεργασίας ώστε ο υπεύθυνος επεξεργασίας να είναι πλήρως ενήμερος σχετικά με τις λεπτομέρειες της επεξεργασίας που είναι συναφείς με την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που θεσπίζει το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ. Για παράδειγμα, τα συναφή τμήματα των αρχείων των δραστηριοτήτων επεξεργασίας του εκτελούντος την επεξεργασία μπορούν να κοινοποιούνται στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης της δραστηριότητας επεξεργασίας που εκτελείται για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας. Μεταξύ των πληροφοριών αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία των συστημάτων που χρησιμοποιούνται, τα μέτρα ασφαλείας, τον τρόπο εκπλήρωσης των απαιτήσεων σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων, την τοποθεσία στην οποία βρίσκονται τα δεδομένα, τις διαβιβάσεις δεδομένων, τους έχοντες πρόσβαση στα δεδομένα και τους αποδέκτες των δεδομένων, τους υπεργολάβους επεξεργασίας, κ.λπ.
144. Στη σύμβαση θα πρέπει επίσης να καθορίζονται περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με την ικανότητα εκτέλεσης και το καθήκον συνεισφοράς σε επιθεωρήσεις και ελέγχους που εκτελούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή άλλον ελεγκτή εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Ο ΓΚΠΔ ορίζει ότι οι επιθεωρήσεις και οι έλεγχοι εκτελούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από τρίτο εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ο στόχος ενός τέτοιου ελέγχου είναι να διασφαλίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας διαθέτει όλες τις πληροφορίες αναφορικά με τη δραστηριότητα επεξεργασίας που εκτελείται για λογαριασμό του και για τις εγγυήσεις που παρέχονται από τον εκτελούντα την επεξεργασία. Ο εκτελών την επεξεργασία μπορεί να προτείνει την επιλογή συγκεκριμένου ελεγκτή, όμως η τελική απόφαση πρέπει να ανήκει στον υπεύθυνο επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) του ΓΚΠΔ.⁶⁴ Επιπλέον, ακόμη και όταν η επιθεώρηση εκτελείται από ελεγκτή που έχει προταθεί από τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διατηρεί το δικαίωμα να αμφισβητήσει το πεδίο εφαρμογής, τη μέθοδο και τα αποτελέσματα της επιθεώρησης.⁶⁵

Τα μέρη θα πρέπει να συνεργάζονται καλόπιστα και να εκτιμούν τη σκοπιμότητα και τον χρόνο κατά τον οποίο παρίσταται ανάγκη διενέργειας ελέγχων στις εγκαταστάσεις του εκτελούντος την επεξεργασία, καθώς και το είδος του ελέγχου ή της επιθεώρησης (εξ αποστάσεως / επιτόπια / άλλου είδους συλλογή των αναγκαίων πληροφοριών) που είναι αναγκαίο και κατάλληλο για την εκάστοτε περίπτωση, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους προβληματισμούς ασφαλείας. Η τελική επιλογή αναφορικά με το ζήτημα αυτό ανήκει στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Μετά την παρουσίαση των

⁶⁴ Βλ. κοινή γνώμη ΕΣΠΑ-ΕΕΠΔ 1/2021 για τις τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες μεταξύ υπευθύνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία, παράγραφος 43.

⁶⁵ Βλ. γνώμη 14/2019 σχετικά με το σχέδιο Τυποποιημένων Συμβατικών Ρητρών που υποβλήθηκε από την εποπτική αρχή της Δανίας (άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ), παράγραφος 43.

αποτελεσμάτων της επιθεώρησης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητήσει από τον εκτελούντα την επεξεργασία τη λήψη επακόλουθων μέτρων, ήτοι τη διόρθωση τυχόν ελαττωμάτων και κενών που έχουν εντοπιστεί.⁶⁶ Ομοίως, θα πρέπει να καθιερωθούν ειδικές διαδικασίες σχετικά με την επιθεώρηση των υπεργολάβων επεξεργασίας από τον εκτελούντα την επεξεργασία και τον υπεύθυνο επεξεργασίας (βλ. υποενότητα 1.6 κατωτέρω⁶⁷).

145. Ο ΓΚΠΔ δεν διαλαμβάνει σχετικά με το ζήτημα της κατανομής του κόστους των ελέγχων μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία και υπόκειται σε εμπορικές εκτιμήσεις. Ωστόσο, το άρθρο 28 παράγραφος 3 παράγραφος η) απαιτεί η σύμβαση να περιλαμβάνει την υποχρέωση του εκτελούντος την επεξεργασία να θέτει στη διάθεση του υπευθύνου επεξεργασίας κάθε απαραίτητη πληροφορία η οποία επιτρέπει και διευκολύνει τους ελέγχους, περιλαμβανομένων των επιθεωρήσεων, που διενεργούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από άλλον ελεγκτή εντεταλμένο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι στην πράξη τα μέρη δεν θα πρέπει να εισάγουν στη σύμβαση ρήτρες που προβλέπουν την εξόφληση των εξόδων ή των αμοιβών με τρόπο σαφώς δυσανάλογο ή υπερβολικό, με αποτέλεσμα να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα σε κάποιο από τα μέρη. Οι εν λόγω ρήτρες θα είχαν ως αποτέλεσμα να μην ασκούνται ποτέ τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 28 παράγραφος 3 στοιχείο η) και να αποκτούν καθαρά θεωρητικό χαρακτήρα, ενώ αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων που προβλέπονται στο άρθρο 28 του ΓΚΠΔ.

1.4 Εντολές που παραβιάζουν το δικαίο περί προστασίας δεδομένων

146. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 3 ο εκτελών την επεξεργασία ενημερώνει αμέσως τον υπεύθυνο επεξεργασίας, εάν, κατά την άποψή του, κάποια εντολή παραβιάζει τον ΓΚΠΔ ή άλλες ενωσιακές ή εθνικές διατάξεις περί προστασίας δεδομένων.
147. Πράγματι, ο εκτελών την επεξεργασία υπέχει υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας, αλλά επίσης υπέχει γενική υποχρέωση συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία. Μια εντολή που παραβιάζει το δικαίο περί προστασίας δεδομένων δίδει την εντύπωση ότι προκαλεί σύγκρουση μεταξύ των δύο προαναφερθεισών υποχρεώσεων.
148. Αφού ενημερωθεί ότι κάποια από τις εντολές του ενδέχεται να παραβιάζει το δικαίο περί προστασίας δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εκτιμήσει την κατάσταση και να καθορίσει εάν η εντολή πράγματι παραβιάζει το δικαίο περί προστασίας δεδομένων.
149. Το ΕΣΠΔ συνιστά στα μέρη να διαπραγματεύονται και να συμφωνούν στη σύμβαση τις συνέπειες της γνωστοποίησης κάποιας εντολής που συνιστά παραβίαση και που αποστέλλεται από τον εκτελούντα την επεξεργασία, καθώς και της τυχόν αδράνειας του υπευθύνου επεξεργασίας ως προς το ζήτημα αυτό. Ένα πιθανό παράδειγμα είναι η εισαγωγή ρήτρας καταγγελίας της σύμβασης σε περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιμένει στη μη σύννομη εντολή. Ένα άλλο πιθανό παράδειγμα είναι η εισαγωγή ρήτρας που προβλέπει τη δυνατότητα του εκτελούντος την επεξεργασία να αναστείλει την εφαρμογή της προβληματικής εντολής έως ότου ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιβεβαιώσει, τροποποιήσει ή ανακαλέσει την εντολή⁶⁸.

⁶⁶ Βλ. γνώμη 14/2019 σχετικά με το σχέδιο Τυποποιημένων Συμβατικών Ρητρών που υποβλήθηκε από την εποπτική αρχή της Δανίας (άρθρο 28 παράγραφος 8 του ΓΚΠΔ), παράγραφος 43.

⁶⁷ Βλ. Μέρος II, υποενότητα 1.6 («Υπεργολάβοι επεξεργασίας»).

⁶⁸ Βλ. κοινή γνώμη ΕΣΠΔ–ΕΕΠΔ 1/2021 για τις τυποποιημένες συμβατικές ρήτρες μεταξύ υπευθύνων επεξεργασίας και εκτελούντων την επεξεργασία, παράγραφος 39.

1.5 Καθορισμός των σκοπών και του τρόπου επεξεργασίας από τον εκτελούντα την επεξεργασία

150. Εάν κατά παράβαση του κανονισμού ο εκτελών την επεξεργασία καθορίσει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, ο εκτελών την επεξεργασία θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για τη συγκεκριμένη επεξεργασία (άρθρο 28 παράγραφος 10 του ΓΚΠΔ).

1.6 Υπεργολάβοι επεξεργασίας

151. Δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων συχνά εκτελούνται από πολυάριθμους παράγοντες, οι δε αλυσίδες των υπεργολαβιών καθίστανται ολοένα και πιο πολύπλοκες. Ο ΓΚΠΔ θεσπίζει συγκεκριμένες υποχρεώσεις που ενεργοποιούνται όταν ο εκτελών την επεξεργασία (υπεργολάβος) προτίθεται να προσλάβει άλλον παράγοντα, προσθέτοντας άλλον ένα κρίκο στην αλυσίδα, αναθέτοντας σε αυτόν την εκτέλεση δραστηριοτήτων που απαιτούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ανάλυση σχετικά με το κατά πόσον ο πάροχος της υπηρεσίας ενεργεί ως υπεργολάβος επεξεργασίας θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τα προαναφερθέντα σχετικά με την έννοια του εκτελούντος την επεξεργασία (βλ. παράγραφο 83 ανωτέρω).
152. Μολονότι η αλυσίδα των υπεργολαβιών ενδέχεται να είναι αρκετά μακρά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διατηρεί καίριο ρόλο όσον αφορά τον καθορισμό του σκοπού και του τρόπου της επεξεργασίας. Το άρθρο 28 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ ορίζει ότι ο εκτελών την επεξεργασία δεν προσλαμβάνει άλλον εκτελούντα την επεξεργασία χωρίς προηγούμενη ειδική ή γενική γραπτή άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας (συμπεριλαμβανομένης της άδειας σε ηλεκτρονική μορφή). Σε περίπτωση γενικής γραπτής άδειας, ο εκτελών την επεξεργασία ενημερώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας για τυχόν σκοπούμενες αλλαγές που αφορούν την προσθήκη ή την αντικατάσταση των άλλων εκτελούντων την επεξεργασία, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αντιταχθεί σε αυτές τις αλλαγές. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να λάβει τη γραπτή άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας προτού αναθέσει οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον υπεργολάβο επεξεργασίας. Προκειμένου να διενεργηθεί η εκτίμηση και να ληφθεί απόφαση σχετικά με τη χορήγηση άδειας για την ανάθεση της εκτέλεσης δραστηριοτήτων επεξεργασίας σε υπεργολάβο, ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να διαβιβάσει στον υπεύθυνο επεξεργασίας κατάλογο των υπεργολάβων επεξεργασίας που προτίθεται να προσλάβει (ο οποίος θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει για κάθε περίπτωση: τις τοποθεσίες στις οποίες θα διενεργείται η επεξεργασία, το περιεχόμενο της επεξεργασίας και αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις παρασχεθείσες εγγυήσεις).⁶⁹
153. Η προηγούμενη γραπτή άδεια μπορεί να είναι ειδική, ήτοι να αναφέρεται σε συγκεκριμένο υπεργολάβο επεξεργασίας για συγκεκριμένη δραστηριότητα επεξεργασίας σε συγκεκριμένο χρόνο, ή γενική. Το είδος της άδειας πρέπει να καθορίζεται στη σύμβαση ή σε άλλη νομική πράξη που διέπει την επεξεργασία.
154. Οσάκις ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποφασίζει να αποδεχτεί συγκεκριμένους υπεργολάβους επεξεργασίας κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης, κατάλογος των εγκεκριμένων υπεργολάβων θα πρέπει να περιληφθεί στη σύμβαση ή σε παράρτημα αυτής. Ο εν λόγω κατάλογος θα πρέπει να επικαιροποιείται, σύμφωνα με τη γενική ή την ειδική άδεια που χορηγήθηκε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

⁶⁹ Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας να μπορεί να συμμορφωθεί προς την αρχή της λογοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 24 και προς τις διατάξεις του άρθρου 28 παράγραφος 1 και του άρθρου 32, καθώς και το Κεφάλαιο V του ΓΚΠΔ.

155. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιλέξει να χορηγήσει ειδική άδεια, θα πρέπει να καθορίζει γραπτώς την ταυτότητα του υπεργολάβου επεξεργασίας και τη δραστηριότητα επεξεργασίας που θα εκτελεί. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να χορηγεί συμπληρωματική άδεια για κάθε επόμενη μεταβολή προτού αυτή τεθεί σε εφαρμογή. Εάν το αίτημα του εκτελούντος την επεξεργασία για τη χορήγηση ειδικής άδειας δεν απαντηθεί εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, θα πρέπει να θεωρηθεί ως απορριφθέν. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να αποφασίσει εάν θα χορηγήσει ή θα αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας, λαμβάνοντας υπόψη την υποχρέωσή του να χρησιμοποιεί μόνο εκτελούντες την επεξεργασία που παρέχουν «κατάλληλες εγγυήσεις» (βλ. υποενότητα 1.1 ανωτέρω⁷⁰).
156. Εναλλακτικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να χορηγήσει **γενική άδεια** για τη χρήση υπεργολάβων επεξεργασίας (στη σύμβαση, συμπεριλαμβάνοντας κατάλογο των εν λόγω υπεργολάβων σε παράρτημα αυτής), η οποία θα πρέπει να συμπληρώνεται με κριτήρια καθοδήγησης της απόφασης του εκτελούντος την επεξεργασία (π.χ., εγγυήσεις αναφορικά με τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, τις εξειδικευμένες γνώσεις, την αξιοπιστία και τους πόρους).⁷¹ Στην περίπτωση αυτή, ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να ενημερώνει αμελλητί τον υπεύθυνο επεξεργασίας για κάθε σκοπούμενη προσθήκη ή αντικατάσταση υπεργολάβου/-ων επεξεργασίας ώστε ο υπεύθυνος επεξεργασίας να έχει τη δυνατότητα αντίταξης.
157. Κατά συνέπεια, η κύρια διαφορά μεταξύ των περιπτώσεων της ειδικής και της γενικής άδειας έγκειται στην έννοια που αποδίδεται στη σιωπή του υπευθύνου επεξεργασίας: στην περίπτωση της γενικής άδειας η μη αντίταξη του υπευθύνου επεξεργασίας εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος μπορεί να ερμηνευθεί ως χορήγηση άδειας.
158. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η σύμβαση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει λεπτομέρειες αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα για την έγκριση ή την απόρριψη του αιτήματος χορήγησης άδειας από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, καθώς και αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο τα μέρη γνωστοποιούν τις προθέσεις τους για το συγκεκριμένο θέμα (π.χ. με τη χρήση πρότυπων υποδειγμάτων). Το εν λόγω χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να είναι εύλογο υπό το πρίσμα του είδους της επεξεργασίας, της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων που ανατίθενται στον εκτελούντα την επεξεργασία (και στους υπεργολάβους επεξεργασίας) και της σχέσης μεταξύ των μερών. Επιπλέον, η σύμβαση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με τις πρακτικές ενέργειες μετά την αντίταξη του υπευθύνου επεξεργασίας (π.χ. καθορίζοντας το χρονοδιάγραμμα εντός του οποίου ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να αποφασίσουν εάν θα καταγγελθεί η σύμβαση επεξεργασίας).
159. Ανεξάρτητα από τα κριτήρια που προτείνει ο υπεύθυνος επεξεργασίας για την επιλογή παρόχων υπηρεσιών, ο εκτελών την επεξεργασία παραμένει πλήρως υπόλογος έναντι του υπευθύνου επεξεργασίας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των υπεργολάβων επεξεργασίας (άρθρο 28 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ). Ως εκ τούτου, ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι υπεργολάβοι επεξεργασίας τους οποίους προτείνει παρέχουν κατάλληλες εγγυήσεις.
160. Επιπλέον, όταν ο εκτελών την επεξεργασία προτίθεται να προσλάβει (εξουσιοδοτημένο) υπεργολάβο επεξεργασίας, πρέπει να συνάψει με αυτόν σύμβαση η οποία θα του επιβάλλει τις ίδιες υποχρεώσεις που επέβαλε στον αρχικώς εκτελούντα την επεξεργασία ο υπεύθυνος επεξεργασίας, άλλως οι

⁷⁰ Βλ. Μέρος II - υποενότητα 1.1 («Επιλογή του εκτελούντος την επεξεργασία»).

⁷¹ Το καθήκον αυτό του υπευθύνου επεξεργασίας πηγάζει από την αρχή της λογοδοσίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 24 και από την υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του άρθρου 28 παράγραφος 1, του άρθρου 32 και του Κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ.

υποχρεώσεις θα πρέπει να επιβληθούν με άλλη νομική πράξη βάσει του ενωσιακού δικαίου ή του δικαίου κράτους μέλους. Ολόκληρη η αλυσίδα των δραστηριοτήτων επεξεργασίας πρέπει να ρυθμίζεται με γραπτές συμφωνίες. Η επιβολή των «ίδιων» υποχρεώσεων θα πρέπει να ερμηνεύεται βάσει λειτουργικών –παρά βάσει τυπικών–κριτηρίων: δεν είναι αναγκαίο η σύμβαση να περιλαμβάνει ακριβώς την ίδια διατύπωση που χρησιμοποιείται στη σύμβαση μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία, όμως θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι υποχρεώσεις είναι, κατ' ουσίαν, οι ίδιες. Αυτό σημαίνει επίσης ότι αν ο εκτελών την επεξεργασία αναθέσει στον υπεργολάβο επεξεργασίας συγκεκριμένο μέρος της επεξεργασίας, στο οποίο δεν μπορούν να εφαρμοστούν ορισμένες από τις υποχρεώσεις, οι εν λόγω υποχρεώσεις δεν θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται «εξ ορισμού» στη σύμβαση με τον υπεργολάβο επεξεργασίας, καθώς μια τέτοια πρόνοια θα προκαλούσε ανασφάλεια. Για παράδειγμα, όσον αφορά την παροχή συνδρομής σχετικά με τις υποχρεώσεις που αφορούν παραβιάσεις δεδομένων, η γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων από τον υπεργολάβο επεξεργασίας θα μπορούσε να απευθύνεται απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας εφόσον αυτό συμφωνηθεί και από τα τρία μέρη. Ωστόσο, σε περίπτωση τέτοιας απευθείας γνωστοποίησης ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να ενημερώνεται και να λαμβάνει αντίγραφο της γνωστοποίησης.

2 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

2.1 Καθορισμός με διαφανή τρόπο των αντίστοιχων ευθυνών των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ

161. Το άρθρο 26 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να καθορίζουν και να συμφωνούν με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ.
162. Κατά συνέπεια, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να καθορίσουν «ποιος κάνει τι», αποφασίζοντας τη μεταξύ τους κατανομή των καθηκόντων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η επεξεργασία συμμορφώνεται προς τις ισχύουσες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ αναφορικά με την εκάστοτε κοινή επεξεργασία. Με άλλα λόγια, η κατανομή των αρμοδιοτήτων για τη συμμόρφωση απορρέει από τη χρήση του όρου «αντίστοιχες» στο άρθρο 26 παράγραφος 1. Αυτό δεν αποκλείει το ενδεχόμενο το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους να έχει καθορίσει ήδη συγκεκριμένες ευθύνες για κάθε από κοινού υπεύθυνο επεξεργασίας. Σε μια τέτοια περίπτωση, η συμφωνία για τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας θα πρέπει επίσης να διαλαμβάνει σχετικά με τις τυχόν πρόσθετες αρμοδιότητες που δεν αντιμετωπίζονται από νομικές διατάξεις και θεωρούνται απαραίτητες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τον ΓΚΠΔ.⁷²
163. Ο στόχος αυτών των κανόνων είναι να διασφαλιστεί ότι σε περίπτωση συμμετοχής πολλαπλών παραγόντων, ιδίως σε πολύπλοκα περιβάλλοντα επεξεργασίας δεδομένων, οι αρμοδιότητες για τη συμμόρφωση προς τους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων κατανέμονται με τη δέουσα σαφήνεια προκειμένου να αποφεύγεται η μείωση του επιπέδου προστασίας των δεδομένων

⁷² «Σε κάθε περίπτωση, η συμφωνία για τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας θα πρέπει να αντιμετωπίζει με ολοκληρωμένο τρόπο το σύνολο των αρμοδιοτήτων των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν ήδη καθοριστεί, ενδεχομένως, στο δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους και χωρίς να θίγεται η υποχρέωση των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να καθιστούν διαθέσιμες τις ουσιαστικές ρυθμίσεις της συμφωνίας για τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ.»

προσωπικού χαρακτήρα ή το αρνητικό φαινόμενο της σύγκρουσης αρμοδιοτήτων που οδηγεί σε κενά, τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα τη μη συμμόρφωση των μερών που συμμετέχουν στην επεξεργασία προς ορισμένες υποχρεώσεις. Επισημαίνεται ότι όλες οι αρμοδιότητες θα πρέπει να κατανέμονται σύμφωνα με τις πραγματολογικές περιστάσεις προκειμένου να επιτευχθεί η σύναψη μιας λειτουργικής συμφωνίας. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι υπάρχουν περιπτώσεις στο πλαίσιο των οποίων η επιρροή ενός από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας και η πραγματολογική του επιρροή περιπλέκουν την επίτευξη των στόχων της συμφωνίας. Ωστόσο, οι εν λόγω περιστάσεις δεν αναιρούν την κοινή ευθύνη επεξεργασίας και δεν μπορούν να απαλλάξουν κανένα μέρος από τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ.

164. Ειδικότερα, το άρθρο 26 παράγραφος 1 ορίζει ότι ο καθορισμός των αντίστοιχων ευθυνών (ήτοι των καθηκόντων) για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ εκτελείται από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας, «ιδίως» όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και τα καθήκοντά τους για να παρέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14, εκτός εάν και στον βαθμό που οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των υπευθύνων επεξεργασίας καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκεινται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας.
165. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει σαφώς ότι οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να καθορίζουν ποιος θα είναι υπεύθυνος για να παρέχει απαντήσεις στα αιτήματα που υποβάλλουν τα υποκείμενα των δεδομένων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων που τους απονέμει ο ΓΚΠΔ, καθώς και για να τους παρέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα άρθρα 13 και 14 του ΓΚΠΔ. Η υποχρέωση αυτή αναφέρεται αποκλειστικά στον καθορισμό, στο πλαίσιο της εσωτερικής σχέσης μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, του μέρους που θα υπέχει την υποχρέωση να παρέχει απαντήσεις στα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων. . Ανεξαρτήτως οποιασδήποτε τέτοιας συμφωνίας, τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να επικοινωνούν με οποιονδήποτε από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, η χρήση του όρου «ιδίως» σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις περί κατανομής των ευθυνών για τη συμμόρφωση κάθε μέρους που συμμετέχει στην επεξεργασία βάσει αυτής της διάταξης δεν έχουν εξαντλητικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, η κατανομή των ευθυνών για συμμόρφωση μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας δεν περιορίζεται στα θέματα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 αλλά επεκτείνεται και στις υπόλοιπες υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ. Πράγματι, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να διασφαλίζουν ότι η από κοινού επεξεργασία συμμορφώνεται στο σύνολό της προς τον ΓΚΠΔ.
166. Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ των μέτρων συμμόρφωσης και των συναφών υποχρεώσεων των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας θα πρέπει να λαμβάνονται ενδεικτικώς υπόψη κατά τον καθορισμό των αντίστοιχων ευθυνών τους, επιπλέον των όσων αναφέρονται συγκεκριμένα στο άρθρο 26 παράγραφος 1, τα ακόλουθα:
- Η εφαρμογή των γενικών αρχών προστασίας των δεδομένων (άρθρο 5)
 - Η νομική βάση της επεξεργασίας⁷³ (άρθρο 6)
 - Τα μέτρα ασφαλείας (άρθρο 32)

⁷³ Μολονότι ο ΓΚΠΔ δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να χρησιμοποιούν διαφορετική νομική βάση για τις διάφορες δραστηριότητες επεξεργασίας που εκτελούν, συνιστάται η χρήση, στο μέτρο του δυνατού, της ίδιας νομικής βάσης για τον εκάστοτε συγκεκριμένο σκοπό.

- Η γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην εποπτική αρχή και στο υποκείμενο των δεδομένων⁷⁴ (άρθρα 33 και 34)
- Οι εκτιμήσεις του αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων (άρθρα 35 και 36)⁷⁵
- Τη χρήση εκτελούντος την επεξεργασία (άρθρο 28)
- Τις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες (Κεφάλαιο V)
- Τη διοργάνωση επαφών με τα υποκείμενα των δεδομένων και τις εποπτικές αρχές

167. Άλλα θέματα που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη ανάλογα με την εκτελούμενη επεξεργασία και τις προθέσεις των μερών είναι, για παράδειγμα, οι περιορισμοί στη χρήση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για αλλότριο σκοπό από κάποιον από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Υπό το πρίσμα αυτό, αμφότεροι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν καθήκον να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν ανά πάσα στιγμή νομική βάση για την επεξεργασία. Ενίστε, στο πλαίσιο της κοινής ευθύνης επεξεργασίας, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κοινοποιούνται από τον ένα υπεύθυνο επεξεργασίας στον άλλο. Στο πλαίσιο της λογοδοσίας, κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας έχει καθήκον να διασφαλίζει ότι τα δεδομένα δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο μη συνάδοντα με τους σκοπούς για τους οποίους αρχικώς συνελέγησαν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας που ανταλλάσσει τα δεδομένα.⁷⁶
168. Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να απολαμβάνουν ορισμένο βαθμό ευελιξίας κατά την κατανομή και την ανάθεση των υποχρεώσεων μεταξύ τους, στο μέτρο που διασφαλίζουν την πλήρη συμμόρφωση προς τον ΓΚΠΔ αναφορικά με την εκάστοτε επεξεργασία. Η κατανομή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως η ικανότητα και η δυνατότητα αποτελεσματικής διασφάλισης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και της συμμόρφωσης προς τις αντίστοιχες υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ. Το ΕΣΠΔ συνιστά την τεκμηρίωση των σχετικών παραγόντων και τη διενέργεια εσωτερικής ανάλυσης για την κατανομή των διάφορων αρμοδιοτήτων. Η ανάλυση αυτή αποτελεί μέρος της τεκμηρίωσης βάσει της αρχής της λογοδοσίας.
169. Οι υποχρεώσεις δεν είναι απαραίτητο να κατανέμονται ισότιμα μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας. Υπό το πρίσμα αυτό, το ΔΕΕ πρόσφατα έκρινε ότι «[...] η ύπαρξη από κοινού ευθύνης

⁷⁴ Βλ. επίσης κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του κανονισμού 2016/679, Wp250.αναθ.01, οι οποίες προβλέπουν ότι η κοινή ευθύνη επεξεργασίας περιλαμβάνει τον «καθορισμό[ς] του μέρους που θα έχει την ευθύνη για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις δυνάμει των άρθρων 33 και 34. Η ΟΕ29 συνιστά οι συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας να περιλαμβάνουν διατάξεις που να καθορίζουν ποιος υπεύθυνος επεξεργασίας θα φέρει την ευθύνη για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης παραβιάσεων του ΓΚΠΔ.» (σ. 15).

⁷⁵ Βλ. επίσης κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ για την ΕΑΠΔ, WP 248 αναθ. 01, οι οποίες προβλέπουν τα εξής: «Σε πράξη επεξεργασίας στην οποία συμπράττουν από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας, πρέπει να προσδιορίζονται επακριβώς οι υποχρεώσεις που αντιστοιχούν στον καθένα. Στην ΕΑΠΔ τους θα πρέπει να ορίζεται το μέρος που είναι αρμόδιο για τα διάφορα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση των κινδύνων και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων. Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να διατυπώνει τις ανάγκες του και να ανταλλάσσει χρήσιμες πληροφορίες χωρίς να θέτει σε κίνδυνο απόρρητες πληροφορίες (π.χ.: προστασία εμπορικού απορρήτου, διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπιστευτικών επιχειρηματικών πληροφοριών) ούτε να γνωστοποιεί τρωτά σημεία» (σ. 9).

⁷⁶ Κάθε γνωστοποίηση από κάποιον υπεύθυνο επεξεργασίας απαιτεί νόμιμη βάση και εκτίμηση της συμβατότητας, ανεξάρτητα από το εάν ο αποδέκτης είναι χωριστός υπεύθυνος επεξεργασίας ή από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας. Με άλλα λόγια, η ύπαρξη σχέσης από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας δεν σημαίνει αυτομάτως ότι ο από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας που λαμβάνει τα δεδομένα μπορεί επίσης νομίμως να τα επεξεργαστεί για πρόσθετους σκοπούς οι οποίοι κείνται πέραν του πεδίου εφαρμογής του κοινού ελέγχου.

δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι η ευθύνη την οποία υπέχουν οι διάφοροι φορείς που εμπλέκονται σε μια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι ισοδύναμη». ⁷⁷ Ωστόσο, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατή η κατανομή όλων των υποχρεώσεων και όλοι οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να συμμορφωθούν προς τις ίδιες απαιτήσεις που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το πλαίσιο της από κοινού επεξεργασίας. Για παράδειγμα, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας που χρησιμοποιούν κοινά εργαλεία ή συστήματα επεξεργασίας δεδομένων πρέπει ταυτόχρονα να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση ιδίως προς την αρχή του περιορισμού του σκοπού και να εφαρμόζουν κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υπόκεινται σε επεξεργασία βάσει των κοινών εργαλείων.

170. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η απαίτηση κάθε από κοινού υπεύθυνος επεξεργασίας να τηρεί αρχείο δραστηριοτήτων επεξεργασίας ή να ορίζει υπεύθυνο προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) εφόσον πληρούνται οι όροι του άρθρου 37 παράγραφος 1. Οι εν λόγω απαιτήσεις δεν σχετίζονται με την από κοινού επεξεργασία αλλά εφαρμόζονται στους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας με την ιδιότητά τους ως υπεύθυνοι επεξεργασίας.

2.2 Η κατανομή των ευθυνών πρέπει να γίνεται με συμφωνία

2.2.1 Τύπος της συμφωνίας

171. Το άρθρο 26 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ προβλέπει ως νέα υποχρέωση για τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας ότι θα πρέπει να καθορίζουν τις αντίστοιχες ευθύνες «μέσω συμφωνίας μεταξύ τους». Ο νομικός τύπος της εν λόγω συμφωνίας δεν καθορίζεται στον ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας είναι ελεύθεροι να συμφωνήσουν τον τύπο της συμφωνίας.
172. Επιπλέον, η συμφωνία για την κατανομή των αρμοδιοτήτων είναι δεσμευτική για κάθε από κοινού υπεύθυνο επεξεργασίας. Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας συμφωνούν και δεσμεύονται ο ένας έναντι του άλλου ότι θα είναι υπεύθυνοι για τη συμμόρφωση προς τις αντίστοιχες υποχρεώσεις που η μεταξύ τους συμφωνία αναφέρει ως υπαγόμενες στο πεδίο ευθύνης εκάστου εξ αυτών.
173. Κατά συνέπεια, για σκοπούς ασφάλειας δικαίου, ακόμη και χωρίς να υφίσταται νομική απαίτηση στον ΓΚΠΔ για τη σύναψη σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης, το ΕΣΠΔ συνιστά η εν λόγω συμφωνία να συνάπτεται υπό τη μορφή δεσμευτικού κειμένου, π.χ. συμβάσεως ή άλλης νομικής δεσμευτικής πράξης δυνάμει του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου του κράτους μέλους στο οποίο υπάγονται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας. Ένα τέτοιο κείμενο θα παρείχε ασφάλεια δικαίου και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό στοιχείο για την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Πράγματι, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τη συμφωνηθείσα κατανομή των αρμοδιοτήτων, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της συμφωνίας παρέχει σε κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να ζητήσει αποζημίωση από τον άλλο για την εκτέλεση δραστηριοτήτων οι οποίες βάσει της συμφωνίας εμπίπτουν στη δική του ευθύνη. Επίσης, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, η χρήση σύμβασης ή άλλης νομικής πράξης παρέχει στους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας τη δυνατότητα να αποδείξουν τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλονται από τον ΓΚΠΔ.
174. Η συμφωνία πρέπει να αναφέρει με σαφή και απλή διατύπωση τον τρόπο κατανομής των αρμοδιοτήτων, ήτοι των καθηκόντων, σε κάθε από κοινού υπεύθυνο επεξεργασίας. ⁷⁸ Η απαίτηση

⁷⁷ Απόφαση στην υπόθεση *Wirtschaftsakademie*, C-210/16, ECLI:EU:C:2018:388, σκέψη 43.

⁷⁸ Όπως ορίζεται στην αιτιολογική σκέψη 79 του ΓΚΠΔ: «(...) η υποχρέωση αποζημίωσης των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων επεξεργασία, μεταξύ άλλων σε σχέση με την παρακολούθηση από τις

αυτή είναι σημαντική καθώς διασφαλίζει την ασφάλεια δικαίου και την αποφυγή πιθανών συγκρούσεων τόσο μεταξύ των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας όσο και μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και των αρχών προστασίας δεδομένων.

175. Με σκοπό τη βελτίωση του πλαισίου κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των μερών, το ΕΣΠΔ συνιστά η συμφωνία να προβλέπει επίσης την παροχή γενικής ενημέρωσης σχετικά με την κοινή επεξεργασία, η οποία θα καθορίζει ιδίως το αντικείμενο και τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τις κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων.

2.2.2 Υποχρεώσεις έναντι των υποκειμένων των δεδομένων

176. Ο ΓΚΠΔ προβλέπει αρκετές υποχρεώσεις των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας έναντι των υποκειμένων των δεδομένων:

Η συμφωνία θα πρέπει να αντανακλά δεόντως τους αντίστοιχους ρόλους και τις σχέσεις των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας έναντι των υποκειμένων των δεδομένων

177. Συμπληρωματικά προς τις επεξηγήσεις που παρέχονται ανωτέρω, στην ενότητα 2.1 των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, είναι σημαντικό οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να διευκρινίζουν στη συμφωνία τους αντίστοιχους ρόλους τους, «ιδίως» όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και τα καθήκοντά τους για την παροχή των πληροφοριών που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14. Το άρθρο 26 του ΓΚΠΔ τονίζει τη σημασία αυτών των ειδικών υποχρεώσεων. Ως εκ τούτου, οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να οργανώνουν και να συμφωνούν το πλαίσιο για τον τρόπο και τους υπεύθυνους παροχής των πληροφοριών, καθώς και των απαντήσεων προς τα αιτήματα των υποκειμένων των δεδομένων. Ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της συμφωνίας ως προς το συγκεκριμένο σημείο, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να επικοινωνεί με οποιονδήποτε από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας για την άσκηση των δικαιωμάτων του σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 3, όπως επεξηγείται περαιτέρω στη συνέχεια.
178. Ο τρόπος οργάνωσης αυτών των υποχρεώσεων στη συμφωνία θα πρέπει να αντικατοπτρίζει «δεόντως», δηλαδή επακριβώς, την πραγματικότητα της υποκείμενης από κοινού επεξεργασίας. Για παράδειγμα, εάν μόνον ένας από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας επικοινωνεί με τα υποκείμενα των δεδομένων για τον σκοπό της από κοινού επεξεργασίας, ο εν λόγω υπεύθυνος επεξεργασίας θα είναι σε θέση να παρέχει καλύτερη ενημέρωση στα υποκείμενα των δεδομένων και, ενδεχομένως, να απαντά στα αιτήματά τους.

Η ουσία της συμφωνίας πρέπει να τίθεται στη διάθεση του υποκειμένου των δεδομένων

179. Η διάταξη αυτή αποσκοπεί να διασφαλίζει ότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει επίγνωση της «ουσίας της συμφωνίας». Για παράδειγμα, πρέπει να διευκρινίζεται πλήρως στα υποκείμενα των δεδομένων η ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας των δεδομένων που λειτουργεί ως σημείο επαφής για την άσκηση των δικαιωμάτων τους (με την επιφύλαξη ότι μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους έναντι και κατά καθενός από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας). Η υποχρέωση να τεθεί η ουσία της συμφωνίας στη διάθεση των υποκειμένων των δεδομένων είναι σημαντική στην περίπτωση της κοινής ευθύνης επεξεργασίας προκειμένου το υποκείμενο των δεδομένων να γνωρίζει τις αρμοδιότητες εκάστου υπευθύνου επεξεργασίας.

εποπτικές αρχές και τα μέτρα εποπτικών αρχών, προϋποθέτει σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων βάσει του παρόντος κανονισμού, περιλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία ένας υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας από κοινού με άλλους υπευθύνους επεξεργασίας».

180. Ο ΓΚΠΔ δεν προσδιορίζει το ακριβές περιεχόμενο της έννοιας «ουσία της συμφωνίας». Το ΕΣΠΔ συνιστά η «ουσία της συμφωνίας» να καλύπτει τουλάχιστον όλα τα στοιχεία των πληροφοριών που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14, τα οποία θα έπρεπε ήδη να είναι προσβάσιμα από το υποκείμενο των δεδομένων, ενώ η συμφωνία θα πρέπει να καθορίζει ποιος από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας ευθύνεται για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς καθένα από τα εν λόγω στοιχεία. Η «ουσία της συμφωνίας» πρέπει επίσης να υποδεικνύει το σημείο επαφής, εφόσον έχει οριστεί.
181. Ο τρόπος διάθεσης των πληροφοριών στα υποκείμενα των δεδομένων δεν καθορίζεται. Αντίθετα με άλλες διατάξεις του ΓΚΠΔ (όπως το άρθρο 30 παράγραφος 4 για το αρχείο επεξεργασίας, ή το άρθρο 40 παράγραφος 11 για το μητρώο εγκεκριμένων κωδικών δεοντολογίας), το άρθρο 26 δεν αναφέρει ότι οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες «κατόπιν αιτήματος» ούτε «διαθέσιμ[ες] στο κοινό με κάθε κατάλληλο μέσο». Ως εκ τούτου, εναπόκειται στους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας να αποφασίζουν τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο για να θέτουν την «ουσία της συμφωνίας» στη διάθεση των υποκειμένων των δεδομένων (π.χ. μαζί με τις πληροφορίες του άρθρου 13 ή του άρθρου 14, στην πολιτική απορρήτου ή κατόπιν αιτήματος στον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, εφόσον υπάρχει, ή στο σημείο επαφής που ενδεχομένως έχει οριστεί). Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει αντιστοίχως να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες παρέχονται με συνεκτικό τρόπο.

Στη συμφωνία μπορεί να ορίζεται ένα σημείο επικοινωνίας για τα υποκείμενα των δεδομένων.

182. Το άρθρο 26 παράγραφος 1 παρέχει στους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας τη δυνατότητα να ορίζουν στη συμφωνία σημείο επαφής για τα υποκείμενα των δεδομένων. Ο καθορισμός σημείου επαφής δεν είναι υποχρεωτικός.
183. Η εκ των προτέρων ενημέρωση για ένα ενιαίο μέσο επικοινωνίας με τους πιθανούς πολλαπλούς από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων τη δυνατότητα να γνωρίζουν με ποιον μπορούν να επικοινωνούν αναφορικά με το σύνολο των θεμάτων που συνδέονται με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν. Επιπλέον, παρέχει στους πολλαπλούς από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας τη δυνατότητα να συντονίζουν με πιο αποτελεσματικό τρόπο τις σχέσεις τους και την επικοινωνία με τα υποκείμενα των δεδομένων.
184. Για τους λόγους αυτούς και προκειμένου να διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΔ συνιστά οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να ορίζουν σημείο επαφής.
185. Το σημείο επαφής μπορεί να είναι ο ΥΠΔ, εφόσον υπάρχει, εκπρόσωπος με έδρα στην Ένωση (προκειμένου για από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση) ή οποιοδήποτε άλλο σημείο επαφής όπου είναι δυνατή η παροχή πληροφοριών.

Ανεξάρτητα από τους όρους της συμφωνίας, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του έναντι και κατά καθενός από τους υπευθύνους επεξεργασίας.

186. Δυνάμει του άρθρου 26 παράγραφος 3, το υποκείμενο των δεδομένων δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία και δύναται να ασκήσει τα δικαιώματά του που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ έναντι και κατά καθενός από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας.
187. Για παράδειγμα, σε περίπτωση από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας που είναι εγκατεστημένοι σε διάφορα κράτη μέλη, ή αν μόνο ένας από τους από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας είναι εγκατεστημένος στην Ένωση, το υποκείμενο των δεδομένων δύναται να επικοινωνήσει, με δική του επιλογή, είτε με τον υπεύθυνο επικοινωνίας που είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος διαμονής

του ή του τόπου εργασίας του, είτε με υπεύθυνο επεξεργασίας που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή του ΕΟΧ.

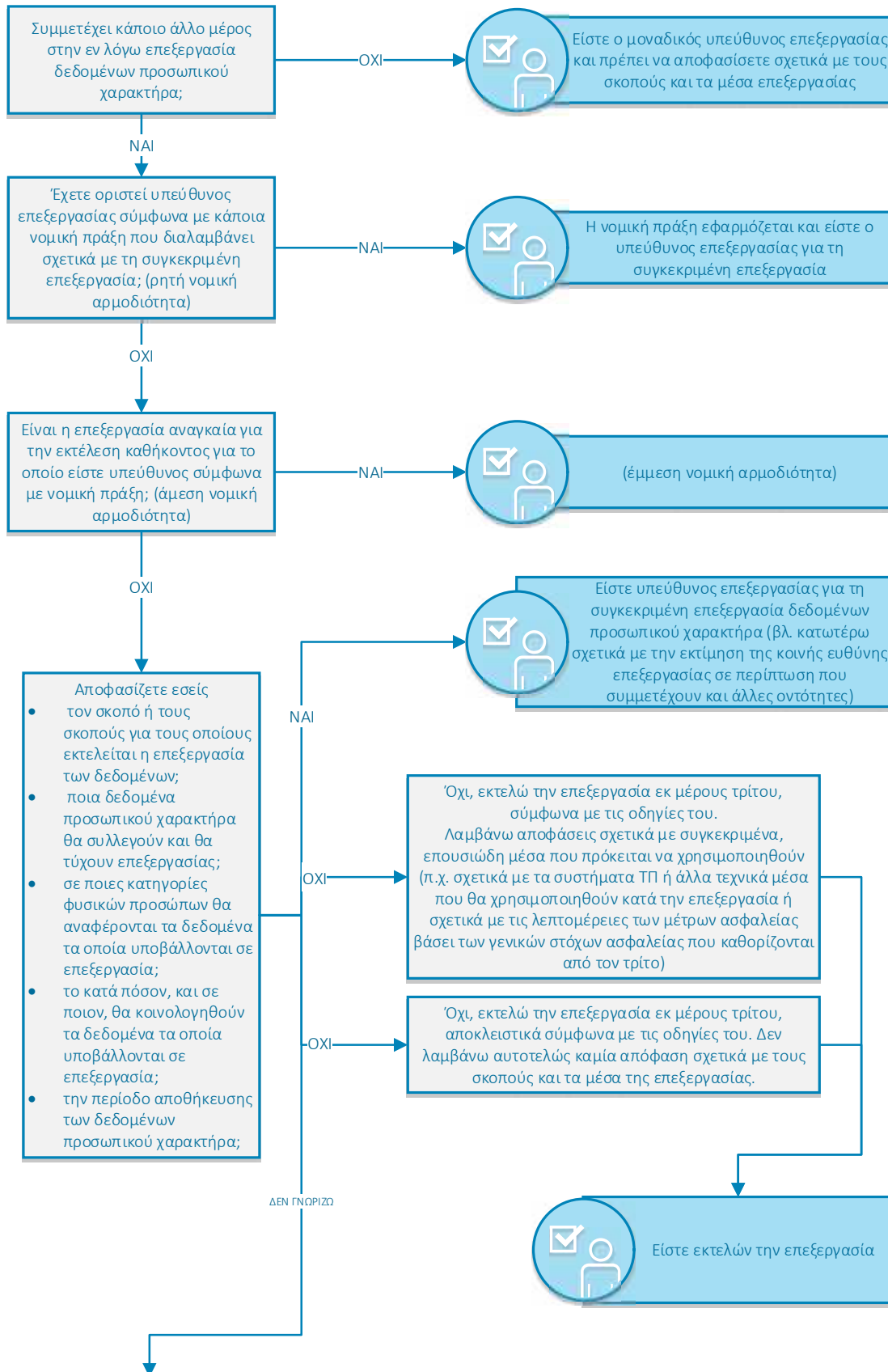
188. Ακόμη και αν η συμφωνία και η διαθέσιμη «ουσία της συμφωνίας» αναφέρει σημείο επαφής για την παραλαβή και τον χειρισμό των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων, τα υποκείμενα των δεδομένων δύνανται να κάνουν άλλη επιλογή.
189. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να οργανώσουν εκ των προτέρων στη συμφωνία τους το πλαίσιο που θα καθορίζει τον τρόπο διαχείρισης των απαντήσεων στα αιτήματα τα οποία ενδέχεται να λαμβάνουν από τα υποκείμενα των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας να κοινολογούν στους άλλους υπευθύνους επεξεργασίας που είναι αρμόδιοι ή στο καθορισμένο σημείο επαφής τα αιτήματα που λαμβάνουν προκειμένου αυτά να τύχουν αποτελεσματικής διαχείρισης. Το να καλούνται τα υποκείμενα των δεδομένων να επικοινωνούν με το καθορισμένο σημείο επαφής ή με τον αρμόδιο υπεύθυνο επεξεργασίας θα επιβάρυνε υπερβολικά τα υποκείμενα των δεδομένων και θα αντέβαινε στον στόχο της διευκόλυνσης της άσκησης των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ.

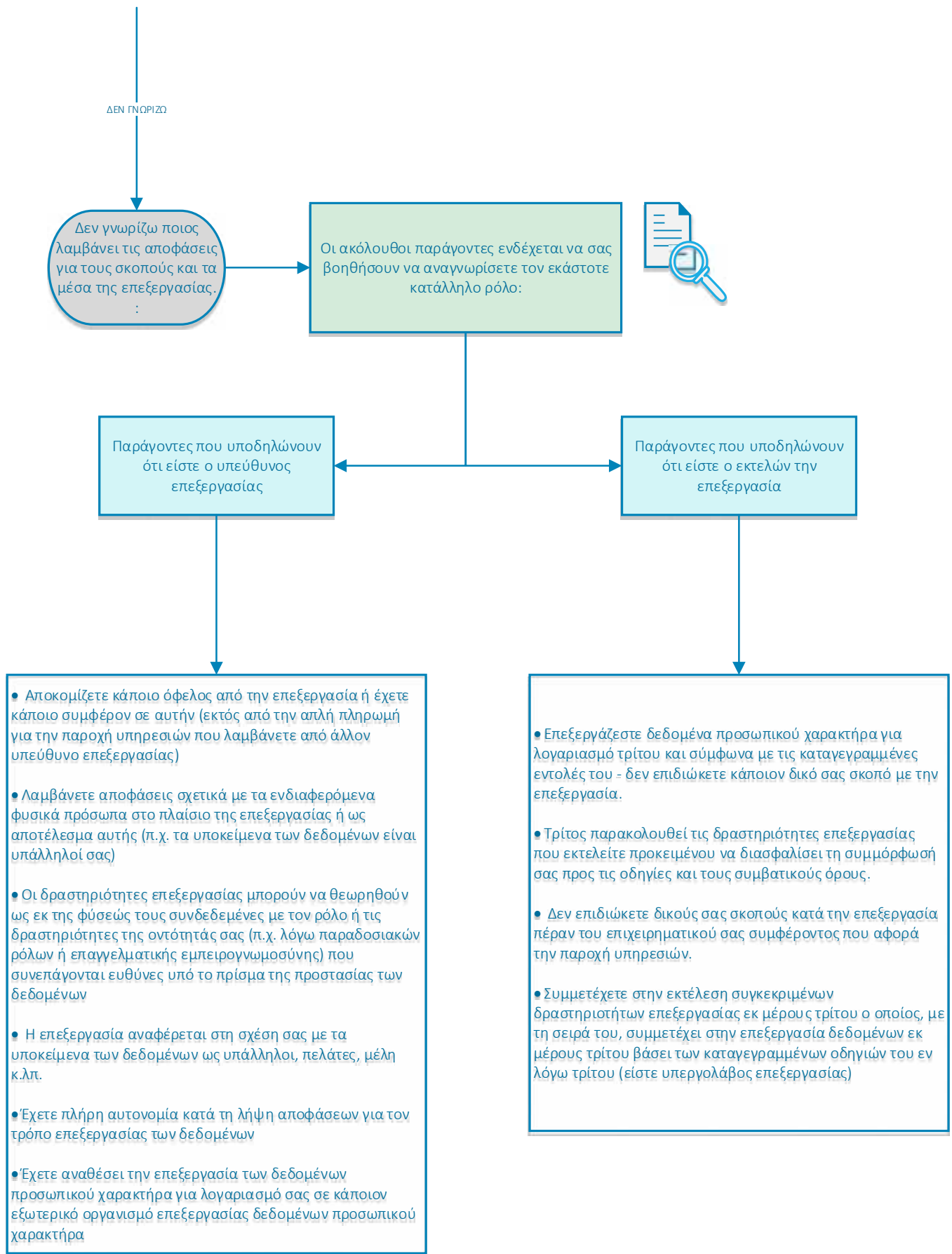
2.3 Υποχρεώσεις έναντι των αρχών προστασίας δεδομένων

190. Οι από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας θα πρέπει να ορίζουν στη συμφωνία τον τρόπο επικοινωνίας τους με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων. Η εν λόγω επικοινωνία θα μπορούσε να καλύπτει την πιθανή διαβούλευση δυνάμει του άρθρου 36 του ΓΚΠΔ, τη γνωστοποίηση παραβιάσεων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τον διορισμό υπεύθυνου προστασίας δεδομένων.
191. Επισημαίνεται ότι οι αρχές προστασίας δεδομένων δεν δεσμεύονται από τους όρους της συμφωνίας όσον αφορά είτε το ζήτημα της αναγνώρισης των μερών ως από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας είτε το ορισθέν σημείο επικοινωνίας. Κατά συνέπεια, οι αρχές μπορούν να επικοινωνούν με οποιονδήποτε από κοινού υπεύθυνο επικοινωνίας στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους δυνάμει του άρθρου 58 αναφορικά με την κοινή ευθύνη επεξεργασίας.

Παράρτημα Ι – Διάγραμμα ροής για την εφαρμογή των εννοιών του υπεύθυνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και των από κοινού υπεύθυνων επεξεργασίας

Σημείωση: για την ορθή εκτίμηση του ρόλου κάθε συμμετέχουσας οντότητας, πρέπει πρώτα να προσδιοριστεί η συγκεκριμένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποτελεί το διακύβευμα και ο ακριβής σκοπός της. Εάν συμμετέχουν περισσότερες οντότητες, πρέπει να εκτιμηθεί εάν οι σκοποί και τα μέσα προσδιορίζονται από κοινού, οδηγώντας σε κοινή ευθύνη επεξεργασίας.

Κοινή ευθύνη επεξεργασίας - Εάν είστε υπεύθυνος επεξεργασίας και τρίτοι συμμετέχουν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

